

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 44

Vydána dne 15. června 1964

Cena 3,30 Kčs

OBSAH:

101. Z á k o n o sociálním zabezpečení

102. V y h l á š k a Státního úřadu sociálního zabezpečení, kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení

101

Z Á K O N

ze dne 4. června 1964

o sociálním zabezpečení

Ústava Československé socialistické republiky zaručuje všem pracujícím právo na hmotné zabezpečení ve stáří a při neschopnosti k práci.

Toto právo je zajišťováno soustavou sociálního zabezpečení, které se rozvíjí v souladu s možnostmi a potřebami celého národního hospodářství.

Socialistická společnost vytváří na základě neustálého rozvoje výrobních sil a zdokonalování výrobních vztahů stále příznivější předpoklady k zlepšování životních a pracovních podmínek a k všestrannému uspokojování hmotných a kulturních potřeb pracujících. Tyto zlepšující se pracovní a životní podmínky a neustálé prohlubování zdravotní a sociální péče se již dnes projevují nejen ve zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva, ale i v prodlužování pracovní aktivity. Vývoj v tomto směru bude dále urychlován postupným odstraňováním těžkých a zdraví škodlivých prací, zaváděním nové techniky, zejména komplexní mechanizací a automatizací výroby, postupným zkracováním pracovní doby a dalším prohlubováním a zlepšováním léčebně preventivní péče.

Tomuto vývoji napomáhá i systém sociálního zabezpečení, který má podporovat uvědomělé prodlužování pracovní aktivity a přispívat k tomu,

aby také pracující, kteří získají právo na odchod do důchodu, podle svých schopností pomáhali k dalšímu rozvoji socialistické společnosti.

Systém sociálního zabezpečení musí zajišťovat, aby všech materiálních a finančních prostředků věnovaných naší společností na sociální potřeby bylo co nejúčelněji využíváno v souladu se zájmy a potřebami dalšího rozvoje našeho národního hospodářství a aby při rozdělování těchto prostředků byly zabezpečeny především oprávněné potřeby těch pracujících, kteří pro stáří nebo invaliditu nemohou uspokojovat své potřeby vlastní prací. Tato zásada vyžaduje, aby v soustavě důchodového zabezpečení byla více uplatněna hlediska sociální, zejména zmenšením rozpětí mezi vyššími a nižšími důchody, čehož bude dosaženo zdaněním vyšších důchodů a zvyšováním nízkých důchodů vyššími částkami při další práci.

Důchodové zabezpečení příslušníků ozbrojených sil z povolání a příslušníků bezpečnostních sborů se přizpůsobuje důchodovému zabezpečení ostatních pracujících.

Nárcky z důchodového zabezpečení se zajišťují všem pracujícím na základě práce. Z důchodového zabezpečení se proto odstraňují pozůstatky dřívějších sociálně pojišťovacích kapitalistických systémů.

Společenský význam péče o děti vyžaduje výhodnější úpravu nároků pracujících matek, zejména snížením věkové hranice pro právo na starobní důchod u žen s více dětmi a zhodnocením péče o děti pro nároky z důchodového zabezpečení.

Dávky a služby sociálního zabezpečení poskytuje stát.

Na provádění sociálního zabezpečení se účastní pracující v nejširší míře prostřednictvím národních výborů a svých společenských organizací.

K provedení těchto zásad, stanovených XII. sjezdem Komunistické strany Československa, Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

Rozsah sociálního zabezpečení

§ 1

[¹] Sociální zabezpečení podle tohoto zákona zahrnuje:

1. důchodové zabezpečení
- a) pracovníků (pracujících v pracovním nebo v učebním poměru a členů výrobních družstev),
- b) pracujících, kteří mají podle tohoto zákona, předpisů vydaných k jeho provedení nebo podle jiných předpisů v důchodovém zabezpečení práva a povinnosti jako pracovníci, zejména funkcionářů národních výborů, funkcionářů komisí lidové kontroly a statistiky, soudců z povolání, advokátů — členů advokátních organizací, studentů a vědeckých a uměleckých aspirantů,
- c) příslušníků ozbrojených sil a příslušníků bezpečnostních sborů z povolání,
- d) ostatních občanů konajících službu v ozbrojených silách, příslušníků Lidových milicí, pomocníků Pohraniční stráže a členů Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti, pokud nejsou zabezpečeni podle jiných předpisů*),
- e) bojovníků proti fašismu, obětí války a fašistické persekuce v době nsvobody a účastníků přípravy k obraně Československé socialistické republiky, pokud nejsou zabezpečeni podle jiných předpisů*),
- f) účastníků krátkodobých nebo neplacených brigád, dobrovolných požárních, dobrovolných zdravotníků Československého červeného kříže, účastníků organizované tělesné výchovy a dalších pracujících, o nichž to stanoví prováděcí předpisy, a to pro případ pracovního úrazu,
- g) spisovatelů, hudebních skladatelů, výtvarných umělců, architektů, vědeckých pracovníků, výkonných umělců a artistů (dále jen „umělci“);

2. zabezpečení členů rodin občanů konajících službu v ozbrojených silách, pokud nejsou zabezpečeni podle jiných předpisů*);
3. zabezpečení důchodců v nemoci;
4. služby sociálního zabezpečení.

[²] Sociální zabezpečení zahrnuje též důchodové zabezpečení pozůstalých po osobách uvedených v odstavci 1 č. 1.

§ 2

Zvláštní zákon upravuje sociální zabezpečení družstevních rolníků**).

ČÁST PRVNÍ

DŮCHODOVÉ ZABEZPEČENÍ PRACOVNÍKŮ

Díl první

Základní ustanovení

§ 3

Druhy dávek důchodového zabezpečení

Z důchodového zabezpečení se poskytují tyto dávky:

1. důchody
  - a) starobní,
  - b) invalidní a částečný invalidní,
  - c) vdovský,
  - d) sirotčí,
  - e) manželský,
  - f) osobní,
  - g) sociální;
2. výchovné k důchodům;
3. zvýšení důchodu a výchovného pro bezmocnost.

§ 4

Všeobecná ustanovení o podmínkách dávek

[¹] Podmínky, za nichž se poskytují dávky důchodového zabezpečení, jsou uvedeny v ustanoveních o jednotlivých dávkách.

[²] Nároky na důchod starobní a invalidní (částečný invalidní) se řídí především

- a) pracovní kategorií,
- b) délkou doby zaměstnání a
- c) výší výdělků.

*] zákon č. 103/1964 Sb., o sociálním zabezpečení družstevních rolníků, a prováděcí předpisy k tomuto zákonu

**] zákon č. 103/1964 Sb.

§ 5

Pracovní kategorie

(1) Zaměstnání se pro účely důchodového zabezpečení zařazují podle druhů vykonávaných prací do tří pracovních kategorií:

1. do I. pracovní kategorie patří
  - a) zaměstnání v hornictví pod zemí v hlubinných dolech,
  - b) zaměstnání členů leteckých posádek a pracovníků soustavně činných v letadlech za letu,
  - c) zaměstnání, v nichž se vykonávají zvlášť těžké a zdraví škodlivé práce v hutích nebo v těžkých chemických provozech,
  - d) zaměstnání kesonářů a potápěčů,
  - e) zaměstnání při konečném zpracování radioaktivních surovin,
  - f) zaměstnání v hornictví vykonávaná pod spodní úrovní nadloží a na skrývce v povrchových dolech (lomech) na uhlí a na radioaktivní surovinu;
2. do II. pracovní kategorie patří ostatní zaměstnání, v nichž se vykonávají práce za zvlášť obtížných pracovních podmínek;
3. do III. pracovní kategorie patří všechna ostatní zaměstnání.

(2) Jako doby zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie se započítávají též náhradní doby (§ 7 odst. 1), bylo-li zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie přerušeno jen těmito dobami. Prováděcí předpisy stanoví, které doby odbojové činnosti a fašistické perzekuce a v jakém rozsahu se započítávají jako doby zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie.

(3) Vláda stanoví, které druhy prací odůvodňují, aby zaměstnání bylo zařazeno do I. nebo II. pracovní kategorie, a jak se zařazení provádí.

§ 6

Doba zaměstnání

(1) Kde se podle tohoto zákona požaduje pro vznik nebo výši nároku na důchod určitá doba zaměstnání, rozumí se jí tyto doby od vzniku československého státu:

1. doba pracovního (učebního) poměru, doba činnosti v poměru člena výrobního družstva a doba jiné činnosti, po kterou pracující mají v důchodovém zabezpečení práva a povinnosti jako pracovníci (§ 1 odst. 1 č. 1 písm. b));
2. doba služby vojáka z povolání a příslušníka bezpečnostního sboru;

3. doba výluk, stávek a perzekuce pro činnost v revolučním dělnickém hnutí; jiná doba nezaměstnanosti se započítává v jednotlivých případech v rozsahu podle rozhodnutí okresního národního výboru;

4. doba studia na školách, včetně vysokých škol, potřebná k přípravě pro povolání po skončení povinné školní docházky; doba studia před 9. květnem 1945 se však započítává do doby zaměstnání jen pracovníku, z jehož celkové doby výtěžné činnosti od skončení studia do dne vzniku nároku na důchod připadají aspoň $\frac{1}{4}$ na dobu zaměstnání;

5. doba pracovního (učebního) poměru (pracovní činnosti) v cizině, má-li pracovník ke dni vzniku nároku na důchod trvalý pobyt v Československé socialistické republice a je

- a) československým občanem nebo
- b) cizím státním příslušníkem, který byl na území Československé socialistické republiky zaměstnán aspoň 10 let,

pokud nevyplývá něco jiného z mezistátních úmluv.

(2) Doba pracovního (učebního) poměru (pracovní činnosti) se hodnotí jako doba zaměstnání, pokud pracovní poměr (pracovní činnost) zakládá nebo zakládal nemocenské pojištění podle předpisů platných pro pracovníky; nebyl-li pracovník účasten nemocenského pojištění proto, že nebyl k pojištění přihlášen, nebo proto, že zaměstnání nezakládalo podle předpisů tehdy platných nemocenské pojištění, hodnotí se zaměstnání pro účely tohoto zákona, jestliže by zakládalo účast na nemocenském pojištění podle předpisů platných v době vzniku nároku na důchod.

(3) Prováděcí předpisy stanoví,

- a) které jiné doby se považují za dobu zaměstnání,
- b) jak se zhodnotí doba důchodového zabezpečení získaná podle předpisů o důchodovém zabezpečení družstevních rolníků nebo podle předpisů o důchodovém pojištění jednotlivě hospodářských rolníků a jiných osob samostatně hospodářících.

§ 7

Náhradní doby

(1) Trvalo-li zaměstnání aspoň rok, započítávají se do doby zaměstnání též tyto doby (náhradní doby):

- a) doba služby v československých ozbrojených silách, pokud tato služba nebyla vykonávána jako povolání; doba jiné vojenské služby se započítává v rozsahu, který stanoví prováděcí předpisy;

- b) doba odbojové činnosti a věznění (internace) z politických, národnostních nebo rasových důvodů v době nesvobody*); tyto doby se započítávají v rozsahu, který stanoví prováděcí předpisy;
- c) doba, po kterou pracovník nebyl nebo nemohl být v pracovním poměru v době nesvobody z důvodu politického, národního nebo rasového útisku;
- d) doba, po kterou žena pečovala o dítě (i osvojené nebo jiné dítě, které převzala do péče nahrazující péči rodičů) ve věku do tří let anebo o invalidního nezletilce, který potřeboval stálé péče a nebyl umístěn v ústavu sociální péče;
- e) doba, po kterou měl pracovník nárok na peněžité dávky nemocenského pojištění poskytované místo mzdy;
- f) doba odborného nebo politického školení;
- g) doba přípravy pro povolání, která se provádí podle předpisů o pracovní rehabilitaci;
- h) doba pobírání invalidního důchodu nebo dávky, která se považuje od 1. ledna 1957 za invalidní důchod, avšak jen pro vznik nároku na důchod;
- ch) doba pobírání částečného invalidního důchodu, po kterou byl vyplácen příspěvek před umístěním do zaměstnání.

[2] Kryje-li se doba zaměstnání a náhradní doba, započte se jen doba, jejíž zápočet je pro pracovníka výhodnější. Totéž platí, kryjí-li se navzájem doby zaměstnání nebo náhradní doby.

§ 8

Přerušeni zaměstnání

[1] Bylo-li zaměstnání (§ 6 a 7) přerušeno po dobu nepřesahující pět roků, započítává se doba zaměstnání před přerušením; trvalo-li však přerušeni zaměstnání déle než pět roků, započítává se doba zaměstnání před přerušením, jen jestliže zaměstnání trvalo po přerušeni aspoň tři roky.

[2] Pokud bylo zaměstnání přerušeno z vážných důvodů, posuzují se nároky z důchodového zabezpečení tak, jakoby pracovník nepřerušil zaměstnání; doba přerušeni se však nezapočítává do doby zaměstnání. O tom, zda zaměstnání bylo přerušeno z vážných důvodů, rozhoduje na žádost

pracovníka okresní národní výbor. Žádost je nutno podat do dvou roků ode dne, kterým bylo zaměstnání přerušeno.

§ 9

Průměrný měsíční výdělek

[1] Starobní a invalidní (částečný invalidní) důchod se vyměřuje z průměrného měsíčního výdělku.

[2] Průměrný měsíční výdělek se zjišťuje z hrubých výdělků za posledních 10, popřípadě za posledních 5 kalendářních roků před rokem, v němž vznikl nárok na důchod, podle toho, co je pro pracovníka výhodnější. Byl-li pracovník po vzniku nároku na starobní důchod dále nepřetržitě zaměstnán, zjišťuje se průměrný měsíční výdělek pro vyměření starobního důchodu z hrubých výdělků za posledních 10 (5) kalendářních roků před rokem, v němž pracovník skončil zaměstnání, pokud je tento výpočet pro něj výhodnější než výpočet podle ustanovení první věty.

[3] Převyšuje-li průměrný měsíční výdělek vypočtený za dobu uvedenou v předchozím odstavci částku 2000 Kčs, bere se v počet částka 2000 Kčs v plné výši a z částky přesahující 2000 Kčs jedna třetina, nejvýše však částka 1000 Kčs.

[4] Starobní nebo invalidní (částečný invalidní) důchod toho, kdo požívá nebo již požíval některý z těchto důchodů, nesmí být vyměřen z nižšího průměrného měsíčního výdělku, než kolik činil průměrný měsíční výdělek, z něhož byl vyměřen dřívější důchod.

Díl druhý

Dávky důchodového zabezpečení Starobní důchod

§ 10

Pracovník má podle délky doby zaměstnání a podle dosaženého věku nárok na plný starobní důchod nebo na poměrný starobní důchod.

§ 11

Podmínky pro nárok na plný starobní důchod

[1] Na plný starobní důchod má nárok pracovník, který byl zaměstnán nejméně 25 roků a v době trvání zaměstnání dosáhl věku aspoň 60 let.

[2] Na plný starobní důchod má nárok též pracovník, který byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku aspoň

*) zákon č. 255/1948 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození,

dekret č. 53/1945 Sb., o odčinění křivd československým veřejným zaměstnancům, a

zákon č. 47/1946 Sb., o odstranění křivd a o některých ochranných opatřeních v oboru veřejnoprávního sociálního pojištění

- a) 55 let, jestliže konal nejméně 20 roků zaměstnání uvedené v § 5 odst. 1 č. 1 písm. a) až e) a toto zaměstnání trvalo při dosažení uvedeného věku;
- b) 58 let, jestliže konal nejméně 20 roků zaměstnání uvedené v § 5 odst. 1 č. 1 písm. f) a toto zaměstnání trvalo při dosažení uvedeného věku.

(³) Žena má nárok na plný starobní důchod, jestliže byla zaměstnána nejméně 25 roků a v době trvání zaměstnání dosáhla věku aspoň

- a) 53 let a vychovala pět nebo více dětí,
 b) 54 let a vychovala tři nebo čtyři děti,
 c) 55 let a vychovala dvě děti,
 d) 58 let a vychovala jedno dítě,
 e) 57 let a nevychovala žádné dítě,

pokud pro ní není výhodnější ustanovení předchozího odstavce.

(⁴) Při posuzování nároku ženy na starobní důchod se přihlíží k jejím (i osvojeným) dětem a k dětem, které převzala do péče nahrazující péči rodičů.

(⁵) Vzniku nároku na starobní důchod podle předchozích odstavců nebrání, jestliže pracovník nebyl zaměstnán nejdéle po dobu dvou roků bezprostředně před dosažením věku potřebného pro nárok na tento důchod.

§ 12

Podmínky pro nárok na poměrný starobní důchod

(¹) Na poměrný starobní důchod má nárok pracovník, který byl zaměstnán po dobu kratší než 25 roků, avšak nejméně 10 roků, jestliže v době trvání zaměstnání dosáhl věku aspoň 65 let.

(²) Žena má nárok na poměrný starobní důchod nejen podle předchozího odstavce, nýbrž též, jestliže byla zaměstnána po dobu kratší než 25 roků, avšak nejméně 20 roků, dosáhla v době trvání zaměstnání věku aspoň

- a) 60 let a vychovala aspoň jedno dítě, nebo
 b) 62 let a nevychovala žádné dítě.

(³) Ustanovení § 11 odst. 4 a 5 platí obdobně.

Výše starobního důchodu

§ 13

Výše plného starobního důchodu

(¹) Základní výměra plného starobního důchodu pracovníka, který splnil podmínky stanovené pro nárok na tento důchod, činí

- a) 60 % průměrného měsíčního výdělku, byl-li pracovník zaměstnán z potřebné doby zaměstnání 25 roků nejméně 20 roků v I. pracovní

kategorii a trvalo-li zaměstnání této kategorie ke dni vzniku nároku na důchod;

- b) 55 % průměrného měsíčního výdělku, byl-li pracovník zaměstnán z potřebné doby zaměstnání 25 roků nejméně 20 roků ve II. pracovní kategorii a trvalo-li zaměstnání této kategorie ke dni vzniku nároku na důchod;

- c) 50 % průměrného měsíčního výdělku v ostatních případech.

(²) K základní výměře podle předchozího odstavce se přičítají pracovníkům uvedeným pod písm. a) a b) od 21. roku zaměstnání a pracovníkům uvedeným pod písm. c) od 26. roku zaměstnání za každý rok zaměstnání

- I. pracovní kategorie . . . . 2 %,
 II. pracovní kategorie . . . . 1,5 % a
 III. pracovní kategorie . . . . 1 %

průměrného měsíčního výdělku, avšak jen do výše stanovené v odstavci 4; přitom se započítává jen doba zaměstnání vykonávaného po dosažení věku 18 let.

(³) Jestliže byl pracovník zaměstnán střídavě v různých pracovních kategoriích, včítá se pro zvýšení důchodu podle předchozího odstavce do prvních 25 roků zaměstnání vždy nejprve doba zaměstnání III. pracovní kategorie, poté doba zaměstnání II. pracovní kategorie a naposled doba zaměstnání I. pracovní kategorie.

(⁴) Starobní důchod činí ke dni vzniku nároku

- a) nejvýše 70 % průměrného měsíčního výdělku, byl-li pracovník z potřebné doby zaměstnání 25 roků zaměstnán nejméně 20 roků ve II. pracovní kategorii;
 b) nejvýše 60 % průměrného měsíčního výdělku, jestliže pracovník nespĺňuje uvedenou podmínku;

zvýšení přesahující hranici 70 %, popřípadě 60 % průměrného měsíčního výdělku náleží, jen jde-li o zvýšení za dobu odbojové činnosti a věznění (internace) z politických, národnostních nebo rasových důvodů v době nesvobody.

(⁵) Byl-li pracovník z potřebné doby zaměstnání 25 roků zaměstnán nejméně 20 roků v I. pracovní kategorii, není výše starobního důchodu omezena podle předchozího odstavce.

§ 14

Výše poměrného starobního důchodu

Poměrný starobní důchod činí za každý rok zaměstnání 2 % průměrného měsíčního výdělku*).

*) tj. 1/25 z 50 % průměrného měsíčního výdělku

Nárok na starobní důchod při dalším zaměstnání**§ 15**

(1) Rozvoj výrobních sil a stálé zvyšování životní úrovně a péče o zdraví pracujících umožňují, aby pracující, kteří splní podmínky pro nárok na starobní důchod, pokračovali podle svých fyzických a duševních schopností v dalším zaměstnání. Vzhledem k zájmu společnosti i k posílení hmotného zájmu pracujících na dalším zaměstnání zvyšuje se nárok na starobní důchod za dobu dalšího zaměstnání podle dalších ustanovení.

(2) Závody jsou povinny ve spolupráci se závodními výbory základních organizací Revolučního odborového hnutí vytvářet v souladu s potřebami národního hospodářství příznivé předpoklady pro další zaměstnávání těch pracovníků, kteří nepoužijí svého práva na odchod do důchodu a rozhodnou se pokračovat v práci i po vzniku nároku na starobní důchod.

(3) Pracovní poměr s pracovníky, kteří dosáhli věku potřebného pro nárok na plný starobní důchod, lze rozvázat výpovědí jen po předchozím souhlasu okresního národního výboru.

(4) Starobní důchod se po dobu dalšího zaměstnání a pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu neposkytuje, pokud vláda nestanoví výjimky (§ 58).

§ 16**Zvýšení nároku na plný starobní důchod**

(1) Pracovníku, který je zaměstnán po vzniku nároku na plný starobní důchod a nepobírá invalidní důchod, zvyšuje se nárok na plný starobní důchod za každý další rok zaměstnání o 4 % průměrného měsíčního výdělku a při neukončeném roku zaměstnání o 1 % průměrného měsíčního výdělku za každé tři měsíce zaměstnání.

(2) Plný starobní důchod činí po zvýšení podle předchozího odstavce nejméně

440 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání celkem aspoň rok,

480 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání celkem aspoň dva roky, a

520 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání celkem aspoň tři roky.

(3) Do doby dalšího zaměstnání se nezapočítávají náhradní doby.

§ 17**Zvýšení nároku na poměrný starobní důchod**

(1) Pracovníku, který je zaměstnán po vzniku nároku na poměrný starobní důchod a nepobírá invalidní důchod, zvyšuje se nárok na poměrný

starobní důchod za každý další rok zaměstnání až do vzniku nároku na plný starobní důchod o 2 % průměrného měsíčního výdělku.

(2) Poměrný starobní důchod pracovníka, který byl zaměstnán do dne vzniku nároku na tento důchod nejméně 15 roků, činí po zvýšení podle předchozího odstavce nejméně

330 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání celkem aspoň rok,

360 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání celkem aspoň dva roky, a

400 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání celkem aspoň tři roky.

(3) Po dovršení 25 roků zaměstnání zvyšuje se nárok na starobní důchod podle ustanovení o zvyšování nároku na plný starobní důchod.

(4) Do doby dalšího zaměstnání se nezapočítávají náhradní doby.

§ 18**Nejvyšší a nejnižší výměra starobního důchodu**

(1) Starobní důchod spolu s jakýmkoliv jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) nesmí přesahovat částku

2200 Kčs měsíčně, byl-li pracovník zaměstnán celkem nejméně 20 roků v I. pracovní kategorii a trvalo-li zaměstnání této kategorie ke dni vzniku nároku na důchod;

1800 Kčs měsíčně, byl-li pracovník zaměstnán celkem nejméně 20 roků v I. pracovní kategorii a zaměstnání této kategorie netrvalo ke dni vzniku nároku na důchod, nebo byl-li zaměstnán celkem nejméně 20 roků ve II. pracovní kategorii;

1600 Kčs měsíčně v ostatních případech.

(2) Plný starobní důchod činí nejméně 400 Kčs měsíčně.

(3) Poměrný starobní důchod činí nejméně 300 Kčs měsíčně.

(4) Starobní důchod činí však nejvýše 90 % průměrného měsíčního výdělku neomezeného podle § 9 odst. 3 a sníženého o částku rovnou dani ze mzdy stanovené ke dni vzniku nároku na důchod.

(5) Starobní důchod podle odstavců 2 a 3 a starobní důchod v nejnižší výměře podle § 18 odst. 2 a § 17 odst. 2 může být vyměřen nad 90 % uvedeného průměrného měsíčního výdělku, je-li tento důchod jediným zdrojem výživy důchodce a jeho rodiny nebo jde-li o manželskou dvojici, která nemá hrubý příjem vyšší než

400 Kčs měsíčně na osobu, jde-li o plný starobní důchod, nebo

300 Kčs měsíčně na osobu, jde-li o poměrný starobní důchod.

Invalidní (částečný invalidní) důchod

§ 19

(¹) Socialistická společnost pečuje o zdraví pracovníků a rozvíjení jejich pracovní schopnosti. Pracovníkům, jejichž nepříznivý zdravotní stav působí změnu, pokles nebo ztrátu pracovní schopnosti, poskytují zdravotnické orgány a orgány sociálního zabezpečení ve spolupráci s orgány Revolučního odborového hnutí a v součinnosti se závody péči, aby potřebnou léčbou, převedením k vhodné práci, úpravou pracovních podmínek a účelnou pracovní rehabilitací (§ 68) si udrželi nebo získali vhodné zaměstnání a tím si zabezpečili dosavadní životní úroveň.

(²) Při dlouhodobém poklesu nebo ztrátě pracovní schopnosti se pracovníci zabezpečují invalidním (částečným invalidním) důchodem. Pokud povaha zdravotního poškození a věk pracovníků připouštějí zlepšení jejich zdravotního stavu a obnovení pracovní schopnosti, přiznává se invalidní (částečný invalidní) důchod na dobu trvání plně (částečně) invalidity a vhodnou pracovní rehabilitací se umožňuje, aby důchodci znovu získali pracovní schopnost, popřípadě mohli vhodně využít zbývajících pracovní schopností.

§ 20

Podmínky pro nárok na invalidní (částečný invalidní) důchod

(¹) Invalidní (částečný invalidní) důchod náleží pracovníku, který byl zaměstnán po dobu potřebnou pro nárok na důchod (§ 21) a v době trvání zaměstnání nebo nejpozději do dvou roků po jeho skončení se stal plně (částečně) invalidním.

(²) Invalidní důchod však nenáleží pracovníku, který v době vzniku plné invalidity již splnil podmínky pro nárok na starobní důchod, pokud plná invalidita není následkem pracovního úrazu (§ 22).

(³) Pracovník je plně invalidní, jestliže pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav

- a) je neschopen vykonávat jakékoli soustavné zaměstnání nebo výkon takového zaměstnání by vážně zhoršil jeho zdravotní stav, anebo
- b) je sice schopen vykonávat soustavné zaměstnání, avšak jen zcela nepřiměřeně jeho dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního povolání.

(⁴) Pracovník je částečně invalidní, jestliže jeho výdělek podstatně poklesl proto, že pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je schopen vykonávat

- a) dosavadní nebo jiné stejně kvalifikované zaměstnání jen za zvlášť ulehčených pracovních podmínek anebo
- b) jen jiné zaměstnání méně kvalifikované.

§ 21

Doba zaměstnání potřebná pro nárok na invalidní (částečný invalidní) důchod

(¹) Doba zaměstnání potřebná pro nárok na invalidní (částečný invalidní) důchod činí u pracovníků ve věku

do 20 let	méně než rok,
nad 20 let do 22 let	1 rok,
nad 22 let do 24 let	2 roky,
nad 24 let do 26 let	3 roky,
nad 26 let do 28 let	4 roky,
nad 28 let	5 roků.

Doba zaměstnání potřebná pro nárok pracovníka ve věku nad 28 let se zjišťuje z posledních 10 roků počítaných zpět od vzniku plné (částečné) invalidity.

(²) Získal-li pracovník potřebnou dobu zaměstnání v některém z věkových pásem uvedených v předchozím odstavci a byl-li dále zaměstnán, považuje se za získanou dobu zaměstnání potřebná v nejbližší vyšším věkovém pásmu.

(³) Bez ohledu na délku doby zaměstnání vznikne nárok na invalidní (částečný invalidní) důchod,

- a) stane-li se pracovník plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu nebo
- b) stane-li se plně (částečně) invalidní vdova, která při vzniku plné (částečné) invalidity již nemá nárok na vdovský důchod, jestliže vstoupila nejpozději do jednoho roku po vzniku nároku na vdovský důchod do zaměstnání a pokračovala v něm až do dne, kdy se stala plně (částečně) invalidní; toto ustanovení se však nevztahuje na vdovu, které z důvodu plné invalidity znovu vznikne nárok na vdovský důchod.

§ 22

Pracovní úraz

(¹) Pracovním úrazem je úraz, který pracovník utrpěl při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi. Stejně nároky jako při pracovním úrazu má též pracovník, který utrpěl úraz

- a) cestou do zaměstnání a zpět, jestliže ji podstatně nepřerušil z příčin nesouvisících se zaměstnáním,
- b) při činné účasti na opatřeních proti živelním pohromám a při odstraňování následků živelních pohrom nebo při záslužné činnosti konané bez právního závazku ve prospěch celku,
- c) při výkonu veřejné funkce,

d) při některých zvláštních druzích činností stanovených prováděcími předpisy.

[²] Pracovním úrazům se kladou na roveň nemoci z povolání; které nemoci jsou nemocemi z povolání, stanoví prováděcí předpisy.

V ý š e i n v a l i d n í h o d ů c h o d u

§ 23

[¹] Byl-li pracovník zaměstnán přede dnem vzniku nároku na invalidní důchod nejméně 25 roků nebo po dobu, jež s přičtením doby od vzniku nároku na důchod do dosažení věku 60 let u mužů a věku 57 let u žen dosahuje nejméně 25 roků, činí základní výměra invalidního důchodu

a) 80 % průměrného měsíčního výdělku, byl-li pracovník zaměstnán nejméně 20 roků v I. pracovní kategorii a trvalo-li zaměstnání této kategorie ke dni vzniku nároku na důchod, anebo stal-li se plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu utrpěného při plnění pracovních úkolů v zaměstnání I. pracovní kategorie nebo v přímé souvislosti s ním;

b) 55 % průměrného měsíčního výdělku, byl-li pracovník zaměstnán nejméně 20 roků ve II. pracovní kategorii a trvalo-li zaměstnání této kategorie ke dni vzniku nároku na důchod, anebo stal-li se plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu utrpěného při plnění pracovních úkolů v zaměstnání II. pracovní kategorie nebo v přímé souvislosti s ním;

c) 50 % průměrného měsíčního výdělku v ostatních případech.

[²] K základní výměře podle předchozího odstavce se přičítají pracovníkům uvedeným pod písm. a) a b) od 21. roku zaměstnání a pracovníkům uvedeným pod písm. c) od 26. roku zaměstnání za každý rok

zaměstnání I. pracovní kategorie	2 %,
zaměstnání II. pracovní kategorie	1,5 %,
zaměstnání III. pracovní kategorie	1 %,
přičtené doby	1 %

průměrného měsíčního výdělku, avšak jen do výše stanovené v odstavci 4; přitom se započítává jen doba po dosažení věku 18 let.

[³] Jestliže byl pracovník zaměstnán střídavě v různých pracovních kategoriích, včítá se pro zvýšení důchodu podle předchozího odstavce do prvních 25 roků zaměstnání vždy nejprve doba zaměstnání III. pracovní kategorie, poté doba zaměstnání II. pracovní kategorie a naposled doba zaměstnání I. pracovní kategorie.

[⁴] Invalidní důchod činí

a) nejvýše 70 % průměrného měsíčního výdělku, byl-li pracovník zaměstnán nejméně 20 roků ve II. pracovní kategorii anebo stal-li se plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu utrpěného při plnění pracovních úkolů v zaměstnání II. pracovní kategorie nebo v přímé souvislosti s ním;

b) nejvýše 60 % průměrného měsíčního výdělku, jestliže pracovník nesplňuje uvedenou podmínku;

zvýšení přesahující hranici 70 %, popřípadě 60 % průměrného měsíčního výdělku náleží, jen jde-li o zvýšení za dobu odbojové činnosti a věznění (internace) z politických, národnostních nebo rasových důvodů v době nesvobody.

[⁵] Byl-li pracovník zaměstnán nejméně 20 roků v I. pracovní kategorii anebo stal-li se plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu utrpěného při plnění pracovních úkolů v zaměstnání I. pracovní kategorie nebo v přímé souvislosti s ním, není výše invalidního důchodu omezena podle předchozího odstavce.

§ 24

Nebyl-li pracovník zaměstnán přede dnem vzniku nároku na důchod nejméně 25 roků nebo jestliže doba jeho zaměstnání s přičtením doby od vzniku nároku na důchod do dosažení věku 60 let u mužů a věku 57 let u žen nečiní nejméně 25 roků, činí invalidní důchod 2 % průměrného měsíčního výdělku za každý rok zaměstnání a přičtené doby.

§ 25

V ý š e č á s t e č n ě h o i n v a l i d n í h o d ů c h o d u

Částečný invalidní důchod činí polovinu invalidního důchodu; přitom však neplatí ustanovení o nejnižší výměře invalidního důchodu (§ 28 odst. 2 a 4).

§ 26

V ý š e i n v a l i d n í h ů (č á s t e č n ě h o i n v a l i d n í h o) d ů c h o d u p ř i p r a c o v n í m ú r a z u

[¹] Invalidní důchod pracovníka, jehož plně invalidita je následkem pracovního úrazu, je o 10 % průměrného měsíčního výdělku vyšší než invalidní důchod vypočtený podle § 23 a 24.

[²] Částečný invalidní důchod pracovníka, jehož částečná invalidita je následkem pracovního úrazu, činí polovinu invalidního důchodu, který by náležel při pracovním úrazu; přitom však neplatí ustanovení o nejnižší výměře invalidního důchodu.

§ 27

Invalidní (částečný invalidní) důchod v mimořádných případech

(¹) Invalidní (částečný invalidní) důchod náleží ode dne podání žádosti též pracovníku, který se stal plně (částečně) invalidním

- a) před vstupem do zaměstnání, jestliže byl zaměstnán po dobu potřebnou pro nárok na důchod; jde-li však o pracovníka mladšího 24 let, činí potřebná doba zaměstnání aspoň dva roky;
- b) po vstupu do zaměstnání, nebyl zaměstnán po dobu potřebnou pro nárok na důchod před vznikem plně (částečně) invalidity, byl však zaměstnán po potřebnou dobu v posledních 10 letech před podáním žádosti.

(²) Občanu, který pro plnou invaliditu vzniklou v mládí nemohl být zaměstnán vůbec nebo po dobu potřebnou pro nárok na důchod a dosáhl věku 25 let, může být přiznán invalidní důchod až do výše 400 Kčs měsíčně.

(³) Za částečně invalidního se považuje též pracovník, jemuž dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky, i když jeho výdělek podstatně nepoklesl; takovému pracovníku může být přiznán částečný invalidní důchod.

§ 28

Nejvyšší a nejnižší výměra invalidního důchodu

(¹) Invalidní důchod spoju s jakýmkoliv jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) nesmí přesahovat částku

2200 Kčs měsíčně, jestliže pracovník

byl zaměstnán v I. pracovní kategorii po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod a trvalo-li zaměstnání této kategorie ke dni vzniku nároku na důchod, nebo

byl zaměstnán celkem nejméně 20 let v I. pracovní kategorii a trvalo-li zaměstnání této kategorie ke dni vzniku nároku na důchod, anebo

se stal plně invalidním následkem pracovního úrazu utrpěného při plnění pracovních úkolů v zaměstnání I. pracovní kategorie nebo v přímé souvislosti s ním;

1800 Kčs měsíčně, jestliže pracovník

byl zaměstnán celkem nejméně 20 let v I. pracovní kategorii a zaměstnání této kategorie netrvalo ke dni vzniku nároku na důchod, nebo

byl zaměstnán ve II. pracovní kategorii po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod a trvalo-li zaměstnání této kategorie ke dni vzniku nároku na důchod, nebo

byl zaměstnán celkem nejméně 20 let ve II. pracovní kategorii, anebo

se stal plně invalidním následkem pracovního úrazu utrpěného při plnění pracovních úkolů v zaměstnání II. pracovní kategorie nebo v přímé souvislosti s ním;

1600 Kčs měsíčně v ostatních případech.

(²) Invalidní důchod činí nejméně 400 Kčs měsíčně.

(³) Invalidní důchod pracovníka staršího 20 let činí však nejvýše 90 % průměrného měsíčního výdělku neomezeného podle § 9 odst. 3 a sníženého o částku rovnou dani ze mzdy stanovené ke dni vzniku nároku na důchod.

(⁴) Je-li invalidní důchod v nejnižší výměře podle odstavců 2 a 3 jediným zdrojem výživy důchodce a jeho rodiny nebo jde-li o manželskou dvojici, která nemá hrubý příjem vyšší než 400 Kčs měsíčně na osobu, může být invalidní důchod

- a) nižší než 400 Kčs měsíčně vyměřen až do této výše též pracovníku staršímu 20 let i nad 90 % uvedeného průměrného měsíčního výdělku,
- b) dosahující aspoň 400 Kčs měsíčně vyměřen až do výše 600 Kčs měsíčně, ne však nad 90 % tohoto průměrného měsíčního výdělku.

Důchody pozůstalých

§ 29

Všeobecné podmínky

(¹) Důchod vdovský a sirotčí náleží:

- a) po pracovníku, který byl zaměstnán po dobu potřebnou pro nárok na invalidní nebo starobní důchod, jestliže neuplynuly od skončení zaměstnání do dne smrti více než dva roky, nebo po pracovníku, který zemřel následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání);
- b) po poživateli důchodu starobního nebo invalidního (částečného invalidního).

(²) Dítěti oboustranně osiřelému náleží sirotčí důchod, i když nikdo z rodičů, popřípadě z osob, na něž dítě bylo převážně odkázáno výživou (§ 33 odst. 2), nesplnil podmínky pro nárok na invalidní nebo starobní důchod.

§ 30

Vdovský důchod

(¹) Vdovský důchod náleží vdově po dobu jednoho roku od smrti manžela.

(²) Po uplynutí této doby náleží vdovský důchod, jestliže vdova splňuje některou z těchto podmínek:

- a) je plně invalidní,
- b) pečuje aspoň o jedno dítě, jež má nárok na sirotčí důchod (§ 33),
- c) vychovala aspoň tři děti (§ 33),
- d) dosáhla věku 45 let a vychovala dvě děti,
- e) dosáhla věku 50 let,
- f) její manžel zemřel následkem pracovního úrazu (§ 22 odst. 1 první věta) utrpěného při plnění pracovních úkolů v zaměstnání I. pracovní kategorie a vdova dosáhla ke dni jeho smrti aspoň věku 40 let.

[3] Nárok na vdovský důchod vznikne znovu, splní-li se některá z podmínek uvedených v odstavci 2 písm. a) až e) do dvou roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod nebo do pěti roků, zemřel-li manžel následkem pracovního úrazu utrpěného při plnění pracovních úkolů v zaměstnání I. pracovní kategorie.

[4] Nárok na vdovský důchod zaniká prováděním; při opětovném ovdovění vznikne však nárok na dřívější vdovský důchod znovu, jestliže by vdově náležel, kdyby se znovu neprovdala, a jestliže jí nenáležel nárok na vdovský důchod po posledním manželu.

[5] Vdovský důchod náleží za podmínek uvedených v předchozích odstavcích též rozvedené ženě, jestliže byla v době smrti bývalého manžela odkázána na příspěvek na výživu, až do skončení doby, do které měl bývalý manžel povinnost jej poskytovat; po této době může být vdovský důchod poskytován jen v případech hodných zřetele.

[6] Nárok na vdovský důchod nenáleží, jestliže manželství bylo uzavřeno po 60. roce věku pracovníka (důchodce) a netrvalo aspoň dva roky; to však neplatí, narodilo-li se z manželství nebo z předchozího soužití dítě anebo jestliže smrt nastala následkem úrazu.

[7] Žije-li vdova ve společné domácnosti s druhem, výplata vdovského důchodu se zastaví; o zastavení výplaty rozhoduje okresní národní výbor. V případech hodných zřetele, zejména jde-li o starší vdovu, může okresní národní výbor povolit další výplatu vdovského důchodu nebo s přihlédnutím k příjmům vdovy a druhu povolit výplatu tohoto důchodu ve snížené výměře. Byla-li výplata vdovského důchodu zastavena nebo vdovský důchod vyplácen ve snížené výměře, výplata důchodu se obnoví v původní výši, jestliže druh zemře nebo dojde ke zrušení soužití a vdovský důchod by náležel, kdyby vdova nežila ve společné domácnosti s druhem.

[8] Vdově, která nežila s manželem delší dobu před jeho smrtí ve společné domácnosti a jejíž manželství přestalo plnit svou společenskou funkci, náleží vdovský důchod, jen byla-li vdova v době smrti manžela odkázána na něj výživou.

§ 31

V ý š e v d o v s k é h o d ů c h o d u

[1] Vdovský důchod činí 60 % důchodu

- a) starobního nebo invalidního, na který by měl pracovník (pracující důchodce) nárok v době smrti, podle toho, který z těchto důchodů je vyšší;
- b) starobního nebo invalidního, na který měl nárok v době smrti nepracující důchodce.

[2] Vdovský důchod po požívatelem částečného invalidního důchodu, který nebyl zaměstnán, se vyměřuje z invalidního důchodu, na který by měl poživatel částečného invalidního důchodu nárok v době smrti, kdyby byl plně invalidní.

[3] Vdovský důchod činí nejméně 360 Kčs měsíčně, nesmí však být vyšší než důchod zemřelého.

[4] Rozvedené ženě (§ 30 odst. 5) a vdově, která nežila s manželem v době jeho smrti ve společné domácnosti (§ 30 odst. 8), náleží vdovský důchod jen do výše příspěvku na výživu, popřípadě výživního, a nesmí být vyšší než důchod zemřelého; ustanovení předchozího odstavce o nižší výměře vdovského důchodu tu neplatí.

[5] Je-li vedle vdovy, která má nárok na vdovský důchod, také rozvedená žena, která má nárok na vdovský důchod, nesmí úhrn vdovských důchodů převyšovat důchod zemřelého; pokud by úhrn byl vyšší, snižují se tyto důchody poměrně

§ 32

S o u b ě h v d o v s k é h o d ů c h o d u
s p ř í j m e m z v ý d ě l e č n é č i n n o s t i

[1] Jestliže je vdova výdělečně činná, krátí se vdovský důchod o polovinu částky, o kterou úhrn vdovského důchodu a hrubého příjmu z výdělečné činnosti převyšuje měsíčně částku

1600 Kčs, pečuje-li o dvě děti (§ 11 odst. 4).

1400 Kčs, pečuje-li o jedno dítě,

1200 Kčs, nepečuje-li o žádné dítě.

[2] Při krácení podle předchozího odstavce musí však zůstat vdově nejméně polovina vdovského důchodu, jestliže pečuje aspoň o jedno dítě; pečuje-li vdova aspoň o tři děti, vdovský důchod se nekrátí.

[3] Vdovský důchod se nekrátí výdělečně činné vdově po dobu jednoho roku od smrti manžela.

§ 33

S i r o t č í d ů c h o d

[1] Sirotčí důchod náleží dítěti (1 osvojenému) zemřelého pracovníka (důchodce).

[²] Sirotčí důchod náleží také dítěti, jestliže zemřel pracovník (důchodce), který převzal dítě do péče nahrazující péči rodičů, a dítě bylo v době jeho smrti na něj převážně odkázáno výživou, kterou dítěti nemohou ze závažných příčin zajistit jeho rodiče.

[³] Sirotčí důchod náleží až do skončení povinné školní docházky dítěte. Poté náleží sirotčí důchod nejdéle do 25. roku věku, jestliže dítě

- a) se soustavně připravuje na budoucí povolání předepsaným výcvikem anebo studiem, nebo
- b) pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je neschopno se soustavně připravovat k budoucímu povolání anebo je schopno se k němu připravovat jen za mimořádných podmínek, nebo
- c) pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je neschopno vykonávat soustavné zaměstnání (pracovní činnost) nebo výkon takového zaměstnání (pracovní činnosti) by vážně zhoršil jeho zdravotní stav.

[⁴] Po skončení povinné školní docházky se sirotčí důchod nevyplácí, má-li dítě vlastní hrubý měsíční příjem vyšší než 800 Kčs.

[⁵] Nárok na sirotčí důchod zaniká osvojením dítěte; nárok se obnovuje zrušením osvojení nebo smrtí osvojitele, jestliže dítě nemá po něm nárok na sirotčí důchod.

[⁶] Výplata sirotčího důchodu může být zastavena, uzavře-li poživatel sirotčího důchodu sňatek a je-li v rodině hrubý příjem na osobu vyšší než 800 Kčs měsíčně.

§ 34

V ý š e s i r o t č í h o d ů c h o d u

[¹] Sirotčí důchod jednostranně osiřelého dítěte činí 30 % důchodu

- a) starobního nebo invalidního, na který by měl zemřelý pracovník nebo pracující důchodce (§ 33 odst. 1 a 2) nárok v době smrti, podle toho, který z těchto důchodů je vyšší,
- b) starobního nebo invalidního, na který měl nárok v době smrti nepracující důchodce.

[²] Sirotčí důchod po poživateli částečného invalidního důchodu, který nebyl zaměstnán, se vyměřuje z invalidního důchodu, na který by měl poživatel částečného invalidního důchodu nárok v době smrti, kdyby byl plně invalidní.

[³] Sirotčí důchod jednostranně osiřelého dítěte činí nejméně 180 Kčs a nejvýše 450 Kčs měsíčně.

[⁴] Sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte činí 450 Kčs měsíčně.

[⁵] Jde-li o více dětí, nesmí být sirotčí důchod žádného z nich nižší než poměrný díl připadající na jedno dítě z úhrnu výchovného náležejícího k invalidnímu důchodu (§ 38 odst. 3).

J i n é d ů c h o d y a d á v k y

§ 35

D ů c h o d m a n ž e l k y

[¹] Manželce pracovníka, který získal dobu zaměstnání potřebnou pro nárok na invalidní důchod nebo starobní důchod, může být přiznán důchod manželky, jestliže není výdělečně činná ani nemá nárok na jiný důchod a

- a) dosáhla věku 65 let nebo
- b) je plně invalidní.

[²] Důchod manželky může být přiznán za stejných podmínek také manželce poživatele důchodu starobního nebo invalidního (částečného invalidního).

[³] Důchod manželky se poskytuje ve výši 100 až 300 Kčs měsíčně podle sociálních poměrů rodiny.

§ 36

O s o b n í d ů c h o d

[¹] Zvláště zasloužitým pracovníkům v oboru hospodářství, vědy, kultury a obrany vlasti, v oboru správy a v jiných úsecích veřejné činnosti nebo pozůstalým po nich může být přiznán osobní důchod. Vláda stanoví podrobnosti.

[²] Osobní důchod nahrazuje jiné důchody podle tohoto zákona nebo jiných předpisů.

§ 37

S o c i á l n í d ů c h o d

[¹] Sociální důchod může být přiznán potřebným občanům, jestliže nemají nárok na jiný důchod a

- a) dosáhli věku 65 let nebo
- b) jsou plně invalidní.

[²] Sociální důchod se poskytuje až do výše 250 Kčs měsíčně; jestliže podmínky pro přiznání sociálního důchodu splňují oba manželé (druh a družka), poskytuje se jim společný sociální důchod až do výše 375 Kčs měsíčně.

§ 38

V ý c h o v n é k d ů c h o d ů m

[¹] Výchovné náleží na každé dítě (§ 33) poživatele důchodu starobního, invalidního (částečného invalidního), osobního a sociálního. Výchovné však nenáleží na dítě, jež má nárok na sirotčí důchod nebo na něž přísluší přídatky na děti podle předpisů o nemocenském pojištění platných pro pracovníky (výchovné podle předpisů o mateřským zabezpečení příslušníků ozbrojených sil). Výchovné rovněž nenáleží na dítě, na něž nepřísluší

přídavky na děti jen proto, že pracovník nesplní stanovené podmínky. Nenáleží-li výchovné, protože přísluší přídavky na děti, může být poskytován v sociálně odůvodněných případech rozdíl mezi přídavky na děti a výchovným vyměřeným podle dalších odstavců.

(2) Výchovné činí měsíčně

k důchodu	na 1 dítě Kčs	na 2 děti Kčs	na 3 děti Kčs	na 4 děti Kčs	na 5 dětí Kčs
do 1 400 Kčs	70	170	430	890	950
nad 1 400 Kčs	70	170	400	640	880

a zvyšuje se za každé další dítě měsíčně

- o 260 Kčs při důchodu do 1 400 Kčs a
- o 240 Kčs při důchodu nad 1 400 Kčs.

(3) Výchovné činí měsíčně

k invalidnímu důchodu	na 1 dítě Kčs	na 2 děti Kčs	na 3 děti Kčs	na 4 děti Kčs	na 5 dětí Kčs
do 1 400 Kčs	120	260	480	700	950
nad 1 400 Kčs	120	260	460	660	880

a zvyšuje se za každé další dítě měsíčně

- o 260 Kčs při důchodu do 1 400 Kčs a
- o 240 Kčs při důchodu nad 1 400 Kčs.

(4) Jestliže poživatel důchodu je zároveň uživatelem zemědělské půdy ve větší výměře, než připouštějí Vzorové stanovy jednotlivých zemědělských družstev pro výměru záhumenku, nebo žije s takovým uživatelem půdy ve společné domácnosti jako člen rodiny, činí výchovné

k důchodu	na 1 dítě Kčs	na 2 děti Kčs	na 3 děti Kčs	na 4 děti Kčs
invalidnímu	120	280	420	600
jinému	70	170	310	490

měsíčně a zvyšuje se za každé další dítě o 220 Kčs měsíčně.

(5) Mělo-li by nárok na výchovné na totéž dítě několik důchodců, náleží výchovné tomu, kdo má nárok na vyšší výchovné, a při stejné výši výchovného tomu, jemuž bylo dříve přiznáno.

(6) Výchovné náleží až do skončení povinné školní docházky; poté náleží a vyplácí se za stejných podmínek jako sirotčí důchod.

(7) Je-li dítě v přímém zaopatření jiné osoby (ústavu sociální péče) než důchodce, vyplácí se výchovné této osobě (ústavu sociální péče).

(8) Výchovné se neposkytuje na dítě, které

- a) je déle než šest měsíců v bezplatném plném zaopatření léčebného nebo podobného ústavu anebo
- b) má jiné bezplatné plné ústavní nebo internátní zaopatření z prostředků rozpočtových, hospodářských nebo jiných organizací.

§ 39

Zvýšení důchodu a výchovného pro bezmocnost

Je-li důchodce trvale tak bezmocný, že potřebuje ošetření a obsluhu jinou osobou, může mu být důchod zvýšen o 100 Kčs až 400 Kčs měsíčně se zřetelem na stupeň jeho bezmocnosti a jeho sociální, rodinné a majetkové poměry; obdobně lze zvýšit pro bezmocnost dítěte od sedmého roku jeho věku sirotčí důchod a výchovné.

Č Á S T D R U H Á

ZABEZPEČENÍ OBČANŮ KONAJÍCÍCH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH A ČLENŮ JEJICH RODIN

Díl první

Důchodové zabezpečení občanů konajících službu v ozbrojených silách

§ 40

(1) Občanům konajícím službu v ozbrojených silách, kteří nejsou vojáky z povolání a stali se plně (částečně) invalidními následkem úrazu anebo onemocnění vzniklých při výkonu služby v ozbrojených silách nebo v přímé souvislosti s ním, náleží invalidní (částečný invalidní) důchod ve zvýšené výměře, v jaké se poskytuje při pracovním úrazu, a podle ustanovení o tomto důchodu.

(2) Občanům uvedeným v předchozím odstavci, kteří se stali v době, kdy konali službu v ozbrojených silách, plně (částečně) invalidními následkem úrazu nebo onemocnění vzniklých za jiných okolností, než je uvedeno v předchozím odstavci, náleží invalidní (částečný invalidní) důchod podle ustanovení o tomto důchodu.

(3) Důchody se vyměřují z částky 1 000 Kčs měsíčně; jestliže byl občan bezprostředně před nastupem služby v ozbrojených silách důchodově zabezpečen podle tohoto zákona, vyměřuje se důchod z průměrného měsíčního výdělku, je-li to pro něj výhodnější.

§ 41

[¹] Invalidní (částečný invalidní) důchod náleží ve zvýšené výměře, v jaké se poskytuje při pracovním úrazu, a podle ustanovení o tomto důchodu též

- a) občanům, kteří se stali plně (částečně) invalidními v souvislosti s poškozením zdraví, jež utrpěli následkem účasti v boji proti fašismu jako příslušníci ozbrojených útvarů anebo následkem věznění z důvodů fašistické perzekuce v době nesvobody;
- b) občanům povoláním k osobním úkonům podle předpisů o obraně Československé socialistické republiky, účastníkům civilní obrany, účastníkům přípravy k obraně Československé socialistické republiky*, příslušníkům Lidových milicí, pomocníkům Pohraniční stráže a členům Pomocné stráže Věřejné bezpečnosti, jestliže se stali plně (částečně) invalidními následkem úrazu, který vznikl při plnění jejich úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

[²] Invalidní (částečný invalidní) důchod náleží podle ustanovení o tomto důchodu též

- a) občanům uvedeným v odstavci 1 písm. b), jestliže se stali plně (částečně) invalidními následkem úrazu, který vznikl v době plnění jejich úkolů bez přímé souvislosti s tímto plněním;
- b) občanům, kteří nekonají službu v ozbrojených silách, jestliže se stali plně (částečně) invalidními následkem úrazu, který byl bez jejich zavinění způsoben bojovým prostředkem; do skončení povinné školní docházky náleží však oprávněnému jen polovina důchodu.

[³] Ustanovení § 40 odst. 3 platí obdobně.

§ 42

[¹] Invalidní důchod podle § 40 odst. 1 a § 41 odst. 1 se vyměřuje ve výši stanovené v § 23 odst. 1 písm. a) a v § 28 a činí nejméně 850 Kčs měsíčně; částečný invalidní důchod podle těchto ustanovení činí nejméně 450 Kčs měsíčně.

[²] Pozůstalým po občanech, kteří zemřeli následkem poškození zdraví utrpěného způsobem uvedeným v § 40 a 41 nebo byli poživateli důchodů podle těchto ustanovení, náleží důchody pozůstalých.

Díl druhý

Zabezpečení členů rodin občanů konajících službu v ozbrojených silách

§ 43

[¹] Členové rodiny občana konajícího službu v ozbrojených silách (dále jen „voják“), s výjim-

kou služby vojáků z povolání, mají nárok na zaopatřovací příspěvek, pokud voják nemá nárok na náhradu mzdy.

[²] Zaopatřovací příspěvek se poskytuje též některým jiným osobám, které jsou závislé výživou na vojákově.

§ 44

[¹] Nárok na zaopatřovací příspěvek mají

- a) nezaopatřené děti (§ 11 odst. 4) vojáka;
- b) manželka vojáka, která s ním žije ve společné domácnosti a pečuje o nezaopatřené dítě ve věku do tří let nebo je plně invalidní anebo nemůže být výdělečně činná z jiných vážných důvodů;
- c) manželka vojáka, která s ním nežije ve společné domácnosti, rozvedená manželka a matka dítěte vojáka, která není za něj provdána, přiznal-li jí soud vůči němu výživné, popřípadě příspěvek na výživu;
- d) družka vojáka, která s ním žila do dne jeho nastoupení služby v ozbrojených silách aspoň tři měsíce ve společné domácnosti, nadále v ní setrvává a pečuje v ní o nezaopatřené dítě vojáka ve věku do tří let nebo je plně invalidní anebo nemůže být výdělečně činná z jiných vážných důvodů;
- e) zletilá příbuzná vojáka, která s ním žije ve společné domácnosti, vede mu tuto domácnost a pečuje v ní o jeho nezaopatřené dítě ve věku do tří let;
- f) manžel, jehož manželka nastoupila službu v ozbrojených silách, je-li plně invalidní a odkázán výživou na příjem manželky.

[²] Prováděcí předpisy stanoví,

- a) kterým jiným osobám závislým výživou na vojákově může být poskytován zaopatřovací příspěvek a v jaké výši;
- b) za jakých podmínek a v jaké výši může být vojákově poskytován příspěvek na úhradu za užívání bytu.

§ 45

[¹] Zaopatřovací příspěvek pro nezaopatřené dítě činí 170 Kčs měsíčně.

[²] Zaopatřovací příspěvek pro nezaopatřené dítě se krátí o částku, o kterou čistý příjem dítěte převyšuje částku 200 Kčs měsíčně.

[³] Zaopatřovací příspěvek pro nezaopatřené dítě se poskytuje vedle přídavků na děti, vedle výchovního i vedle sirotčího důchodu.

§ 46

[¹] Zaopatřovací příspěvek pro manželku, družku vojáka, jeho zletilou příbuznou a manžela vojákyně činí 500 Kčs měsíčně.

*] zákon č. 40/1961 Sb., o obraně Československé socialistické republiky

[²] Manželce, která nežije s vojákem ve společné domácnosti, rozvedené manželce a matce dítěte vojáka, která není za něj provdána, se poskytuje zaopatřovací příspěvek ve výši výživného, popřípadě příspěvku na výživu přiznaného soudem, nejvýše však ve výši 500 Kčs měsíčně.

[³] Má-li manželka, zletilá příbuzná, družka vojáka nebo manžel vojákyne jiný příjem, krátí se zaopatřovací příspěvek o polovinu částky, o kterou úhrn zaopatřovacího příspěvku a hrubého příjmu převyšuje měsíčně částku

1 600 Kčs, pečuje-li o dvě děti (§ 11 odst. 4),

1 400 Kčs, pečuje-li o jedno dítě,

1 200 Kčs, nepečuje-li o žádné dítě;

pečuje-li aspoň o tři děti, zaopatřovací příspěvek se nekrátí.

§ 47

Úhrn zaopatřovacích příspěvků nesmí přesahovat 80 % průměru čistých výdělků vojáka za posledních 12 kalendářních měsíců přede dnem nastoupení služby v ozbrojených silách. Přesahoval-li by úhrn zaopatřovacích příspěvků tuto výši, poskytuje se manželce zaopatřovací příspěvek v plné výši, nejvýše však ve výši 80% měsíčního průměru čistých výdělků vojáka. Je-li nejvyšší výměra vyčerpána zaopatřovacím příspěvkem pro manželku, nelze tento příspěvek poskytnout dalším osobám; jinak se zaopatřovací příspěvek každé z těchto dalších osob snižuje o stejnou částku.

§ 48

[¹] Nárok na zaopatřovací příspěvek náleží od prvního dne služby v ozbrojených silách; splní-li se předpoklady pro nárok na zaopatřovací příspěvek (např. uzavření sňatku, narození dítěte) teprve po nástupu služby v ozbrojených silách, vzniká nárok ode dne, kdy se tak stalo. Má-li však voják nárok na náhradu mzdy za dobu po nástupu této služby, náleží zaopatřovací příspěvek až ode dne následujícího po dni, za který ještě náležela tato náhrada mzdy.

[²] Nárok na zaopatřovací příspěvek zaniká dnem, kterým pomínula některá z podmínek pro trvání nároku. Skončí-li však služba v ozbrojených silách nebo pomine-li některá z podmínek trvání nároku až po 25. dni v měsíci, zaniká nárok na zaopatřovací příspěvek až posledním dnem téhož kalendářního měsíce.

§ 49

[¹] Je-li oprávněný umístěn v léčebném ústavu po dobu delší dvou měsíců, vyplácí se počínajíc třetím měsícem polovina zaopatřovacího příspěvku.

[²] Zaopatřovací příspěvek se nevyplácí, je-li oprávněný déle než jeden měsíc

a) v cizině,

b) v ochranné výchově,

c) ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě; byl-li oprávněný propuštěn z vazby, aniž byl odsouzen, vyplatí se mu zaopatřovací příspěvek zpětně za celou dobu vazby.

§ 50

Vláda může stanovit zvláštní úpravu zaopatřovacího příspěvku pro dobu branné pohotovosti státu.

ČÁST TŘETÍ

ZABEZPEČENÍ DŮCHODCŮ V NEMOCI

§ 51

[¹] Důchodci, jeho manželce a dětem, jakož i dalším osobám převážně odkázaným výživou na důchodce, o kterých to stanoví prováděcí předpisy, se poskytuje léčebně preventivní péče, podpora při narození dítěte a pohřebné za podmínek a v rozsahu jako pracovníkům podle předpisů o nemocenském pojištění; může jim být poskytnuta též lázeňská péče a příspěvek na dětskou rekreaci.

[²] Léčebně preventivní péči poskytují zdravotnická zařízení; lázeňskou péči poskytují na účet sociálního zabezpečení.

[³] Ustanovení předchozích odstavců se nevztahují

- a) na důchodce, kteří jsou zabezpečeni v nemoci nebo v mateřství podle jiných předpisů*),
- b) na manželku důchodce, jeho děti a osoby převážně odkázané výživou na důchodce, pokud jsou samy zabezpečeny v nemoci nebo v mateřství podle jiných předpisů*),
- c) na osoby, které se trvale zdržují mimo území Československé socialistické republiky.

ČÁST ČTVRTÁ

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O DÁVKÁCH

§ 52

Povinnosti oprávněných osob

[¹] Byl-li příjemce dávky nebo jiný oprávněný vyzván, aby osvědčil okolnosti rozhodné pro výplatu dávky nebo její výši, je povinen výzvě vypořádat; neučiní-li tak ve stanovené lhůtě, může být výplata dávky zastavena, jestliže oprávněný byl ve výzvě upozorněn na tyto následky.

[²] Příjemce dávky nebo jiný oprávněný je povinen ohlásit do 8 dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu. Neohlásí-li poživatel starobního důchodu vstup do zaměstnání nebo započítání pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu, nemá

*) zákon č. 54/1953 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, zákon č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách, a zákon č. 103/1964 Sb., o sociálním zabezpečení důchodců a rolníků

nárok na zvýšení důchodu za dobu, po kterou nesplnil ohlašovací povinnost; tím není dotčena jeho povinnost vrátit dávky přijaté neprávem (§ 53 odst. 2).

[3] Výplata dávky podmíněné nepříznivým zdravotním stavem může být zastavena, jestliže občan, jehož zdravotní stav je třeba zjistit, se nepodrobí lékařskému vyšetření přesto, že byl upozorněn na možné zastavení výplaty dávky.

§ 53

Změny dávky a její vrácení

[1] Zanikne-li nárok na dávku nebo zjistí-li se dodatečně, že dávka byla přiznána neprávem nebo v nesprávné výši, anebo změnil-li se skutečností rozhodné pro výši dávky nebo její výplatu, dávka se odejme, zvýší, sníží anebo se její výplata zastaví. Odnětí, snížení a zastavení výplaty dávky se provede ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byla již vyplacena. Zvýšení dávky nesprávně vyměřené se provede ode dne, od něhož zvýšení náleží, nejvýše však za tři roky nazpět, a na doplatku se vyplatí celkem nejvýše částka 12 000 Kčs.

[2] Příjemce dávky, který vědomě způsobil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen vrátit dávku ode dne, od něhož nenáležela vůbec nebo v poskytované výši; to platí zejména, jestliže dávku vylákal, zamířel některou rozhodnou skutečnost nebo nesplnil některou povinnost uloženou mu tímto zákonem nebo prováděcími předpisy anebo jestliže vědomě přijímal dávku vyplácenou neprávem nebo v nesprávné výši. O povinnosti vrátit přeplatek rozhoduje orgán, který je příslušný rozhodovat o přiznání nebo odnětí dávky anebo její části. Částky neprávem přijaté mohou být sráženy též z běžně vyplácené nebo později přiznané dávky anebo ze mzdy oprávněného; přitom platí obdobně předpisy o částkách, které nelze zabavit při výkonu soudních rozhodnutí srážkou ze mzdy*).

§ 54

Omezení výplaty dávek

[1] Starobní důchod se nevyplácí po dobu, po kterou se oprávněnému poskytuje nemocenské, pokud vláda nestanoví výjimky. Invalidní (částečný invalidní) důchod se nevyplácí po dobu výplaty nemocenského přiznaného na podkladě nemocenského pojištění (sociálního zabezpečení) z doby před vznikem nároku na důchod. Invalidní (částečný invalidní) důchod podle § 40 se vyplácí nejdříve po skončení služby v ozbrojených silách, za jejíhož vykonávání došlo k poškození zdraví.

[2] Je-li důchodce, který neplní vůči nikomu vyživovací povinnost, umístěn v psychiatrické léčebně po dobu delší dvou měsíců, důchod se počí-

nájc třetím měsícem nevyplácí; má-li důchodce jen povinnost poskytovat výživné, popřípadě příspěvek na výživu, přiznané soudem, vyplácí se část důchodu, které je třeba k úhradě tohoto výživného (příspěvku). Důchodci nebo jeho opatrovníku se vyplácí část důchodu, které je třeba na úhradu jiných závazků a osobních potřeb důchodce. Po návratu z psychiatrické léčebny se doplatí důchodci důchod zpětně za poslední dva měsíce.

[3] Je-li důchodce, který neplní vůči nikomu vyživovací povinnost, umístěn v jiném léčebném ústavu než v psychiatrické léčebně po dobu delší dvou měsíců, vyplácí se počínajíc třetím měsícem polovina důchodu, nejvýše však 500 Kčs měsíčně. Vyšší částka se vyplácí, jen vyžaduje-li to úhrada závazků a osobních potřeb důchodce.

[4] Je-li občanu se změněnou pracovní schopností, který požívá jiný než částečný invalidní důchod a neplní vůči nikomu vyživovací povinnost, poskytováno po dobu přípravy pro povolání bezplatné ubytování a stravování, vyplácí se mu po dobu přípravy pro povolání polovina důchodu, nejvýše však 500 Kčs měsíčně. Vyšší částka se vyplácí, jen vyžaduje-li to úhrada závazků a osobních potřeb důchodce.

§ 55

Výplata dávek jiné osobě

[1] Kdyby se výplatou dávky oprávněnému zřejmě nedosáhlo účelu, kterému dávka má sloužit, nebo kdyby tím byly poškozovány zájmy osob, které je povinen vyživovat, určí místní národní výbor jeho bydliště na návrh manžela nebo opatrovníka dětí anebo z vlastního podnětu občana, kterému má být dávka vyplácena místo oprávněnému; příjemce dávky je povinen použít jí toliko ve prospěch oprávněného a osob, které je oprávněný povinen vyživovat. Místní národní výbor sleduje a dozírá, zda příjemce dávky tuto povinnost plní.

[2] Po dobu, po kterou důchodce odpykává trest odnětí svobody delší jednoho měsíce nebo je ve vazbě, důchod se nevyplácí. Byl-li důchodce odsouzen k trestu odnětí svobody nepřevyšujícímu tři měsíce, vyplatí se mu důchod zpětně za jeden měsíc; byl-li propuštěn z vazby, aniž byl odsouzen, vyplatí se mu důchod zpětně za celou dobu vazby. Manželce a dětem důchodce se vyplácí část důchodu, které je třeba k úhradě jeho závazků a osobních potřeb členů jeho rodiny; výchovné se však vyplácí neomezeně. Vyplácela-li se manželce a dětem část důchodu a dopláceli-li se důchodci důchod zpětně, vyplatí se mu jen rozdíl.

§ 56

Souběh nároků na důchody

[1] Jsou-li splněny podmínky pro nárok na důchod starobní a invalidní (částečný invalidní) ne-

*) § 278 a násl. zákona č. 99/1963 Sb. (občanský soudní řád)

bo podmínky pro nárok na dva důchody téhož druhu z jakéhokoli sociálního zabezpečení (pojištění), náleží jen důchod vyšší, pokud se nestanoví jinak v § 20 odst. 2.

[²] Jsou-li splněny podmínky pro nárok na důchod starobní nebo invalidní (částečný invalidní) a na důchod vdovský nebo sirotčí anebo na důchod vdovský a sirotčí, náleží důchod vyšší a z ostatních důchodů po jedné polovině.

[³] Je-li poživatel důchodu vyplácen současně z ciziny stejně vysoký nebo vyšší důchod ze sociálního zabezpečení (pojištění), zastaví se výplata důchodu z československého sociálního zabezpečení (pojištění); je-li tento důchod vyšší než důchod vyplácený z ciziny, vyplácí se snížený o částku rovnou důchodu vyplácenému z ciziny. To platí též pro souběh dvou vdovských nebo sirotčích důchodů a pro souběh vdovského důchodu se sirotčím. Jestliže však při souběhu důchodu z československého sociálního zabezpečení s důchodem vypláceným z ciziny je jen jeden z těchto důchodů důchodem vdovským nebo sirotčím a důchod z československého sociálního zabezpečení je nižší, sníží se důchod z československého sociálního zabezpečení na polovinu; je-li tento důchod vyšší než důchod vyplácený z ciziny, vyplácí se snížený o polovinu částky rovné důchodu vyplácenému z ciziny. V případech hodných zřetele může Státní úřad sociálního zabezpečení povolit výjimky. Předchozí ustanovení tohoto odstavce platí, jen nestanoví-li jinak mezistátní úmluva.

§ 57

Přechod nároku při úmrtí oprávněného

[¹] Zemřel-li oprávněný po uplatnění nároku na dávku, vstupují do dalšího řízení o dávce a nabývají nároku na částky splatné do dne smrti oprávněného postupně manželka (manžel), děti a rodiče, jestliže žil s oprávněným v době jeho smrti ve společné domácnosti. Podmínka společné domácnosti nemusí být splněna u dětí, které mají nárok na sirotčí důchod.

[²] Jde-li o dávky přiznané před smrtí oprávněného, vyplátí se splatné částky, které nebyly vyplaceny do dne smrti, členům jeho rodiny podle pořadí a za podmínek stanovených v předchozím odstavci.

[³] Nároky přecházející na pozůstalé podle předchozích odstavců nejsou součástí dědictví.

§ 58

Výplata důchodu při dalším zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti

[¹] Vláda může stanovit,

1. za jakých podmínek a v jaké výši se poskytuje

a) starobní důchod při zaměstnání nebo při pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu,

b) starobní důchod a bez ohledu na výši výdělku vdovský a sirotčí důchod při kampanovém, sezónním nebo jiném krátkodobém zaměstnání nebo pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu;

2. že se poskytuje část starobního důchodu, aby se umožnil postupný přechod do starobního důchodu pracovníkům, kteří jsou zaměstnáni po vzniku nároku na tento důchod, jestliže se věkem změnila jejich pracovní schopnost tak, že jejich výdělek poklesl v důsledku zmenšeného pracovního úvazku.

[²] Vláda může též stanovit, při jaké jiné výdělečné činnosti se neposkytuje starobní důchod

§ 59

Výplata dávek

[¹] Důchody se zaokrouhlují na celé koruny nahoru. Důchody a ostatní dávky se vyplácejí dopředu v měsíčních lhůtách.

[²] Dávky zkrácené pro souběh s jiným příjmem mohou být vypláceny zálohou, pozadu nedosahují-li průměrně 50 Kčs měsíčně, v delších než měsíčních obdobích; zúčtování záloh se provádí za období nepřesahující šest měsíců.

§ 60

Výplata dávek při pobytu oprávněného v cizině

Nestanoví-li jinak mezistátní úmluva, dávky ve do ciziny nevyplácejí a za dobu, po kterou oprávněný zdržuje v cizině trvale, nenáleží; Státní úřad sociálního zabezpečení a ministerstva vnějška a obrany a vnitra však mohou v dohodě s ostatními zúčastněnými ústředními orgány povolit výjimky a stanovit podmínky pro výplatu dávek; zdržuje-li se oprávněný ve státě, s nímž není uzavřena úmluva.

§ 61

Postoupení a zabavení dávek

[¹] Nároky na dávky mohou být postoupeny jen pro pohledávky na výživné, popřípadě na příspěvek na výživu, a to až do poloviny dávek; zabavení nároku na dávky se řídí předpisy o výkonu soudních rozhodnutí srážkou ze mzdy.

[²] Přijetím důchodce do zaopatření ústavní sociální péče přechází jeho nárok na důchod do tohoto ústavu do výše příspěvku na úhradu nákladů ústavní péče.

§ 62

Promlčení

[¹] Nárok na dávku se nepromlčuje.

[²] Nárok na jednotlivou splátku dávky se promlčuje v jednom roce ode dne její splatnosti.

[3] Právo požadovat vrácení jednotlivých splátek dávek poskytnutých neprávem (§ 53 odst. 2) se promlčuje v deseti letech od jejich výplaty. Promlčecí lhůta neběží, jsou-li prováděny srážky z dávky na úhradu dávky vyplacené neprávem.

Zvláštní daň z důchodu

§ 63

[1] Starobní a invalidní (částečně invalidní) důchody, na něž vznikne nárok po 30. červnu 1964, vdovské důchody z nich vyměřené a osobní důchody přiznané po tomto dni podléhají zvláštní dani z důchodu, jestliže přesahují částku

- a) 700 Kčs měsíčně,
- b) 900 Kčs měsíčně, náleží-li důchodci výchovně na jedno dítě,
- c) 1100 Kčs měsíčně, náleží-li důchodci výchovně na dvě děti.

Náleží-li důchodci výchovně na tři děti, nepodléhá důchod zvláštní dani z důchodu.

[2] Jde-li o vdovský důchod, posuzuje se zdanění tohoto důchodu podle toho, zda vdova pečuje o dítě, které má nárok na sirotčí důchod.

[3] Zvláštní daň z důchodu je odstupňována podle výše důchodu od 1 % do 12,5 % důchodu; přitom se důchody uvedené v odstavci 1 písm. a), b) a c) podrobují stejné základní procentní sazbě. Daň se zaokrouhluje na celé koruny směrem dolů.

§ 64

Základ pro vyměření zvláštní daně z důchodu

[1] Zvláštní daň z důchodu se vyměřuje a sráží ze základu pro vyměření této daně. Základem pro vyměření zvláštní daně z důchodu je důchod vypočtený ke dni vzniku nároku spolu se zvýšením důchodu získaným v dřívějším veřejném penzijním zaopatření, s důchodem z penzijního nadlepení, s příplatkem ze závazků rozpočtových a hospodářských organizací a s jakýmkoli jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) bez omezení na hranici 70 %, popřípadě 60 % průměrného měsíčního výdělku (§ 13 odst. 4, § 23 odst. 4, § 100 odst. 3), avšak po jeho snížení na nejvyšší výměru důchodu stanovenou pevnými částkami (§ 18 odst. 1, § 28 odst. 1, § 101 odst. 1, § 103 odst. 1), pokud by tuto nejvyšší výměru přesahoval; do základu pro vyměření zvláštní daně z důchodu se nezapočítává zvýšení důchodu za dobu odbojové činnosti, výchovné a zvýšení důchodu pro bezmocnost.

[2] Požívá-li důchodce dva nebo více důchodů z důchodového zabezpečení (pojištění), podléhá zvláštní dani z důchodu úhrn všech důchodů.

[3] Zvýšení důchodu za dobu dalšího zaměstnání po vzniku nároku na důchod vykonávaného po 30. červnu 1964 nepodléhá zvláštní dani z důchodu.

[4] Vdovské a sirotčí důchody se vyměřují ze starobního (invalidního) důchodu nesníženého o zvláštní daň z důchodu; poté se posoudí zdanění vdovského důchodu podle předchozích ustanovení.

[5] Poskytuje-li se důchodci jen část důchodu, stanoví se tato část z důchodu sníženého o zvláštní daň z důchodu; obdobně se postupuje při krácení důchodu pro souběh s příjmem z výdělečné činnosti.

§ 65

[1] Zvláštní daň z důchodu vyměřuje a sráží při výplatě důchodu Státní úřad sociálního zabezpečení.

[2] Státní úřad sociálního zabezpečení vydá tabulky pro výpočet zvláštní daně z důchodu a stanoví podrobnosti k provedení ustanovení o této dani; bude-li to vyžadovat potřeba automatizovaného způsobu výpočtu zvláštní daně z důchodu, může být tato daň vyměřena odchylně v mezích stanovených daňových pásem.

ČÁST PÁTÁ

SLUŽBY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Díl první

Všeobecná ustanovení

§ 66

[1] Služby sociálního zabezpečení se poskytují občanům, kteří potřebují pomoc společnosti k překonání nepříznivých životních poměrů.

[2] Nově vytvořené socialistické společenské vztahy vyžadují, aby si občané a v rodině zejména děti a rodiče vzájemně pomáhali. Národní výbory působí soustavnou výchovou občanů k tomu, aby pomáhali spoluobčanům starým a těžce poškozeným na zdraví a aby se upevňovaly rodinné vztahy, zejména aby se děti podílely na dalším zvyšování životní úrovně svých rodičů a pečovaly o ně, jestliže takovou péči potřebují.

Díl druhý

Péče o občany se změněnou pracovní schopností

§ 67

Občané se změněnou pracovní schopností

Občané se změněnou pracovní schopností jsou osoby, které mají pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav podstatně omezený výběr zaměstnání; jsou jimi též poživatelé důchodů podmíněných nepříznivým zdravotním stavem, pokud jim jejich zachovaná pracovní schopnost dovoluje pracovní uplatnění.

§ 68

Pracovní rehabilitace

Občanům se změněnou pracovní schopností se poskytuje bezplatně pracovní rehabilitace jako souvislá péče směřující k tomu, aby si udrželi nebo získali vhodné zaměstnání.

§ 69

Pracovní uplatnění

[1] Občanům se změněnou pracovní schopností se umožňuje pracovní uplatnění na místech vhodných pro ně se zřetelem na jejich zdravotní stav, schopnosti a kvalifikaci. Závody provádějí za součinnosti orgánů Revolučního odborového hnutí a podle pokynů národních výborů výběr vhodných pracovních míst pro tyto občany a sestavují seznamy takto vybraných pracovních míst.

[2] Národní výbory sestavují za součinnosti závodů každoročně plán zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností. Závody provádějí technická a organizační opatření, která umožňují co nejširší pracovní uplatnění občanům se změněnou pracovní schopností.

[3] Plán zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností a technická a organizační opatření závodů tvoří součást jejich hospodářských plánů. Při hodnocení, jak závod plní úkoly vyplývající ze státního plánu rozvoje národního hospodářství, se přihlíží též k plnění plánu zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností; v závažných případech neplnění tohoto plánu zastaví okresní národní výbor závodu nábor z ostatních zdrojů pracovních sil.

[4] Ústřední komise lidové kontroly a statistiky stanoví v dohodě se Státní plánovací komisí a se Státním úřadem sociálního zabezpečení, jak závody vykazují občany se změněnou pracovní schopností pro účely kontroly plnění hospodářského plánu.

§ 70

Péče o mladistvé

Občanům se změněnou pracovní schopností mladším 18 let se po ukončení povinné školní docházky umožňuje příprava pro vhodné povolání v učebním poměru nebo studiem, pokud možno spolu se zdravou mládeží; nemají-li mladiství předpoklady pro takovou přípravu pro povolání, umístí se do vhodného zaměstnání. Národní výbory vyhradí každoročně v plánech rozmístění dorostu počet učebních míst, míst ve školách a počet pracovních míst potřebný pro mladistvé se změněnou pracovní schopností.

§ 71

Sledování vlivu práce na zdravotní stav

[1] Národní výbory sledují v součinnosti s orgány Revolučního odborového hnutí a jiných společenstevských organizací, jaký vliv má příprava pro

povolání, výkon zaměstnání a pracovní prostředí na zdravotní stav občanů se změněnou pracovní schopností a zda tito občané nepotřebují další pomoci.

[2] Občanům se změněnou pracovní schopností se poskytuje soustavná dispensární péče podle předpisů o léčebně preventivní péči.

§ 72

Hmotné zabezpečení

Hmotné zabezpečení občanů se změněnou pracovní schopností zahrnuje příspěvek před umístěním do zaměstnání, příspěvek po dobu přípravy pro povolání a náhradu nutných výloh spojených s touto přípravou.

§ 73

Zajištění pracovního poměru

[1] Sjednání pracovního poměru s občanem se změněnou pracovní schopností nelze odmítnout s poukazem na jeho zdravotní stav, jestliže národní výbor doporučil přijetí občana na místo, které je uvedeno v seznamu vhodných pracovních míst pro občany se změněnou pracovní schopností. Obdobně nesmí škola odmítnout přijetí mladistvého se změněnou pracovní schopností ke studiu s poukazem na jeho zdravotní stav, jestliže takovou přípravu pro povolání označil národní výbor za vhodnou.

[2] Pracovní poměr s občanem se změněnou pracovní schopností lze rozvázat výpovědí jen po předchozím souhlasu okresního národního výboru.

§ 74

Povinnosti závodů

[1] Závody zabezpečují občanům se změněnou pracovní schopností vhodné pracovní uplatnění a jsou zejména povinny

- a) přednostně obsazovat místa uvedená v seznamu vhodných pracovních míst pro občany se změněnou pracovní schopností těmito občany, především pracovníky, jejichž pracovní schopnost se změnila v době zaměstnání v závodě, a svými bývalými pracovníky, u nichž došlo ke změně pracovní schopnosti,
- b) provádět přípravu pro povolání a věnovat zvláštní péči zvyšování kvalifikace občanů se změněnou pracovní schopností,
- c) upravovat občanům se změněnou pracovní schopností pracovní dobu, pracoviště, pomůcky a ostatní pracovní podmínky, jestliže to vyžaduje zdravotní stav těchto občanů,
- d) zřizovat nebo vyhrázovat zvláštní dílny (pracoviště) pro občany se změněnou pracovní schopností, kteří nejsou schopni pracovat za běžných podmínek v závodě,
- e) vést evidenci všech občanů se změněnou pracovní schopností pracujících v závodě a vyznačovat v ní okolnosti významné pro provádění péče o tyto občany.

[2] Doporučení vhodného pracovního uplatnění občana se změněnou pracovní schopností, které dá okresní národní výbor závodu, je pro závod závazné a závod je povinen vyhovět mu bez průtahů.

§ 75

Společné ustanovení

Kde se v tomto dílu mluví o pracovním poměru, rozumí se jím i učební poměr a členský poměr k výrobnímu družstvu; pokud by však z ustanovení tohoto dílu vyplynula povinnost k přijetí občana se změněnou pracovní schopností za člena výrobního družstva nebo omezení možnosti zrušit členství, provádějí se tato ustanovení v souladu se stanovami výrobního družstva.

Díl třetí

Péče o občany těžce poškozené na zdraví a staré občany

Péče o občany těžce poškozené na zdraví

§ 76

[1] Občanům s těžkým tělesným nebo smyslovým poškozením, zejména nevidomým a občanům s těžkým poškozením pohybového nebo nosného ústrojí, se poskytují služby, popřípadě peněžité příspěvky k překonání obtíží, jež jim způsobují uvedené vady. Umožňuje se jim zejména účast na společném stravování, poskytuje se jim pečovatelská služba v jejich bytech a poskytují se jim pomůcky potřebné k odstranění, zmírnění nebo překonání následků jejich poškození; místo těchto pomůcek může být poskytnut peněžitý příspěvek na jejich opatření.

[2] Občanům s těžkým tělesným nebo smyslovým poškozením, které podstatně omezuje jejich pohybovou schopnost, se poskytují podle druhu a stupně poškození zvláštní výhody (např. v dopravě nebo při potřebě průvodce).

[3] Občanům, kteří pro velmi těžké tělesné nebo smyslové poškození anebo pro duševní vady potřebují ústavní péči, se poskytuje ubytování, zaopatření, zdravotní a kulturní péče, jakož i příležitost k přiměřenému pracovnímu uplatnění, popřípadě i jiné služby v ústavech sociální péče pro dospělé osoby tělesně (smyslově) vadné, popřípadě v ústavech sociální péče pro dospělé osoby duševně vadné.

§ 77

[1] Dětem a mladistvým s těžkým tělesným poškozením, které znemožňuje nebo podstatně ztěžuje normální způsob výchovy, vzdělání a pracovního výcviku, se poskytuje ubytování, zaopatření, školní vzdělání, výchova, zdravotní péče a příprava pro povolání v ústavech sociální péče pro tělesně vadnou mládež.

[2] Dětem a mladistvým, kteří nejsou schopni vzdělávání pro duševní vadu, se poskytuje ubyto-

vání, zaopatření, zdravotní a výchovná péče a zácvik pro výkon přiměřené práce v ústavech sociální péče pro duševně vadnou mládež.

[3] Dětem a mladistvým, kteří nejsou schopni vzdělávání pro duševní vadu a žijí v rodinách, se poskytuje stravování a zdravotní a výchovná péče v zařízeních pro denní, popřípadě týdenní pobyt.

§ 78

Péče o staré občany

[1] Starým občanům se poskytují služby, kterými se usnadňuje život ve stáří a umožňuje uspokojování zvláštních potřeb odůvodněných stářím. Práce v domácnosti se jim usnadňuje účastí na společném stravování a poskytováním pečovatelské služby v jejich bytech. Vytvářením vhodných podmínek se jim usnadňuje účast na společenském a kulturním životě, jakož i pracovní i veřejná činnost podle jejich zájmů a zdravotního stavu.

[2] Ubytování, zaopatření, zdravotní a kulturní péči a jiné služby lze poskytnout starým občanům, zejména občanům s trvale upravenými chorobnými stavy, v ústavech sociální péče pro staré občany (domovech důchodců), pokud chorobný stav nevyžaduje léčení v lůžkovém zdravotnickém zařízení.

Díl čtvrtý

Péče o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc

§ 79

Občanům, kteří se přechodně ocitli nebo žijí v mimořádně obtížných životních poměrech, se poskytují služby, jichž je třeba k překonání těchto poměrů, pokud je občané nemohou překonat vlastním přičiněním, ani za pomoci své rodiny.

Díl pátý

Společná ustanovení

§ 80

[1] Národní výbor může požadovat od příjemce služby plnou nebo částečnou úhradu nákladů na služby poskytované podle dílu třetího a čtvrtého této části zákona. Národní výbor může uložit příjemci služby úhradu nákladů podle jeho hospodářských poměrů.

[2] Nemůže-li příjemce služby uhradit náklady na službu, může národní výbor požadovat úhradu postupně od manžela, dětí nebo rodičů příjemce služby, kteří jsou povinni vyživovat příjemce služby; nedojde-li k dohodě, rozhoduje soud na návrh národního výboru.

§ 81

Pro poskytování služeb sociálního zabezpečení platí společná ustanovení o dávkách uvedená v § 52 a 53 a v § 55 odst. 1.

ČÁST ŠESTÁ

ORGANIZACE A ŘÍZENÍ

Díl první

Organizace sociálního zabezpečení

§ 82

Orgány sociálního zabezpečení

Sociální zabezpečení provádějí Státní úřad sociálního zabezpečení a národní výbory.

§ 83

Státní úřad sociálního zabezpečení

(1) Státní úřad sociálního zabezpečení je ústředním orgánem státní správy. V jeho čele je předseda jmenovaný vládou.

(2) Státní úřad sociálního zabezpečení řídí a kontroluje provádění sociálního zabezpečení a zajišťuje, aby úkoly sociálního zabezpečení byly plněny v souladu s možnostmi a potřebami společnosti; odpovídá za účelné vynakládání prostředků na sociální zabezpečení a za odbornou výchovu pracovníků na tomto úseku a rozhoduje o dávkách důchodového zabezpečení. Vláda může přenést rozhodování o těchto dávkách na národní výbory.

§ 84

Úkoly národních výborů

(1) Národní výbory zabezpečují ve svých obvodech úkoly na úseku sociálního zabezpečení v souladu se státním plánem rozvoje národního hospodářství a se zřetelem na jeho potřeby a odpovídají za to, že prostředky určené na sociální zabezpečení budou vynakládány účelně a hospodárně.

(2) Národní výbory při provádění sociálního zabezpečení organizují služby sociálního zabezpečení, rozhodují o těchto službách, o zaopatřovacím příspěvku členů rodin občanů konajících službu v ozbrojených silách, o zaopatřovacím příspěvku umělců po dobu vojenského cvičení, ve věcech jejich zabezpečení v nemoci a o dávkách zabezpečení důchodců v nemoci; spolupůsobí v řízení o dávkách důchodového zabezpečení a rozhodují o těchto dávkách v rozsahu na ně přeneseném*); rozvíjejí všestrannou péči o invalidy a občany se změněnou pracovní schopností a pečují o vytváření podmínek pro prodlužování pracovní činnosti starších pracovníků a pro aktivní účast důchodců v hospodářském, kulturním a veřejném životě.

(3) Národní výbory zabezpečují co nejširší účast pracujících na provádění sociálního zabezpečení a jeho kontrole zejména přibíráním pracujících k přímé účasti na rozhodování v komisích sociálního zabezpečení a užších komisích, které zřizují při komisích sociálního zabezpečení.

§ 85

(1) Krajské a okresní národní výbory zřizují při komisích sociálního zabezpečení posudkové komise sociálního zabezpečení jako jejich užší komise, které rozhodují zejména o tom, zda zdravotní stav nebo pracovní schopnost posuzovaného odvodňuje poskytnutí dávky nebo služby sociálního zabezpečení. Krajské posudkové komise sociálního zabezpečení podávají též znalecké posudky v soudním řízení ve věcech důchodového zabezpečení, jestliže nárok závisí na zdravotním stavu žadatele o dávku.

(2) Státní úřad sociálního zabezpečení může zřídít jako svůj orgán posudkovou komisi sociálního zabezpečení k rozhodování v případech, v nichž zjišťování zdravotního stavu nebo pracovní schopnosti vyžaduje zvláštních odborných znalostí. Podává-li tato komise znalecký posudek v soudním řízení, projedná jej v jiném složení, než ve kterém rozhodla.

§ 86

(1) Zásady uspořádání a působnosti orgánů národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení stanoví vláda; podrobnosti stanoví Státní úřad sociálního zabezpečení.

(2) Vláda může též stanovit odchylky od tohoto zákona, pokud jde o působnost, organizaci a řízení posudkové služby ve věcech plně (částečně) invalidity.

§ 87

Součinnost orgánů Revolučního odborového hnutí

Orgány sociálního zabezpečení plní své úkoly v úzké součinnosti s orgány Revolučního odborového hnutí.

Díl druhý

Řízení

§ 88

Žádost o dávku (službu)

O poskytnutí dávky (služby) se rozhoduje zpravidla na žádost, která se podává u národního výboru, v jehož obvodu žadatel bydlí; žádá-li o dávku z důchodového zabezpečení pracovník nebo pozůstalý po něm, podává se žádost v závodě u orgánů základní organizace Revolučního odborového hnutí. Člen výrobního družstva nebo pozůstalý po něm podává žádost v družstvu.

§ 89

Povinnost závodů vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení

(1) Závody jsou povinny vést záznamy o okolnostech rozhodných pro nárok na dávku a její výši, zejména o době a druhu zaměstnání, o výši výdělku

*) vyhláška č. 108/1964 Sb., o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení

svých pracovníků, o sjednání a skončení pracovního poměru s důchodcem, jakož i okolnostech rozhodných pro provádění péče o občany se změněnou pracovní schopností, a hlásit je orgánům sociálního zabezpečení. Na vyzvání těchto orgánů jsou závody povinny podat taková hlášení kdykoliv. Orgány sociálního zabezpečení mají právo přezkoumat správnost a úplnost hlášení.

(2) Zavinil-li závod nesprávným hlášením nebo jeho opomenutím, zejména neoznámením vstupu poživatelé důchodu do zaměstnání (přijetí za člena výrobního družstva, započítání pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu), že dávka byla poskytnuta neprávem nebo ve vyšší výměře, než náležela, je povinen nahradit neprávem vyplacené částky. O povinnosti nahradit neprávem vyplacené částky rozhoduje orgán sociálního zabezpečení, který je příslušný rozhodnout o dávce; tento orgán také může od požadování náhrady zcela nebo zčásti upustit.

(3) Nárok na náhradu se promlčuje do tří let ode dne, kdy orgán sociálního zabezpečení zjistil, že dávka byla poskytnuta neprávem.

§ 90

Vstup do závodu

Pověření funkcionáři a pracovníci orgánů sociálního zabezpečení jsou oprávněni vstupovat do závodů a na pracoviště, pokud je toho třeba pro účely tohoto zákona nebo ke zjištění skutečností rozhodných pro nárok na náhradu dávek důchodového zabezpečení.

§ 91

Součinnost zdravotnických zařízení

Zdravotnická zařízení jsou povinna na požádání orgánu sociálního zabezpečení provést vyšetření zdravotního stavu v řízení o dávkách (službách), podávat lékařské nálezy, posudky, zprávy o průběhu nemoci, vydávat výpisy z chorobopisů a podávat potřebná hlášení, jichž je třeba k rozhodování o dávce (službě).

§ 92

Rozhodnutí a opravné prostředky ve věcech dávek důchodového zabezpečení

(1) Rozhodnutí ve věcech dávek důchodového zabezpečení se vydává vždy písemně.

(2) O opravných prostředcích proti rozhodnutím krajských národních výborů jako odvolacích orgánů a Státního úřadu sociálního zabezpečení o zákonných nárocích ve věcech důchodového zabezpečení rozhoduje soud. Proti rozhodnutí okresního národního výboru, které je toliko podkladem rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení, se nelze odvolat ke krajskému národnímu výboru.

Soud přezkoumává toto rozhodnutí jen při rozhodování o opravném prostředku proti rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení. Zruší-li soud rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení i rozhodnutí národního výboru, vydá Státní úřad sociálního zabezpečení nové rozhodnutí, i pokud jde o otázky řešené v rozhodnutí národního výboru.

(3) Bylo-li rozhodnutí okresního národního výboru, které je toliko podkladem rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení, vydáno před 1. červencem 1964, platí pro opravné řízení správní dosavadní předpisy. Ustanovení odstavce 2 věty třetí a čtvrté platí i v tomto případě; tato ustanovení platí rovněž při soudním přezkoumávání rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení, jestliže soud nevydal rozhodnutí o opravném prostředku do 30. června 1964.

(4) Nemá-li návrhovatel obecný soud v Československé socialistické republice, je příslušný k rozhodnutí o opravném prostředku soud, v jehož obvodu má sídlo orgán, který rozhodnutí vydal.

(5) Požádá-li účastník řízení před uplynutím lhůty k opravnému prostředku o sdělení podkladů pro výpočet důchodu, počíná běžet nová lhůta k opravnému prostředku ode dne, kdy byly účastníkovi tyto podklady doručeny.

(6) Opravný prostředek je podán včas i tehdy, byl-li podán ve lhůtě u okresního národního výboru příslušného podle místa bydliště.

(7) Opravný prostředek, o němž rozhoduje soud, lze vzít zpět bez jeho souhlasu, jestliže návrhovateli bylo novým rozhodnutím příslušného orgánu plně vyhověno.

(8) O odvoláních proti jiným rozhodnutím národního výboru ve věcech důchodového zabezpečení se rozhoduje jen ve správním řízení.

(9) Opravný prostředek proti rozhodnutí o snížení, odnětí nebo o zastavení výplaty dávek nemá odkladný účinek.

§ 93

Náklady řízení

(1) Náklady řízení o dávky (služby) hradí stát.

(2) Stát též uhrazuje cestovné, stravné a nocležné, popřípadě i jiné nutné výlohy a ušlý výdělek občanům, kteří se podrobí vyšetření zdravotního stavu nebo se na vyzvání dostaví k jednání posudkové komise sociálního zabezpečení.

§ 94

Obecné předpisy o řízení

Pokud tento zákon nebo předpisy podle něho vydané nestanoví odchylky od obecných předpisů o řízení ve věcech správních, platí tyto předpisy.

ČÁST SEDMÁ

SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ VOJÁKŮ Z POVOLÁNÍ
A PŘÍSLUŠNÍKŮ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

§ 95

Úvodní ustanovení

[1] Pro sociální zabezpečení vojáků z povolání a příslušníků bezpečnostních sborů platí obdobně ustanovení části první, čtvrté a páté tohoto zákona, pokud se dále nestanoví jinak.

[2] Kde se v tomto zákoně mluví o vojácích z povolání a o službě v ozbrojených silách, rozumějí se tím též příslušníci bezpečnostních sborů a jejich služba.

Díl první

Důchodové zabezpečení

§ 96

Kategorie funkcí

[1] Služba vojáků z povolání vykonávaná po 31. prosinci 1964 se zařazuje pro účely důchodového zabezpečení do I. nebo II. kategorie podle druhů vykonávaných funkcí.

[2] Ministři národní obrany a vnitra určí v oborech své působnosti, které funkce vojáků z povolání se zařazují do I. kategorie; přitom mohou stanovit, v jakém rozsahu se započítává doba výkonu některých těchto funkcí do doby zaměstnání.

[3] Ministři národní obrany a vnitra stanoví, které druhy služeb se hodnotí jako doby zaměstnání III. pracovní kategorie.

§ 97

Přerušení zaměstnání

O tom, zda zaměstnání vojáků z povolání bylo přerušeno z vážných důvodů (§ 8 odst. 2), rozhodují v oborech své působnosti orgány ministerstev národní obrany a vnitra.

§ 98

Průměrný měsíční výdělek

Při vyměření důchodu podle tohoto dílu se vy počítává průměrný měsíční výdělek též z hrubých výdělků za posledních 5 (10) kalendářních roků před propuštěním ze služby v ozbrojených silách, jestliže je to pro oprávněného výhodnější.

§ 99

Starobní důchod

[1] Na starobní důchod má nárok voják z povolání, který má nejméně 25 roků doby zaměstnání a v době služby v ozbrojených silách dosáhl věku aspoň

- a) 57 let, jestliže konal nejméně 20 roků službu ve II. kategorii;
- b) 55 let, jestliže konal nejméně 20 roků službu v I. kategorii.

[2] Na starobní důchod podle tohoto dílu má nárok též občan, který byl vojákem z povolání, měl ke dni propuštění ze služby v ozbrojených silách nejméně 25 roků doby zaměstnání a dosáhl v době trvání zaměstnání (pracovní činnosti) věku aspoň

- a) 60 let, jestliže konal nejméně 20 roků službu v I. (II.) kategorii v ozbrojených silách;
- b) 55 let, jestliže konal v ozbrojených silách nejméně 20 roků službu výkonného letce; službě výkonného letce se klade naroveň výkon funkcí zvláštní povahy a stupně nebezpečnosti, které stanoví ministři národní obrany a vnitra.

[3] Ustanovení § 11 odst. 3 až 5 platí obdobně.

§ 100

Výše starobního důchodu

[1] Základní výměra starobního důchodu vojáka z povolání nebo občana uvedeného v § 99 odst. 2, který splnil podmínky stanovené pro nárok na tento důchod, činí

- a) 60 % průměrného měsíčního výdělku, konal-li voják z povolání nebo občan uvedený v § 99 odst. 2 z potřebné doby zaměstnání 25 roků nejméně 20 roků službu v I. kategorii v ozbrojených silách;
- b) 55 % průměrného měsíčního výdělku, konal-li voják z povolání nebo občan uvedený v § 99 odst. 2 z potřebné doby zaměstnání 25 roků nejméně 20 roků službu ve II. kategorii v ozbrojených silách.

[2] K základní výměře podle předchozího odstavce se přičítají od 21. roku zaměstnání za každý rok služby v ozbrojených silách (zaměstnání)

I. kategorie	2 %,
II. kategorie	1,5 % a
III. kategorie	1 %

průměrného měsíčního výdělku, avšak jen do výše stanovené v následujícím odstavci; přitom se započítává jen doba služby v ozbrojených silách (zaměstnání) vykonávané po dosažení věku 18 let.

[3] Starobní důchod podle odstavce 1 písm. b) činí ke dni vzniku nároku nejvýše 70 % průměrného měsíčního výdělku; zvýšení přesahující hranici 70 % průměrného měsíčního výdělku náleží, jen jde-li o zvýšení za dobu odbojové činnosti a věznění (internace) z politických, národnostních nebo rasových důvodů v době nesvobody.

[4] Ustanovení § 13 odst. 3 a 5 platí obdobně.

§ 101

Nejvyšší a nejnižší výměra
starobního důchodu

[1] Starobní důchod spolu s jakýmkoli jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) nesmí přesahovat částku

2200 Kčs měsíčně, jde-li o vojáka z povolání nebo občana, který byl vojákem z povolání, jestliže konal nejmeně 20 roků službu výkonného letce nebo službu jí postavenou naroveň [§ 99 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. b)];

2000 Kčs měsíčně, konal-li voják z povolání nejmeně 20 roků jinou službu v I. kategorii v ozbrojených silách [§ 99 odst. 1 písm. b)];

1800 Kčs měsíčně v ostatních případech [§ 99 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. a)].

(²) Ustanovení § 18 odst. 2 až 5 platí obdobně.

§ 102

V ý š e i n v a l i d n í h o d ů c h o d u

(¹) Konal-li voják z povolání službu v ozbrojených silách (zaměstnání) přede dnem vzniku nároku na invalidní důchod nejmeně 25 roků anebo po dobu, jež s přičtením doby od vzniku nároku na důchod do dosažení věku 60 let u mužů a věku 57 let u žen dosahuje nejmeně 25 roků, činí základní výměra invalidního důchodu

- a) 60 % průměrného měsíčního výdělku, trvala-li služba v ozbrojených silách v I. kategorii nejmeně 20 roků nebo stal-li se voják z povolání plně (částečně) invalidním následkem úrazu nebo onemocnění vzniklých při výkonu této služby anebo v přímé souvislosti s ním,
- b) 55 % průměrného měsíčního výdělku, trvala-li služba v ozbrojených silách ve II. kategorii nejmeně 20 roků nebo stal-li se voják z povolání plně (částečně) invalidním následkem úrazu nebo onemocnění vzniklých při výkonu této služby anebo v přímé souvislosti s ním,
- c) 50 % průměrného měsíčního výdělku v ostatních případech.

(²) Ustanovení § 23 odst. 2 až 5 platí obdobně.

§ 103

N e j v y š š í a n e j n í ž š í v ý m ě r a i n v a l i d n í h o d ů c h o d u

(¹) Invalidní důchod spolu s jakýmkoli jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) nesmí přesahovat částku

2200 Kčs měsíčně, jde-li o vojáka z povolání, který konal službu výkonného letce nebo službu jí postavenou naroveň

po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod a trval-li výkon této služby ke dni vzniku nároku na důchod, nebo

po dobu nejmeně 20 roků anebo

se stal plně invalidním následkem úrazu nebo onemocnění vzniklých při výkonu této služby anebo v přímé souvislosti s ním;

2000 Kčs měsíčně, jestliže voják z povolání konal službu v ozbrojených silách v I. kategorii

po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod a trval-li výkon této služby ke dni vzniku nároku na důchod, nebo

po dobu nejmeně 20 roků anebo

se stal plně invalidním následkem úrazu nebo onemocnění vzniklých při výkonu této služby anebo v přímé souvislosti s ním;

1800 Kčs měsíčně v ostatních případech.

(²) Ustanovení § 23 odst. 2 až 4 platí obdobně.

§ 104

V ý p l a t a d á v e k

Důchody a ostatní dávky se vyplácejí ve stanoveném výplatním termínu na běžný kalendářní měsíc.

Díl druhý

§ 105

S l u ž b y s o c i á l n í h o z a b e z p e č e n í

Peněžité příspěvky, které se poskytují jako služba sociálního zabezpečení, poskytují poživatelům důchodů z důchodového zabezpečení vojáků z povolání a jejich rodinným příslušníkům orgány ministerstev národní obrany a vnitra.

Díl třetí

O r g a n i z a c e a ř í z e n í

§ 106

O r g a n i z a c e

Sociální zabezpečení v ozbrojených silách a bezpečnostních sborech řídí, kontrolují a svými orgány provádějí ministerstva národní obrany a vnitra. Přitom zajišťují, aby úkoly sociálního zabezpečení v ozbrojených silách a bezpečnostních sborech byly plněny v souladu s možnostmi a potřebami společnosti, a odpovídají za účelné a hospodárné vynakládání prostředků na sociální zabezpečení. Při plnění těchto úkolů postupují v součinnosti se Státním úřadem sociálního zabezpečení.

§ 107

Ř í z e n í

(¹) Splňuje-li voják z povolání podmínky pro nárok na důchod již při propuštění ze služby v ozbrojených silách, přizná se dávka bez žádosti. V ostatních případech se uplatňuje nárok na dávku žádostí u okresní vojenské správy, v jejímž obvodu žadatel bydlí; v oboru působnosti ministerstva vnitra se žádost podává u příslušné součásti ministerstva vnitra.

(²) Řízení ve věcech invalidity (částečně invalidity) provádějí posudkové komise sociálního zabezpečení [§ 85 odst. 1). Schopnost vojáků z povolání k výkonu služby v ozbrojených silách posuzují lékařské komise ministerstev národní obrany a vnitra, které též rozhodují o přímé souvislosti vzniku úrazu nebo onemocnění s výkonem služby pro účely řízení o invalidním (částečném invalidním) důchodu.

[3] O odvoláních proti rozhodnutím orgánů ministerstva národní obrany a ministerstva vnitra ve věcech dávek důchodového zabezpečení se rozhoduje ve správním řízení.

[4] Jinak platí o řízení v sociálním zabezpečení v ozbrojených silách obdobně § 89 až 94.

[5] Prováděcí předpisy stanoví, kdy ministerstva národní obrany a vnitra nebo jejich orgány provádějí řízení o dávkách a službách sociálního zabezpečení, výplatu dávek a poskytování služeb, jestliže

- a) žadatel o dávku [službu] není již vojákem z povolání v době vzniku nároku na dávku [službu],
- b) jde o pozůstalé po vojácích z povolání nebo po občanech uvedených pod písm. a).

ČÁST OSMÁ

USTANOVENÍ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Díl první

Přechodná ustanovení

Sociální zabezpečení pracovníků

§ 108

Základní ustanovení

[1] Podle tohoto zákona se posuzují od 1. července 1964 i nároky na dávky, jejichž podmínky se splnily před tímto dnem a nezakládaly nárok na dávky podle dosavadních předpisů, pokud se dále nestanoví jinak.

[2] O nárocích na dávky, jež vznikly před 1. červencem 1964 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, zejména proto, že pracovník pokračuje v zaměstnání, se rozhodne podle dosavadních předpisů s odchylkami podle dalších ustanovení.

[3] Dávky důchodového zabezpečení přiznané podle předpisů platných před 1. červencem 1964 se považují za dávky podle tohoto zákona, a to ve výši, v jaké náležely ke dni 30. června 1964, pokud nevyplývá něco jiného z § 124 až 128. Další trvání nároku na tyto dávky se posuzuje podle tohoto zákona s odchylkami stanovenými v § 116 a 120 až 123.

[4] Poživatelé dávek důchodového zabezpečení, na něž vznikl nárok před 1. červencem 1964, jsou povinni ohlásit do 15. července 1964 skutečnosti, které podle tohoto zákona odůvodňují zánik nároku na dávku, snížení dávky nebo zastavení její výplaty.

§ 109

Nároky na důchody, jež vzniknou v době od 1. července do 31. prosince 1964

Pro nároky na důchody, jejichž podmínky se splní v době od 1. července do 31. prosince 1964, platí ustanovení tohoto zákona s těmito odchylkami:

- a) doba zaměstnání a náhradní doba se posuzuje podle předpisů platných před 1. červencem 1964,
- b) doba zaměstnání potřebná pro vznik nároku na plný starobní důchod činí nejméně 20 roků a pro vznik nároku na poměrný starobní důchod nejméně 5 roků,
- c) hranice věku potřebného pro vznik nároku na plný starobní důchod u žen je aspoň 55 let bez zřetele na počet vychovaných dětí; pro vznik nároku na poměrný starobní důchod u žen činí hranice věku vždy aspoň 65 let,
- d) starobní důchod v poměrné výši činí 2,5 % průměrného měsíčního výdělku za každý rok zaměstnání,
- e) výše invalidního důchodu se stanoví podle předpisů platných před 1. červencem 1964, invalidní důchod nesmí však přesahovat nejvyšší výměru stanovenou v § 23 odst. 4, popřípadě zvýšenou o 10 % průměrného měsíčního výdělku při pracovním úrazu, a v § 28 odst. 1 a 3,
- f) výše částečného invalidního důchodu a částečného invalidního důchodu při pracovním úrazu se stanoví podle předpisů platných před 1. červencem 1964.

§ 110

Pracovní kategorie

Jde-li o důchod, na něž vznikl nárok po 30. červnu 1964, určuje se zařazení zaměstnání do I. nebo II. pracovní kategorie za dobu do 30. června 1964 podle předpisů platných před 1. červencem 1964, pokud jsou pro pracovníka výhodnější; jsou-li výhodnější ustanovení tohoto zákona, určuje se zařazení zaměstnání podle těchto ustanovení a prováděcích předpisů.

§ 111

Doba zaměstnání

[1] Doba pracovního poměru před 1. říjnem 1948, která se nepovažovala za dobu zaměstnání podle dosavadních předpisů, není dobou zaměstnání ani podle tohoto zákona, jestliže pracovník vykonával zároveň samostatnou výdělečnou činnost, která byla hlavním zdrojem jeho výživy.

[2] Doba služby v tzv. vládním vojsku, doba služby vojáků z povolání v armádě tzv. Slovenského státu a doba služby příslušníků policie a četnictva přijatých do služeb v době nesvobody se nezapočítává do doby zaměstnání; doby těchto služeb se však započítávají v rozsahu, v jakém se kryjí s dobou účasti na boji proti fašismu.

§ 112

Přerušení zaměstnání

Doba, po kterou žena pečovala v období od 1. října 1948 do 31. prosince 1964 o dítě ve věku od tří do osmi let, nebo po kterou byl poskytován částečný invalidní důchod anebo důchod za výsluhu let, se považuje za dobu přerušení zaměstnání z vážných důvodů (§ 8 odst. 2), vznikne-li nárok na důchod po 31. prosinci 1964.

§ 113

Zachování dřívějšího průměrného výdělku pro výpočet důchodu

Jestliže důchodce požívá nebo požíval starobní, invalidní (částečný invalidní) důchod, důchod za výsluhu let nebo výsluhový důchod, vyměřený podle dosavadních předpisů z průměrného ročního výdělku, nesmí být starobní nebo invalidní (částečný invalidní) důchod, na něž vznikl nárok po 30. červnu 1964, vyměřen z nižšího průměrného měsíčního výdělku, než by činila dvanáctina průměrného ročního výdělku (důchodového základu), z něhož byl vyměřen dřívější důchod.

§ 114

Starobní důchod

(1) Pracovníkům, kteří splnili před 1. červencem 1964 podmínky pro nárok na starobní důchod v plné výši podle předpisů platných před 1. červencem 1964*, náleží starobní důchod podle dosavadních předpisů. Jsou-li tito pracovníci k 1. červenci 1964 zaměstnáni, zvyšuje se jejich nárok na starobní důchod

a) za dobu zaměstnání před 1. červencem 1964, po kterou měli nárok na zvyšování důchodu o 4 % průměrného ročního výdělku, i za dobu kratší než rok, a to za každé tři měsíce zaměstnání o 1 % z jedné dvanáctiny dosavadního průměrného ročního výdělku (odstavec 2);

b) za dobu zaměstnání po 30. červnu 1964 podle ustanovení o zvyšování nároku na plný starobní důchod (§ 18).

(2) Jestliže pracovníci uvedení v předchozím odstavci byli po vzniku nároku na starobní důchod v plné výši nepřetržitě zaměstnáni, vypočítá se starobní důchod i jeho zvýšení za dobu zaměstnání po vzniku nároku na tento důchod z průměrného měsíčního výdělku (§ 9), je-li to pro důchodce výhodnější. V ostatních případech se vypočte starobní důchod i zvýšení z jedné dvanáctiny dosavadního průměrného ročního výdělku; to platí též, vstoupí-li důchodce do zaměstnání po 30. červnu 1964.

(3) Starobní důchod spolu se zvýšením za dobu dalšího zaměstnání vykonávaného po 30. červnu 1964 nesmí být vyšší než 90 % průměrného měsíčního výdělku neomezeného podle § 9 odst. 3 a sníženého o částku rovnou dani ze mzdy stanovené ke dni vzniku nároku na důchod.

(4) Starobní důchod v plné výši se po dobu dalšího zaměstnání a pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu neposkytuje, pokud vláda nestanoví výjimky.

§ 115

(1) Pracovníkům, kteří splnili před 1. červencem 1964 podmínky pro nárok na starobní důchod v poměrné výši** a kteří jsou k 1. červenci 1964 zaměstnáni, zvyšuje se nárok na starobní důchod

a) za dobu zaměstnání do 30. června 1964 podle předpisů platných před 1. červencem 1964, pokud jde o podmínky a procentní výši;

b) za dobu zaměstnání po 30. červnu 1964 podle ustanovení o zvyšování nároku na poměrný starobní důchod (§ 17).

(2) Starobní důchod v poměrné výši se po dobu dalšího zaměstnání a pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu neposkytuje, pokud vláda nestanoví výjimky.

(3) Ustanovení § 114 odst. 2 a 3 platí obdobně.

§ 116

(1) Nároky na starobní důchod náležející

a) ženám starším 55 let nebo

b) pracovníkům (ženám) mladším 65 let za dobu zaměstnání kratší než 25 roků anebo

c) pracovníkům starším 65 let za dobu zaměstnání kratší než 10 roků,

které vznikly před 1. červencem 1964, se zachovávají, i kdyby oprávnění nespĺňovali podmínky pro nárok na starobní důchod stanovené tímto zákonem.

(2) Nárok na starobní důchod podle tohoto zákona nevznikne, jestliže před 1. lednem 1957 vznikl nárok na invalidní důchod a trvá i po 30. červnu 1964.

§ 117

(1) Jestliže pracovník, jemuž vznikl před 1. červencem 1964 nárok na starobní důchod v plné výši, byl po vzniku tohoto nároku zaměstnán, činí starobní důchod po jeho zvýšení za dobu dalšího zaměstnání nejméně

440 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání celkem aspoň rok,

480 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání celkem aspoň dva roky, a

520 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání celkem aspoň tři roky,

z toho vždy aspoň rok po 30. červnu 1964; do těchto dob se nepočítá doba, po kterou pracovník pobíral starobní důchod nebo jeho část.

(2) Starobní důchod v nejnižší výměře podle předchozího odstavce nesmí však činit více než 90 % průměrného měsíčního výdělku sníženého o částku rovnou dani ze mzdy stanovené ke dni vzniku nároku na důchod; průměrný měsíční výdělek se určuje z výdělků dosažených za posledních 10 (5) kalendářních let před rokem, v němž vznikl nárok na důchod nebo v němž skončilo zaměstnání, podle toho, co je pro pracovníka výhodnější.

(3) Starobní důchod v nejnižší výměře podle odstavce 1 může být vyměřen nad 90 % průměrného

* § 9 odst. 1 zákona č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení

** § 9 odst. 2 zákona č. 55/1956 Sb.

měsíčního výdělku, je-li tento důchod jediným zdrojem výživy důchodce a jeho rodiny nebo jde-li o manželskou dvojici, která nemá hrubý příjem vyšší než 400 Kčs měsíčně na osobu.

§ 113

Invalidní a částečný invalidní důchod

(1) Stal-li se poživatel invalidního důchodu,

a) na nějž vznikl nárok v době od 1. ledna 1957 do 31. prosince 1964 nebo

b) na jehož nové vyměření vznikl v této době nárok,

po této době jen částečně invalidním, vyměří se částečný invalidní důchod podle tohoto zákona; tento důchod však nesmí být vyšší než dosavadní invalidní důchod. Jestliže nárok na invalidní důchod vznikl do 31. prosince 1956 a po tomto dni nebyl důchod nově vyměřen, vyměří se částečný invalidní důchod ve výši 50 % dosavadního invalidního důchodu.

(2) Stal-li se poživatel částečného invalidního důchodu, na nějž vznikl nárok před 1. lednem 1965, po tomto dni plně invalidním, vyměří se invalidní důchod podle tohoto zákona; tento důchod však nesmí být nižší než dosavadní částečný invalidní důchod, ani než dřívější invalidní důchod, na nějž vznikl nárok před 1. lednem 1957.

(3) Invalidní důchod pracovníka, kterému vznikl nárok na tento důchod před 1. červencem 1964 a který byl dále zaměstnán, činí po skončení zaměstnání nejméně

450 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání po 30. červnu 1964 celkem aspoň rok,

520 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání po 30. červnu 1964 celkem aspoň dva roky, a

600 Kčs měsíčně, trvalo-li další zaměstnání po 30. červnu 1964 celkem aspoň tři roky.

(4) Ustanovení § 117 odst. 2 a 3 platí obdobně.

§ 119

Nové vyměření starobního a invalidního důchodu
Zvýšení invalidního důchodu

Dosavadních předpisů o novém vyměření*) starobního důchodu a o zvýšení**) nebo o novém vyměření*) invalidního důchodu se použije pro nároky na nové vyměření, popřípadě na zvýšení důchodu vzniklé do 30. června 1964, jen požádá-li o to poživatel důchodu do 31. prosince 1965.

*) § 18 zákona č. 55/1956 Sb.

**) § 15 téhož zákona

§ 120

Vdovský důchod

Vdovecký důchod

(1) Vdovský důchod náležející ke dni 30. června 1964 zůstává zachován, i když jeho poživatelka nespĺňuje podmínky pro nárok na vdovský důchod podle § 30 odst. 2, jestliže dosáhla ke dni 30. června 1964 věku aspoň 47 let a jde o vdovský důchod po občanu, který zahynul následkem poškození zdraví utrpeného při odbojové činnosti nebo následkem politické, národní nebo rasové persekuce v době nesyčoby.

(2) Na vdovské důchody vyplácené ke dni 30. června 1964 se nevztahují ustanovení § 30 odst. 6 a 8.

(3) Ustanovení tohoto zákona o rozvedených ženách se vztahují též na ženy rozloučené a rozvedené podle dřívějších předpisů.

(4) Vdovecký důchod poskytovaný podle předpisů platných před 1. červencem 1964 se považuje od 1. července 1964 za invalidní důchod; další trvání nároku na vdovecký důchod se posuzuje podle ustanovení tohoto zákona o trvání nároku na invalidní důchod.

(5) Vdovský důchod družky náležející ke dni 30. června 1964 se zachovává za stejných podmínek jako vdovský důchod vdovy.

§ 121

Důchod za výsluhu let

Důchod za výsluhu let přiznaný podle předpisů platných před 1. červencem 1964 se považuje od 1. července 1964

a) za starobní důchod, jestliže jeho poživatel dosáhl ke dni 30. června 1964 věku aspoň 60 let nebo

55 let, jde-li o výkonného letce nebo o ženu;

b) za invalidní důchod, jestliže jeho poživatel nedosáhl tohoto věku.

§ 122

Úprava některých dávek z doby před 1. lednem 1957

(1) Z dávek poskytovaných podle předpisů platných před 1. lednem 1957 mohou být sníženy nebo odňaty, jen pokud by to přípouštěly uvedené předpisy,

a) úrazové důchody vyplácené podle předpisů o důchodovém pojištění platných před 1. lednem 1957,

- b) zaopatřovací požitky přiznané podle zákona č. 164/1946 Sb., o péči o vojenské a válečné poškozence a oběti války a fašistické persequce,
- c) přídavek za zranění přiznaný občanu, na nějž se vztahuje § 81 odst. 4 zákona č. 76/1922 Sb., o vojenských požitcích zaopatřovacích, nebo vojenskému invalidovi ze stavu mužstva z doby před první světovou válkou,
- d) důchody rodičů a sourozenců přiznané podle předpisů o důchodovém pojištění (zaopatření) platných před 1. lednem 1957,
- e) příspěvky (starobní, úrazové, nadlejšovací a jiné příspěvky) podle § 6 zákona č. 16/1947 Sb., o umístění a jiném zaopatření zaměstnanců na zkonfiskovaném zemědělském majetku a jejich rodinných příslušníků.

[²] Je-li některá z dávek uvedených v předchozím odstavci vyplácena k 30. červnu 1964 vedle starobního, invalidního (částečného invalidního), vdovského, sirotčího nebo sociálního důchodu anebo vedle důchodu manželky, slučuje se s tímto důchodem v jediný důchod a považuje se za tento důchod.

[³] Jestliže poživateli některé z dávek uvedených v odstavci 1 vznikne nárok na důchod z důchodového zabezpečení, platí o souběhu těchto nároků obdobně § 56 odst. 2; po úpravě podle tohoto ustanovení se dávka slučuje s důchodem z důchodového zabezpečení v jediný důchod a považuje se za tento důchod.

§ 123

Sloučení důchodů vyplácených různými orgány

[¹] Jestliže se vedle výsluhového, invalidního (částečného invalidního) nebo vdovského důchodu, na nějž vznikl nárok před 1. říjnem 1964 podle předpisů o důchodovém zaopatření příslušníků ozbrojených sil, vyplácí důchod téhož druhu podle předpisů o důchodovém zabezpečení pracovníků, slučuje se od 1. října 1964 nižší důchod s vyšším důchodem v jeden důchod a důchod takto sloučený vyplácí orgán, který vyplácel vyšší důchod.

[²] Ustanovení předchozího odstavce platí též pro sloučení některé z dávek uvedených v § 122 odst. 1 nebo některého z obdobných důchodů z důchodového zaopatření příslušníků ozbrojených sil s jiným důchodem poskytovaným z důchodového zabezpečení pracovníků nebo z důchodového zaopatření příslušníků ozbrojených sil; sejde-li se však některá z dávek uvedených v § 122 odst. 1 se sociálním důchodem, slučuje se tato dávka s tímto důchodem.

[³] Jestliže se sejde vdovský důchod s důchodem starobním nebo invalidním (částečným invalid-

ním), vyplácí oba důchody orgán, který vyplácí starobní nebo invalidní (částečný invalidní) důchod.

§ 124

Úprava výše vyplácených dávek a jejich souběh s jiným důchodem nebo příjmem

[¹] Pro dávky, na něž vznikl nárok před 1. červencem 1964, platí ustanovení tohoto zákona

- a) o nejnižší výměře sirotčího důchodu jednostranně osiřelého dítěte (§ 34 odst. 3),
- b) o výměře sirotčího důchodu oboustranně osiřelého dítěte (§ 34 odst. 4), pokud vyplácený sirotčí důchod není vyšší,
- c) o souběhu důchodů s důchody ze sociálního zabezpečení (pojištění) vyplácenými z ciziny (§ 56 odst. 3),
- d) o poskytování starobního důchodu při dalším zaměstnání a pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu (§ 15 odst. 4),
- e) o souběhu vdovského důchodu s příjmem z výdělečné činnosti (§ 32) nebo sirotčího důchodu i s jiným příjmem (§ 33 odst. 4 a 6),
- f) o omezení výplaty dávek (§ 38 odst. 8 a § 54) a o výplatě dávek jiné osobě (§ 55 odst. 2).

[²] Starobní a invalidní důchody, na něž vznikl nárok před 1. lednem 1957, nesmějí být vyšší než starobní a invalidní důchody v nejvyšší výměře stanovené podle tohoto zákona pevnými částkami a snížené o částku rovnou zvláštní dani z důchodu.

[³] Vdovský důchod vyměřený z důchodu, na nějž vznikl nárok před 1. červencem 1964, nesmí činit více než

1320 Kčs měsíčně, jde-li o důchod po pracovníku I. pracovní kategorie;

1080 Kčs měsíčně, jde-li o důchod po pracovníku II. pracovní kategorie;

960 Kčs měsíčně, jde-li o důchod po pracovníku III. pracovní kategorie.

[⁴] Důchody vyplácené podle předpisů platných před 1. červencem 1964, na něž se vztahují ustanovení předchozích odstavců, budou upraveny, popřípadě bude zastavena jejich výplata, počínajíc splátkou splatnou v červenci 1964. Splátky na starobní a vdovské důchody za měsíc červenec až září 1964 se považují za zálohy na důchod. Přepjatky vzniklé do konce září 1964, které nelze zúčtovat s dalšími splátkami důchodu, budou vymáhány, jestliže jde o přepjatky na důchodech náležejících podle předpisů platných před 1. červencem 1964 i při dalším zaměstnání a jestliže důchodce splnil svou ohlašovací povinnost (§ 108 odst. 4).

§ 125

Úprava nároků získaných v dřívějším veřejném penzijním zaopatření, v penzijním nadlepšení a ze závazků rozpočtových a hospodářských organizací

[1] Nároky získané v dřívějším veřejném penzijním zaopatření ke dni 31. března 1950 na zvýšení důchodů podle § 3 odst. 1 a 2 vládního nařízení č. 113/1950 Sb., § 3 odst. 1 a 2 vládního nařízení č. 114/1950 Sb. a § 7 odst. 1 a 2 vládního nařízení č. 115/1950 Sb. se u důchodů, na něž vznikl nárok před 1. červencem 1964, zachovávají v dosavadní výši, jestliže spolu z důchodem z důchodového zabezpečení, k němuž náleží, nepřesahují částku 1000 Kčs měsíčně; přesahují-li tuto částku, zachovávají se až do částky 100 Kčs měsíčně, úhrn důchodu a tohoto zvýšení se však touto úpravou nesmí snížit pod částku 1000 Kčs měsíčně.

[2] Vznikne-li nárok na starobní nebo invalidní důchod z důchodového zabezpečení po 30. červnu 1964, zachovávají se nároky na zvýšení důchodu podle předchozího odstavce, jestliže úhrn důchodu a zvýšení nepřesahuje částku 1000 Kčs měsíčně, nejvýše však do výše 70 %, popřípadě 60 % průměrného měsíčního výdělku (§ 13 odst. 4 a § 23 odst. 4) - přesahuje-li tento úhrn částku 1000 Kčs měsíčně, zachovávají se až do částky 100 Kčs měsíčně, nejvýše však do výše 70 %, popřípadě 60 % průměrného měsíčního výdělku. Ustanovení § 18 odst. 1 a 4 a § 28 odst. 1 a 3 platí obdobně.

[3] Ustanovení předchozích odstavců platí též o důchodech z penzijního nadlepšení a o příplatcích k důchodům z důchodového zabezpečení vzniklých ze závazků rozpočtových a hospodářských organizací.

[4] Náleží-li oprávněnému více nároků získaných v dřívějším veřejném penzijním zaopatření, v penzijním nadlepšení a ze závazků rozpočtových a hospodářských organizací podle předchozích odstavců, platí jejich ustanovení o úhrnu těchto nároků.

[5] Zvýšení důchodu podle odstavců 1 a 2, důchod z penzijního nadlepšení a příplatek k důchodu podle odstavce 3 se slučují s důchodem z důchodového zabezpečení a považují se za tento důchod.

§ 126

Zvláštní daň z důchodu

[1] Ustanovení § 63 a 65 o zvláštní dani z důchodu se vztahují též

- a) na starobní a invalidní (částečné invalidní) důchody, na něž vznikl nárok v době od 1. ledna 1957 do 30. června 1964;
- b) na starobní a invalidní důchody, na něž vznikl nárok před 1. lednem 1957 a jež

1. byly přiznány nebo nově vyměřeny podle předpisů o sociálním zabezpečení platných po 31. prosinci 1956 anebo
2. nebyly podrobeny dani ze mzdy a byly po 31. prosinci 1956 zvýšeny;
- c) na vdovské a sirotčí důchody vyměřené z důchodů uvedených pod písm. a) a b);
- d) na osobní důchody.

[2] Požívá-li důchodce dva nebo více důchodů z důchodového zabezpečení (pojištění), podléhá zvláštní dani z důchodu úhrn všech důchodů, a to i tehdy, jestliže nárok na některý z těchto důchodů vznikl před 1. lednem 1957.

[3] Zvýšení důchodu za dobu dalšího zaměstnání vykonávaného před 1. červencem 1964 nepodléhá zvláštní dani z důchodu, jestliže pracovník byl zaměstnán ke dni 1. července 1964 a jde o zvýšení za dobu zaměstnání

- a) I. nebo II. pracovní kategorie nebo
- b) III. pracovní kategorie, po kterou pracovník nepobírá starobní důchod nebo jeho část.

[4] Nebyl-li důchodce zaměstnán ke dni 1. července 1964, vyloučí se na žádost důchodce ze zdanění zvýšení důchodu za dobu dalšího zaměstnání (odstavec 3) a za dobu odbojové činnosti a věznění (internace) z politických, národnostních nebo rasových důvodů v době nesvobody.

§ 127

Úprava zaopatřovacího příspěvku

Zaopatřovací příspěvek, který je vyplácen podle předpisů platných před 1. červencem 1964 členům rodin občanů konajících službu v ozbrojených silách ke dni 30. června 1964, se podle tohoto zákona upraví, popřípadě se zastaví jeho výplata počínajíc červencem 1964.

Díl druhý

Přechodná ustanovení

Sociální zabezpečení vojáků z povolání

§ 128

Základní ustanovení

[1] Nároky na dávky, jejichž podmínky se splnily před 1. říjnem 1964, se posuzují podle předpisů o důchodovém zaopatření platných před 1. říjnem 1964, pokud se dále nestanoví jinak.

[2] Dávky důchodového zaopatření přiznané podle předpisů platných před 1. říjnem 1964 se považují za dávky podle tohoto zákona, a to ve výši, v jaké náležely ke dni 30. září 1964, pokud nevyplývá něco jiného z § 131 až 134, 136 a 137; přitom se výsluhový důchod považuje za starobní důchod. Další trvání nároku na tyto dávky se posuzuje podle tohoto zákona s odchylkami stanovenými v § 131, 134 a 136.

[3] Ustanovení § 108 odst. 4 platí obdobně.

§ 129

Kategorie funkcí

[1] Doba služby konané v ozbrojených silách od 9. května 1945 do 31. prosince 1964 se hodnotí jako výkon funkce I. kategorie.

[2] Ministři národní obrany a vnitra stanoví, které doby před 9. květnem 1945* a v jakém rozsahu se hodnotí jako výkon funkce I. nebo II. kategorie.

[3] Ministři národní obrany a vnitra mohou též povolovat výjimky z podmínky 20 let služby v I. nebo v II. kategorii, stanovené pro vznik nároku na starobní důchod, vojákům z povolání, kteří tuto podmínku nemohou splnit pro svůj věk a zúčastnili se intenzivní výstavby ozbrojených sil.

§ 130

Zachování dřívějšího důchodového základu

Jestliže důchodce požívá nebo požíval výsluhový nebo invalidní (částečný invalidní) důchod, vyměřený podle předpisů platných od 1. ledna 1953 do 30. září 1964 z důchodového základu, nesmí být starobní nebo invalidní (částečný invalidní) důchod v ozbrojených silách, na nějž vznikl nárok po 30. září 1964, vyměřen z nižšího průměrného měsíčního výdělků, než je uvedeno v § 133.

§ 131

Výsluhový důchod

[1] Poživateli výsluhového důchodu, jemuž vznikl nárok na tento důchod v době od 1. ledna 1953 do 30. září 1964 podle předpisů platných před 1. říjnem 1964** a který je starší 55 let, náleží od 1. října 1964 starobní důchod,

- a) má-li 20 roků služby v ozbrojených silách, v dosavadní výměře výsluhového důchodu, ne však více než 90 % průměrného měsíčního výdělků neomezeného podle § 9 odst. 3 a sníženého o částku rovnou daní ze mzdy stanovené ke dni splnění podmínek pro nárok na důchod;
- b) nemá-li 20 roků služby v ozbrojených silách, v dosavadní výměře výsluhového důchodu, ne však více, než kolik by činil starobní důchod po omezení podle § 100 odst. 3.

[2] Pracujícím důchodci staršímu 55 let, jemuž byl důchod upraven podle předchozího odstavce, se zvyšuje nárok na tento důchod

- a) za dobu zaměstnání před 1. říjnem 1964 podle předpisů platných před tímto dnem; jde-li o dobu, po kterou měl nárok na zvyšování důchodu o 4 % důchodového základu (§ 133), zvyšuje se nárok na důchod i za dobu kratší než rok, a to za každé tři měsíce zaměstnání o 1 % tohoto základu;

b) za dobu zaměstnání po 30. září 1964 podle ustanovení o zvyšování nároku na plný starobní důchod (§ 16).

[3] Výplata výsluhového důchodu se zastavuje dnem 30. září 1964 důchodci, který k tomuto dni nedosáhl věku 55 let. Je-li invalidní nebo částečně invalidní, bude mu přiznán invalidní (částečný invalidní) důchod. Pokud nesplní podmínky nároku na invalidní (částečný invalidní) nebo na starobní důchod, náleží mu příspěvek podle zvláštních předpisů. Po dosažení věku 60 let (výkonný letec po dosažení věku 55 let) má nárok na starobní důchod ve výši upravené podle předchozích odstavců.

[4] Zaopatřovací požitky, které byly přiznány při propuštění ze služby v ozbrojených silách ze zdravotních důvodů před 1. lednem 1953 a jejichž poživatelé dosáhli před 1. říjnem 1964 věku 60 let, se považují za starobní důchody.

[5] Ustanovení § 101 platí obdobně.

§ 132

Invalidní a částečný invalidní důchod

[1] Poživateli invalidního důchodu, jemuž vznikl nárok na tento důchod v době od 1. ledna 1953 do 30. září 1964 podle předpisů platných před 1. říjnem 1964, náleží od 1. října 1964 invalidní důchod,

- a) má-li 20 roků služby v ozbrojených silách nebo jestliže jeho invalidita vznikla v přímé souvislosti s výkonem této služby, v dosavadní výměře, ne však více než 90 % průměrného měsíčního výdělků stanoveného podle § 131 odst. 1 písm. a);
- b) v ostatních případech v dosavadní výměře, ne však více než 70 % průměrného měsíčního výdělků; zvýšení přesahující tuto hranici náleží, jen jde-li o zvýšení za dobu odbojové činnosti a věznění (internace) z politických, národnostních nebo rasových důvodů v době nesvobody. Invalidní důchod nesmí přitom přesáhnout 90 % průměrného měsíčního výdělků stanoveného podle § 131 odst. 1 písm. a) a spolu s jakýmkoli jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) ani částku 1800 Kčs měsíčně.

[2] Poživateli částečného invalidního důchodu, jemuž vznikl nárok na tento důchod v době od 1. ledna 1953 do 30. září 1964 podle předpisů platných před 1. říjnem 1964, náleží od 1. října 1964 částečný invalidní důchod v dosavadní výměře, nejvýše však

- a) má-li 20 roků služby v ozbrojených silách nebo jestliže jeho částečná invalidita vznikla v přímé souvislosti s výkonem této služby, v částce 1000 Kčs měsíčně, a jde-li o výkonného letce, v částce 1100 Kčs měsíčně;

*) např. doba služby v 1. československém armádním sboru v SSSR

**) zákon č. 89/1952 Sb., o důchodovém zaopáření příslušníků ozbrojených sil, a

zákon č. 32/1957 Sb., o sociálním zaopáření příslušníků ozbrojených sil, ve znění zákona č. 13/1959 Sb.

b) v ostatních případech v částce 900 Kčs měsíčně.

(3) Zaopatřovací požitky, které byly přiznány při propuštění ze služeb v ozbrojených silách ze zdravotních důvodů před 1. lednem 1953, se považují za invalidní důchody, jestliže jejich poživatelé nedosáhli před 1. říjnem 1964 věku 60 let.

(4) Stal-li se poživatel invalidního důchodu, na nějž vznikl nárok před 1. říjnem 1964, po tomto dni jen částečně invalidním, vyměří se částečný invalidní důchod ve výši poloviny invalidního důchodu podle odstavce 1, popřípadě podle odstavce 3.

(5) Stal-li se poživatel částečného invalidního důchodu, na nějž vznikl nárok před 1. říjnem 1964, po tomto dni plně invalidním, vyměří se invalidní důchod podle částí první tohoto zákona.

§ 133

(1) Pro úpravu důchodů podle § 131 a 132, které byly přiznány podle zákona č. 33/1957 Sb., o sociálním zaopatření příslušníků ozbrojených sil, ve znění zákona č. 18/1959 Sb., se považuje za průměrný měsíční výdělek dosavadní důchodový základ.

(2) Pro úpravu důchodů podle § 131 a 132, které byly přiznány podle zákona č. 89/1952 Sb., o důchodovém zaopatření příslušníků ozbrojených sil, se považuje za průměrný měsíční výdělek dosavadní důchodový základ upravený obdobně podle předpisů uvedených v předchozím odstavci.

§ 134

Vdovský důchod

(1) Vdovský důchod, který byl přiznán podle předpisů o sociálním zaopatření příslušníků ozbrojených sil platných po 31. prosinci 1956 a na nějž vznikl nárok před 1. říjnem 1964, nesmí činit více než

1320 Kčs měsíčně, jde-li o vdovu po výkonném letci;

1200 Kčs měsíčně, jde-li o vdovu po vojáku z povolání (důchodci), který měl nejméně 20 roků služby v ozbrojených silách, nebo jestliže k jeho úmrtí (invaliditě) došlo v přímé souvislosti s výkonem této služby;

1080 Kčs měsíčně v ostatních případech.

(2) Vdovské důchody přiznané podle předpisů o důchodovém zaopatření platných před 1. lednem 1957 a vdovské důchody vyměřené i po tomto dni z důchodů přiznaných podle těchto předpisů nesmí přesahovat částky uvedené v předchozím odstavci a snížené o zvláštní daň z důchodu.

(3) Další trvání nároku na vdovský důchod se posuzuje podle § 30; prováděcí předpisy stanoví, v kterých případech zůstává zachován nárok na vdovský důchod vdově, jejíž manžel zemřel následkem úrazu utrpěného v přímé souvislosti s výkonem služby v ozbrojených silách.

(4) Ustanovení § 120 platí obdobně.

§ 135

Nároky na důchody, jež vzniknou v době od 1. října do 31. prosince 1964

Pro nároky na důchody, jejichž podmínky se splní v době od 1. října do 31. prosince 1964, platí ustanovení tohoto zákona s těmito odchylkami:

- dobou zaměstnání a náhradní dobou je započítatelná doba podle předpisů platných před 1. říjnem 1964,
- doba zaměstnání potřebná pro vznik nároku na starobní důchod činí nejméně 20 roků,
- průměrným měsíčním výdělkem je důchodový základ podle předpisů platných před 1. říjnem 1964,
- hranice věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod je aspoň 55 let, u žen bez zřetele na počet vychovaných dětí a u mužů bez zřetele na ustanovení § 99,
- výše starobního důchodu, invalidního (částečného invalidního) důchodu a invalidního (částečného invalidního) důchodu při pracovním úrazu se stanoví podle předpisů platných před 1. říjnem 1964; výše těchto důchodů však nesmí přesahovat výměru stanovenou v § 131 a 132.

§ 136

(1) Ustanovení § 111, 112, 122 až 125 platí obdobně též pro nároky na dávky z důchodového zaopatření v ozbrojených silách.

(2) Občanům, kterým byl podle předpisů platných před 1. říjnem 1964 snížen (odňat) výsluhový důchod v důsledku odnětí vojenské hodnosti nebo hodnosti příslušníka bezpečnostního sboru, může být po 60. roce věku přiznán starobní důchod až do plné výměry podle tohoto zákona, jestliže svou prací pro společnost prokázali snahu odčinit skutečnosti, jež byly důvodem pro snížení nebo odnětí (nepřiznání) důchodu, nebo jsou-li pro to jiné důvody hodné zvláštního zřetele.

§ 137

Zvláštní daň z důchodu

(1) Ustanovení § 63 až 65 o zvláštní dani z důchodu se vztahují též

- na výsluhové a invalidní (částečné invalidní) důchody přiznané podle zákona č. 33/1957 Sb.;
- na odpočivné a invalidní (částečné invalidní) důchody přiznané podle zákona č. 89/1952 Sb., jejichž výměra byla upravena podle § 131 až 133;
- na vdovské důchody uvedené v § 134 odst. 1;
- na sirotčí důchody přiznané podle zákona č. 33/1957 Sb.;
- na osobní důchody.

[²] Zvláštní dani z důchodu nepodléhají odpovědné (výsluhové) a invalidní (částečně invalidní) důchody přiznané podle zákona č. 89/1952 Sb., jejichž výměra nebyla upravena podle § 131 až 133; tyto důchody však nesmějí přesahovat výměru starobního, popřípadě invalidního důchodu stanovenou podle § 131 a 132 a sníženou o částku rovnou zvláštní dani z důchodu.

[³] Ustanovení § 126 odst. 2 až 4 platí obdobně.

§ 138

Ministři národní obrany a vnitra mohou povolovat výjimky z předchozích ustanovení tohoto dílu v případech hodných zřetele přímým účastníkům boje proti fašismu a pozůstalým po nich.

Díl třetí

Závěrečná ustanovení

§ 139

Povinnosti závodu

[¹] Kde se v tomto zákoně mluví o závodech, rozumějí se jimi též rozpočtové, hospodářské a jiné organizace.

[²] Působnost orgánů Revolučního odborového hnutí vyplývající z tohoto zákona plní ve výrobních družstvech obdobně družstevní orgány.

§ 140

Zvyšování nízkých důchodů

[¹] Vzhledem k úsporám na výdajích sociálního zabezpečení, jichž bude dosaženo zdaněním důchodů a úpravou některých důchodů, budou v roce 1964 některé nízké důchody zvýšeny.

[²] Vláda může v souladu s rozvojem národního hospodářství a možnostmi naší společnosti stanovit zásady pro další zvyšování nízkých důchodů, jejichž příjemci nemohou dosáhnout zvýšení svého důchodu další prací pro státi nebo neschopnost k práci.

§ 141

Zvláštní úprava důchodů některých osob národními výbory

[¹] Vláda může zmocnit národní výbory a v oborech působnosti ministerstev národní obrany a vnitra jejich orgány, aby přiměřeně upravily důchody z důchodového zabezpečení (pojištění), které uznají za nepřiměřeně vysoké se zřetelem k tomu, že náležejí představitelům dřívějšího politického a hospodářského zřízení nebo bývalým podnikatelům, kteří vykořisťovali cizí pracovní síly, a osobám, které vyvíjely zvláště aktivní činnost v potlačovatelském aparátu dřívějšího politického a hospodářského zřízení, pokud se u těchto osob neprojevil příznivě vliv výchovného působení socialistické společnosti; to platí též pro důchody pozůstalých po uvedených osobách.

[²] Důchody nesmí být úpravou sníženy pod nejnižší výměru.

§ 142

Odstraňování tvrdostí

[¹] Tvrdosti, které by se vyskytly při provádění tohoto zákona, může odstraňovat předseda Státního úřadu sociálního zabezpečení, a pokud jde o záopatřovací příspěvek a dávky zabezpečení umělců a důchodců v nemoci, okresní národní výbory.

[²] Předseda Státního úřadu sociálního zabezpečení může se souhlasem vlády přenést svou pravomoc uvedenou v předchozím odstavci na národní výbory.

[³] V oborech své působnosti mohou odstraňovat tvrdosti ministři národní obrany a vnitra.

§ 143

Prováděcí předpisy

[¹] Státní úřad sociálního zabezpečení stanoví v dohodě s Ústřední radou odborů podrobnosti k provedení tohoto zákona; přitom může stanovit ve prospěch pracovníků odchylky od zákona, zejména stanovit, kdy se zachovávají výhody ze zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie i po skončení zaměstnání v této kategorii, jak se hodnotí doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie, bylo-li takové zaměstnání přerušeno, a které náhradní doby se započítávají v I. (II.) pracovní kategorii nebo násobkem, popřípadě stanovit též odchylky potřebné pro použití automatizovaného způsobu výpočtu podkladů pro vyměření důchodu.

[²] Státní úřad sociálního zabezpečení může v dohodě s Ústřední radou odborů stanovit, že i jiní občané mají nárok na dávky důchodového zabezpečení s odchylkami stanovenými v prováděcích předpisech.

[³] Státní úřad sociálního zabezpečení upraví

- a) zabezpečení umělců v nemoci obdobně podle zásad obsažených v předpisech o nemocenském pojištění platných pro pracovníky, zabezpečení matky obdobně podle zákona č. 58/1964 Sb., o zvýšení péče o těhotné ženy a matky, a zabezpečení umělců v době vojenského cvičení;
- b) důchodové zabezpečení umělců; přitom stanoví základ pro výpočet důchodu;
- c) základ pro stanovení příspěvku na částečnou úhradu nákladů na zabezpečení umělců a jeho výši.

[⁴] V oborech své působnosti stanoví podrobnosti k provedení tohoto zákona ministerstva národní obrany a vnitra.

Díl čtvrtý

§ 144

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. nařízení č. 292/1944 Sb., o dalším zjednodušení ve veřejnoprávním sociálním pojištění;

2. § 17 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození;
3. zákon č. 17/1947 Sb., o uznání nároků získaných u cizozemských nositelů sociálního pojištění;
4. zákon č. 29/1950 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o uznání nároků získaných u cizozemských nositelů sociálního pojištění;
5. § 1 č. 2 a 4, § 11 a § 17 až 23 zákona č. 64/1950 Sb., o sociálním zabezpečení osob povolaných k službě v branné moci a jejich rodinných příslušníků;
6. § 9 a 10 a § 15 až 24 vládního nařízení č. 131/1950 Sb., jímž se provádí zákon o sociálním zabezpečení osob povolaných k službě v branné moci a jejich rodinných příslušníků, ve znění vládního nařízení č. 18/1953 Sb.;
7. § 2 odst. 1 písm. c), § 3 odst. 3 a § 4 písm. b) zákona č. 76/1952 Sb., o dani ze mzdy, a předpisy je provádějící; z § 3 odst. 1 tohoto zákona se vypouštějí slova „a důchody“;
8. vládní nařízení č. 10/1953 Sb., o některých opatřeních v oboru penzijního nadlepení;
9. vládní nařízení č. 53/1956 Sb., o zvýšení některých důchodů z důchodového zabezpečení;
10. zákon č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení;
11. vládní nařízení č. 57/1956 Sb., o nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení členů výrobních družstev, pokud upravuje věci důchodového zabezpečení;
12. zákon č. 33/1957 Sb., o sociálním zaopatření příslušníků ozbrojených sil;
13. § 13 vládního nařízení č. 34/1958 Sb., o dalších přesunech působnosti a jiných zjednodušeních ve státní správě;
14. zákon č. 41/1958 Sb., o některých změnách v sociálním zabezpečení;
15. vládní nařízení č. 48/1958 Sb., o úpravě penzijních nároků založených na závazcích rozpočtových a hospodářských organizací;
16. zákon č. 17/1959 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o sociálním zabezpečení;
17. zákon č. 18/1959 Sb., o některých změnách v sociálním zaopatření příslušníků ozbrojených sil;
18. vládní nařízení č. 19/1959 Sb., o úpravě nároků na starobní důchod po dobu zaměstnání;
19. vládní vyhláška č. 151/1960 Sb., o organizaci a působnosti posudkových komisí sociálního zabezpečení;
20. § 30 odst. 3 zákona č. 40/1961 Sb., o obraně Československé socialistické republiky;
21. vládní vyhláška č. 84/1962 Sb., o organizaci a působnosti užších komisí dávkových a užších komisí sociální péče;
22. § 17 odst. 3 zákona č. 58/1964 Sb., o zvýšení péče o těhotné ženy a matky.

§ 145

Účinnost

(¹) Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 1964, s výjimkou ustanovení uvedených v následujících odstavcích.

(²) Dnem 1. října 1964 nabývají účinnosti ustanovení o sociálním zabezpečení vojáků z povolání a příslušníků bezpečnostních sborů, s výjimkou ustanovení o kategoriích funkcí (§ 96), o průměrném měsíčním výdělku (§ 98), o starobním důchodu (§ 99) a jeho výši (§ 100) a o výši invalidního důchodu (§ 102), jež nabývají účinnosti dnem 1. ledna 1965.

(³) Dnem 1. ledna 1965 nabývají účinnosti ustanovení

1. o době zaměstnání a o náhradních dobách (§ 6 a 7) a o přerušení zaměstnání (§ 8),
2. o podmínkách pro nárok na plný a poměrný starobní důchod (§ 11 a 12), pokud upravují délku doby zaměstnání potřebnou pro nárok na starobní důchod a hranici věku potřebného pro nárok žen na starobní důchod se zřetelem k počtu vychovaných dětí,
3. o invalidním (částečném invalidním) důchodu v mimořádných případech (§ 27 odst. 1 a 2),
4. o výši invalidního důchodu (§ 23 odst. 1 až 3),
5. o výši částečného invalidního důchodu (§ 25),
6. o výši invalidního (částečného invalidního) důchodu při pracovním úrazu (§ 26),
7. o důchodovém zabezpečení občanů konajících službu v ozbrojených silách (§ 40 až 42).

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Lenárt v. r.

PŘEHLED ZÁKONA O SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

Rozsah sociálního zabezpečení . . . § 1—2

ČÁST PRVNÍ

DŮCHODOVÉ ZABEZPEČENÍ PRACOVNÍKŮ

Díl první: Základní ustanovení . . . § 3—9

Díl druhý: Dávky důchodového zabezpečení . . . § 10—39

ČÁST DRUHÁ

ZABEZPEČENÍ OBČANŮ KONAJÍCÍCH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH A ČLENŮ JEJICH

RODIN

Díl první: Důchodové zabezpečení občanů konajících službu v ozbrojených silách . . . § 40—42

Díl druhý: Zabezpečení členů rodin občanů konajících službu v ozbrojených silách . . . § 43—50

ČÁST TŘETÍ

Zabezpečení důchodců v nemoci . . . § 51

ČÁST ČTVRTÁ

Společná ustanovení o dávkách . . . § 52—65

ČÁST PÁTÁ

SLUŽBY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Díl první: Všeobecná ustanovení . . . § 66

Díl druhý: Péče o občany se změněnou pracovní schopností . . . § 67—75

Díl třetí: Péče o občany těžce poškozené na zdraví a staré občany . . . § 76—78

Díl čtvrtý: Péče o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc . . . § 79

Díl pátý: Společná ustanovení . . . § 80—81

ČÁST ŠESTÁ

ORGANIZACE A ŘÍZENÍ

Díl první: Organizace sociálního zabezpečení . . . § 82—87

Díl druhý: Řízení . . . § 88—94

ČÁST SEDMÁ

SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ VOJÁKŮ Z POVOLÁNÍ A PŘÍSLUŠNÍKŮ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

Úvodní ustanovení . . . § 95

Díl první: Důchodové zabezpečení . . . § 96—104

Díl druhý: Služby sociálního zabezpečení . . . § 105

Díl třetí: Organizace a řízení . . . § 106—107

ČÁST OSMÁ

USTANOVENÍ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Díl první: Přejídná ustanovení. Sociální zabezpečení pracovníků . . . § 108—127

Díl druhý: Přejídná ustanovení. Sociální zabezpečení vojáků z povolání . . . § 128—138

Díl třetí: Závěrečná ustanovení . . . § 139—143

Díl čtvrtý: Zrušovací ustanovení . . . § 144

Účinnost . . . § 145

102

V Y H L Á Š K A

Státního úřadu sociálního zabezpečení

ze dne 8. června 1964,

kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení

Státní úřad sociálního zabezpečení stanoví v dohodě s Ústřední radou odborů a se zúčastněnými ústředními orgány, a pokud jde o příslušníky ozbrojených sil a příslušníky bezpečnostních sborů z povolání, též v dohodě s ministerstvy národní obrany a vnitra podle § 143 odst. 1 až 3 zákona č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení (dále jen „zákon“):

Č Á S T P R V N Í

Díl první

Oddíl 1

Důchodové zabezpečení pracovníků
Pracovní kategorie

K § 5 zákona

§ 1

(1) Kde zákon požaduje pro dosažení výhod z I. (II.) pracovní kategorie, aby byl pracovník v této kategorii zaměstnán v den vzniku nároku na důchod^{*}), zachovávají se tyto výhody, jestliže

- a) od skončení zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie neuplynulo více než dva roky nebo
- b) takové zaměstnání skončilo z důvodů zdravotních, které uznala posudková komise sociálního zabezpečení okresního národního výboru, nebo z jiných vážných důvodů uznaných okresním národním výborem na podkladě vyjádření orgánu základní organizace Revolučního odborového hnutí a pokud tyto důvody trvají.

(2) Jestliže pracovník přerušil zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie a přerušeni netrvalo déle než pět let, započítává se jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie i doba zaměstnání vykonávaného v této kategorii před přerušením. Trvalo-li však přerušeni bez vážného důvodu déle než pět let, započítává se doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie před přerušením pro zachování výhod ze zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie, jen byli-li pracovník do dne vzniku nároku na důchod znovu zaměstnán v I. (II.) pracovní kategorii aspoň tři roky.

(3) Doba uvedená v odstavci 1 písm. a) a doba přerušeni zaměstnání uvedená v odstavci 2 se prodlužuje o dobu, po kterou pracovník požíval invalidní (částečný invalidní) důchod.

(4) Je-li náhradní dobou doba odbojové činnosti uvedená v § 6 odst. 1 č. 1, započítává se jako doba zaměstnání II. pracovní kategorie; náhradní doba uvedená v § 6 odst. 1 č. 2 a 3 se započítává jako doba zaměstnání I. pracovní kategorie.

(5) Nebyl-li pracovník zaměstnán v I. nebo II. pracovní kategorii po celou dobu potřebnou pro získání výhod z této pracovní kategorie, započítává se doba zaměstnání v této pracovní kategorii jako doba zaměstnání v nejbližší nižší pracovní kategorii.

§ 2

(1) Doba učebního poměru učně vychovávaného pro zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie se posuzuje jako doba zaměstnání této pracovní kategorie, jestliže se v rámci učebního plánu pravidelně provádí odborný výcvik učně na pracovištích nebo v provozech, kde se vykonává zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie.

(2) Ustanovení předchozího odstavce platí obdobně i pro osoby připravující se k výkonu zaměstnání mimo učební poměr.

§ 3

(1) Funkcionářům národního výboru a funkcionářům komise lidové kontroly a statistiky, u nichž se doba výkonu funkce považuje za zaměstnání (§ 41) a kteří byli zaměstnání v I. (II.) pracovní kategorii bezprostředně před počátkem výkonu této funkce, se započítává doba výkonu této funkce jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie, jestliže se funkcionáři po skončení výkonu funkce vrátili do zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie; to platí též, jestliže v době výkonu funkce vznikl jim nebo pozůstalým po nich nárok na dávky důchodového zabezpečení.

(2) Členu závodního výboru základní organizace Revolučního odborového hnutí, členu odborové rady na stavbě a funkcionáři základní organizace Komunistické strany Československa nebo Československého svazu mládeže, který byl uvolněn pro výkon této funkce na závodě ze zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie, se započítává doba výkonu funkce jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie.

*) § 11 odst. 2, § 13 odst. 1, § 18 odst. 1, § 23 odst. 1, § 23 odst. 1 zákona

(³) Doba zaměstnání pracovníků Odborového svazu zaměstnanců v hornictví, Odborového svazu zaměstnanců hutního průmyslu a rudných dolů a Odborového svazu zaměstnanců ve stavebnictví, kteří byli před nastoupením zaměstnání ve svazu zaměstnání v I. pracovní kategorii aspoň 20 let a u nichž s výkonem nynějšího zaměstnání je spojena povinnost pravidelně navštěvovat pracoviště pod zemí v dolech, se započítává jako doba zaměstnání I. pracovní kategorie.

§ 4

Doba zaměstnání

K § 6 zákona

Za dobu zaměstnání se považuje též doba,

- a) po kterou pracovník byl zařazen do pracovního útvaru*),
- b) soustavné pracovní činnosti vykonávané v ústavech sociální péče občany, kteří jsou umístěni v těchto ústavech pro velmi těžké tělesné (smyslové) nebo duševní poškození (§ 106 až 108), jestliže pracovní odměna dosahuje aspoň 120 Kčs měsíčně,
- c) pracovní výchovy v třídících domovech mládeže,
- d) po kterou byl pracovník začleněn okupanty v době nesvobody do zvláštních útvarů zřízených pro válečné účely.

Náhradní doby

§ 5

K § 7 odst. 1 písm. a) zákona

(¹) Jako náhradní doba se započítává:

- a) doba základní (presenční) služby, vojenského výcviku, cvičení ve zbrani, činné služby za mobilizace a jiné služby konané v armádě Československé republiky od 28. října 1918 do 31. prosince 1939 a v Československé armádě a v bezpečnostních sborech od 9. května 1945, pokud tyto služby nebyly konány z povolání,
- b) doba činné služby v poměru bývalých děsloužčících poddůstojníků nebo další dobrovolné činné služby konané podle nařízení č. 224/1934 Sb., o podporučících a poručících v další činné službě, v obdobích uvedených pod písm. a).

(²) Dobou jiné vojenské služby je:

- a) doba vojenské služby v Sovětské (Rudé) armádě do 8. května 1945,
- b) doba vojenské služby v československých legrách,
- c) doba vojenské služby v armádě tzv. Slovenského státu za doby nesvobody (včetně zajetí), pokud nejde o dobu služby vojáka z povolání,

d) doba výkonu služby na hranicích v bývalých oddílech Stráže obrany státu.

(³) Do doby zaměstnání může být též započtena jako doba náhradní doba vojenské služby v jiných armádách (včetně doby zajetí), kterou konali povinně občané za doby nesvobody.

(⁴) Doby vojenských služeb se prokazují zpravidla potvrzením vydaným příslušným vojenským orgánem.

§ 6

K § 7 odst. 1 písm. b) zákona

(¹) Do doby zaměstnání se započítává:

1. j e d e n a p ů l n á s o b n ě

- a) doba činné služby v Sovětské (Rudé) armádě od 1. ledna 1923 do 21. června 1941,
- b) doba činné služby v době nesvobody v útvech československých zahraničních armád, 1. československé armády na Slovensku a v jednotkách spojeneckých armád, pokud se nezapočítává dvojnásobně (č. 2 a 3),
- c) doba pobytu ve spojeneckých zemích před vstupem do československé zahraniční nebo spojenecké armády v době od přestoupení československých hranic, nejdříve však od 15. března 1939, do dne vstupu do armády,
- d) doba strávená v nacistických vězeních, káznících nebo koncentračních táborech (v internaci) v důsledku prokázané persekuce v době nesvobody z politických, národnostních nebo rasových důvodů,
- e) doba účasti na Slovenském národním povstání nebo na jiném domácím nebo zahraničním odboji**),
- f) zajetí, pokud bylo v souvislosti s dobou započítatelnou podle tohoto paragrafu a nejdéle do skončení doby nesvobody;

2. d v o j n á s o b n ě doba služby

- a) v Sovětské (Rudé) armádě za bojů proti nepřítelům Sovětského svazu v době od 7. listopadu 1917 do 31. prosince 1922 a od 22. června 1941 do 8. května 1945,
- b) ve vojenských jednotkách Slovenské republiky rad a v armádě Maďarské republiky rad v roce 1919,
- c) v jednotkách 1. československého armádního sboru v Sovětském svazu v době od 19. července 1941 do 8. května 1945 a v Polském legionu od 1. do 29. září 1939,

*) nařízení č. 223/1938 Sb., o pracovních útvarech

**) pojem účastníka stanoví § 1 odst. 1 písm. e) zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození

- d) u polních útvarů v československých zahraničních nebo spojeneckých armádách za druhé světové války za bojů ve Francii od 1. září 1939 do 17. června 1940, za bojů v severní Africe od listopadu 1940 do srpna 1943 a za bojů na západní frontě od 6. června 1944 do 8. května 1945, jestliže se tyto útvary zúčastnily bojů proti fašismu na západní frontě,
- e) výkonného letce v československé zahraniční armádě nebo ve spojenecké armádě, parašutisty shozeného nebo vysazeného v týlu nepřítele a v období od srpna 1940 do srpna 1941 též doba služby příslušníka pozemních útvarů letišť a protiletadlového dělostřelectva v Anglii,
- f) v 1. československé armádě na Slovensku v době Slovenského národního povstání od 29. srpna 1944,
- g) v partyzánských jednotkách, které se zúčastnily přímých bojů s fašisty nebo záškodnické činnosti v týlu nepřítele buď na území Československé republiky a Sovětského svazu nebo v jiné evropské zemi,
- h) československého dobrovolníka ve španělské republikánské armádě (mezinárodních brigádách) v době od 19. července 1936 do 28. března 1939, a doba, kterou strávil v internačních táborech a v odbojovém hnutí ve Francii, v nacistických vězeních, káznících nebo koncentračních táborech;

3. dvojnásobně doba

- a) strávená za trvání činné služby na léčení ve zdravotnických ústavech na následky zranění nebo onemocnění, vzniklých při výkonu služby uvedené pod č. 2, až do dne skončení nesvobody,
- b) strávená v nacistických vězeních, káznících nebo koncentračních táborech v důsledku prokázané persekuce v době nesvobody pro aktivní politickou nebo odbojovou činnost proti fašismu a nacismu; stejně se započítává i doba věznění uvedená pod č. 1 písm. d), pokud vězeň byl prokazatelně účasten na aktivní odbojové činnosti přímo ve vězení, káznici nebo v koncentračním táboře.

[²] Doby odbojové činnosti (odstavec 1) se prokazují zpravidla potvrzením vydaným příslušným vojenským orgánem* ve spolupráci se Sva- zem protifašistických bojovníků.

§ 7

K § 7 odst. 1 písm. d) zákona

Pečuje-li žena o dítě, jehož oba rodiče nebo matka žijí, hodnotí se ženě péče o dítě, jen jestliže je dítě na ženu převážně odkázáno výživou, kte-

rou dítěti nemohou ze závažných příčin zajistit jeho rodiče.

Úprava nároků získaných v různých druzích důchodového zabezpečení (pojištění)

K § 6 odst. 3 písm. b) zákona

§ 8

Hodnocení nároků získaných v důchodovém zabezpečení družstevních rolníků

[¹] Nárok na důchod pracovníka, který byl členem jednotného zemědělského družstva, jež nebylo uznáno za družstvo s vyšší úrovní hospodaření, a který nesplnil podmínky pro nárok na invalidní nebo starobní důchod z důchodového zabezpečení družstevních rolníků, se posuzuje podle předpisů o důchodovém zabezpečení pracovníků,

- a) jestliže byl tento pracovník po skončení pracovní činnosti v družstvě zaměstnán do vzniku nároku na důchod aspoň po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod; doba důchodového zabezpečení (pojištění) družstevních rolníků se v tomto případě započítává pro vznik i výši nároku na důchod;
- b) jestliže tento pracovník sice nesplňuje podmínku pod písm. a), avšak získal v samotném důchodovém zabezpečení pracovníků dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod, a jde-li o starobní důchod, dobu potřebnou pro nárok na tento důchod; uplynulo-li však mezi skončením zaměstnání a vstupem do nového zaměstnání více než pět let, započítává se doba zaměstnání předcházející době pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu, jen jestliže byl znovu zaměstnán aspoň tři roky. Doba důchodového zabezpečení (pojištění) družstevních rolníků se započítává v tomto případě pro výši důchodu.

[²] Nelze-li nárok pracovníka uvedeného v předchozím odstavci posuzovat podle předpisů o důchodovém zabezpečení pracovníků, posuzuje se podle předpisů o důchodovém zabezpečení družstevních rolníků; doba zaměstnání se započítává v tomto případě jako doba důchodového zabezpečení družstevních rolníků.

[³] Podle předpisů o důchodovém zabezpečení pracovníků se posuzuje vždy nárok na důchod pracovníka, který nesplnil podmínky pro nárok na invalidní nebo starobní důchod z důchodového zabezpečení družstevních rolníků a byl před vstupem do pracovního poměru

- a) členem jednotného zemědělského družstva s vyšší úrovní hospodaření, nebo
- b) členem jiného jednotného zemědělského družstva, jestliže mu byly při vstupu do družstva zachovány nároky na důchod podle předpisů o důchodovém zabezpečení pracovníků**), nebo

*) vojenský historický ústav v Praze

**) § 40 vyhlášky č. 104/1964 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení družstevních rolníků

c) členem jednotného zemědělského družstva a stal se při přeměně družstva na státní statek nebo na jinou zemědělskou organizaci pracovníkem tohoto statku nebo této organizace;

ve všech těchto případech se doba důchodového zabezpečení družstevních rolníků započítává pro vznik i výši nároku na důchod.

[4] Podmínkou pro hodnocení doby důchodového pojištění družstevních rolníků před 1. dubnem 1962 jako doby zaměstnání podle předchozích odstavců je, že bylo ve stanovené lhůtě zapláceno pojistné; doba, za kterou nebylo zapláceno pojistné, se nehodnotí.

[5] Doba důchodového zabezpečení (pojištění) družstevních rolníků se hodnotí jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie; jestliže se však pracovní činnost v družstvu hodnotí podle předpisů o sociálním zabezpečení družstevních rolníků jako činnost II. pracovní kategorie, hodnotí se doba této činnosti jako doba zaměstnání II. pracovní kategorie.

§ 9

Hodnocení nároků získaných v důchodovém pojištění osob samostatně hospodařících

[1] Nárok na důchod pracovníka, který byl důchodově pojištěn jako osoba samostatně hospodařící (spolupracující člen rodiny) a nesplnil podmínky pro nárok na invalidní nebo starobní důchod z tohoto pojištění, se posuzuje podle předpisů o důchodovém zabezpečení pracovníků, jestliže pracovník byl po skončení samostatné výdělečné činnosti zaměstnán, aspoň po dobu potřebnou pro nárok na invalidní důchod, jde-li o invalidní (částečný invalidní) důchod, a aspoň po dobu 10 roků, jde-li o starobní důchod. Nesplňuje-li pracovník podmínky uvedené v předchozí větě, posuzuje se jeho nárok na důchod podle předpisů o důchodovém pojištění osob samostatně hospodařících; doba zaměstnání se započítává v tomto případě jako doba důchodového pojištění osob samostatně hospodařících.

[2] Nárok na důchod pracovníka, který byl důchodově pojištěn jako osoba samostatně hospodařící (spolupracující člen rodiny), nesplnil podmínky pro nárok na invalidní nebo starobní důchod z tohoto pojištění a byl již před započítáním samostatné výdělečné činnosti zaměstnán, se posuzuje podle předpisů o důchodovém zabezpečení pracovníků obdobně podle § 8 odst. 1 písm. b).

[3] Podmínkou pro hodnocení doby důchodového pojištění osob samostatně hospodařících (spolupracující člen rodiny) jako doby zaměstnání je, že bylo včas zapláceno pojistné*) za celou dobu trvání tohoto pojištění; doba důchodového pojištění se hodnotí jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie.

§ 10

[1] Nárok na starobní nebo invalidní důchod pracovníka, který byl před vstupem do zaměstnání osobou samostatně hospodařící a jemuž nevznikl nárok na důchod jako družstevníku nebo jako osobě samostatně hospodařící jen proto, že nebylo řádně zapláceno pojistné, se posuzuje vždy jen podle předpisů o důchodovém zabezpečení (pojištění) družstevních rolníků, popřípadě o důchodovém pojištění osob samostatně hospodařících pro něj platných v den, kdy se jinak splnily všechny podmínky pro nárok na důchod s výjimkou podmínky zaplacení pojistného.

[2] Pracovníku, který již splnil podmínky pro nárok na starobní důchod z důchodového zabezpečení družstevních rolníků nebo z důchodového pojištění osob samostatně hospodařících, nepobíral po 30. červnu 1964 důchod a byl zaměstnán po splnění podmínek pro nárok na důchod aspoň 5 roků, může být přiznán důchod podle předpisů o důchodovém zabezpečení pracovníků, jestliže z celkové doby jeho pracovní činnosti připadají aspoň tři čtvrtiny na dobu zaměstnání.

§ 11

[1] Pracovníku, který již splnil podmínky pro nárok na starobní důchod z důchodového zabezpečení družstevních rolníků nebo z důchodového pojištění osob samostatně hospodařících, zvyšuje se nárok na starobní důchod za dobu zaměstnání před 1. červencem 1964 podle předpisů platných před tímto dnem. Za dobu zaměstnání po 30. červnu 1964 se nárok na starobní důchod zvyšuje podle předpisů platných pro pracovníky, jestliže pracovník nepobíral po dobu zaměstnání starobní důchod; ustanovení § 16 odst. 2, § 17 odst. 2 a § 117 odst. 1 zákona tu však neplatí.

[2] Zvýšení nároku na starobní důchod podle předchozího odstavce se vypočítává,

a) jde-li o důchod z důchodového zabezpečení (pojištění) družstevních rolníků z průměrné měsíční pracovní odměny, z níž byl důchod vyměřen. Nebyl-li důchod vyměřen z průměrné měsíční pracovní odměny, vypočítává se zvýšení důchodu z průměrného měsíčního výdělku stanoveného za dobu zaměstnání po vzniku nároku na důchod;

b) jde-li o důchod z důchodového pojištění osob samostatně hospodařících, z průměrného měsíčního výdělku stanoveného za dobu zaměstnání po vzniku nároku na důchod.

[3] Byla-li výplata důchodu zastavena na žádost pracovníka, může být obnovena, trvá-li zaměstnání, nejdříve po uplynutí jednoho roku.

*) vyhláška č. 105/1964 Sb., o důchodovém pojištění jednotlivě hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících

Průměrný měsíční výdělek

K § 9 z zákona

§ 12

(¹) Do doby, z níž se vypočítává průměrný měsíční výdělek, se zahrnují též období, v nichž neměl pracovník žádný výdělek. Do této doby se však nezahrnují náhradní doby a doby, po které bylo zaměstnání přerušeno z vážných důvodů (§ 8 zákona).

(²) Stal-li se poživatel invalidního (částečného invalidního) důchodu částečně invalidním (plně invalidním) a v době požívání důchodu nebyl zaměstnán, vyměřuje se částečný invalidní (invalidní) důchod vždy jen z průměrného měsíčního výdělku, z něhož byl vyměřen dosavadní důchod.

(³) Jestliže pracovník požívá nebo požíval starobní nebo invalidní (částečný invalidní) důchod ze sociálního zabezpečení družstevních rolníků, který byl vyměřen z průměrné měsíční pracovní odměny, nebo důchod z důchodového zabezpečení příslušníků ozbrojených sil, který byl vyměřen z důchodového základu, nesmí být jeho důchod ze zaměstnání vyměřen z nižšího průměrného měsíčního výdělku, než kolik činila průměrná měsíční pracovní odměna nebo důchodový základ (§ 133 zákona), z nichž byl vyměřen dřívější důchod.

(⁴) Nedotčena zůstávají ustanovení o výpočtu průměrného ročního výdělku pracovníků, kteří byli uvolněni nebo přemístěni v důsledku reorganizace průmyslu a státní správy*) anebo v souvislosti s přestavbou územní organizace státu, ke dni jejich uvolnění nebo přemístění, jestliže je to pro pracovníka výhodnější.

(⁵) Jestliže starobní důchod nebyl vyměřen z průměrného měsíčního (ročního) výdělku, vypočítává se zvýšení důchodu z průměrného měsíčního výdělku stanoveného za dobu zaměstnání po vzniku nároku na důchod.

§ 13**Hrubý výdělek**

(¹) Hrubým výdělkem je veškerá hrubá mzda (příjem) dosažená v zaměstnání nebo v souvislosti s tímto zaměstnáním, jestliže podléhá dani ze mzdy.

(²) Hrubým výdělkem je také hrubá mzda (příjem), jestliže se z ní neprovádí srážka daně ze mzdy jen proto, že výdělek nedosahuje zdanitelné výše.

*) pokyny zaměstnavatelům o zápisech v evidenčních listech týkajících se zaměstnanců v souvislosti se změnami v řízení a organizaci průmyslu a s obdobnými opatřeními ve státním a hospodářském aparátu, uveřejněné v částce 25/1958 Č. l.

***) příjmy osvobozené od daně ze mzdy podle § 4 zákona č. 76/1952 Sb., o dani ze mzdy, a podle vyhlášky č. 88/1962 Sb.

****) vyhláška č. 320/1946 Ú. l., o ocenění naturálních požitků pro obor veřejnoprávního sociálního pojištění, a vyhláška č. 369/1952 Ú. l., kterou se provádí zákon o dani ze mzdy

(³) Do hrubého výdělku se nezapočítává mzda (příjem), která je osvobozena od daně ze mzdy zákonem o dani ze mzdy**).

(⁴) Prémie se počítají do hrubých výdělků dosažených v té době, v níž byly vyplaceny.

(⁵) Naturální požitky se pro určení hrubého výdělku oceňují stejně jako pro účely daně ze mzdy***).

(⁶) Hrubým výdělkem pracovníka, který vykonává souběžně dvě nebo více zaměstnání (§ 6 zákona), je součet hrubých výdělků ze všech zaměstnání; pracuje-li pracovník také v jednotném zemědělském družstvu, započítávají se do hrubých výdělků i příjmy z pracovní činnosti započítatelné podle předpisů o sociálním zabezpečení družstevních rolníků pro stanovení průměrné měsíční pracovní odměny.

(⁷) Do hrubých výdělků pracovníka, který v době, z níž se zjišťuje průměrný měsíční výdělek, byl střídavě zaměstnán nebo důchodově zabezpečen jako člen jednotného zemědělského družstva nebo výrobního družstva anebo jako příslušník ozbrojených sil, se započítávají také příjmy z pracovní činnosti započítatelné podle předpisů o sociálním zabezpečení družstevních rolníků pro stanovení průměrné měsíční odměny nebo hrubé výdělky ve výrobním družstvu (hrubé výdělky vojáků z povolání); příjmy z pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu za dobu před 1. dubnem 1962 se však započítávají, jen bylo-li pojistné zapláceno ve stanovené lhůtě.

(⁸) Do hrubého výdělku pracovníka, který byl před vstupem nebo opětovným vstupem do zaměstnání důchodově pojištěn jako jednotlivě hospodařící rolník nebo jiná osoba samostatně hospodařící, se započítávají jako příjmy ze samostatné výdělečné činnosti vyměřovací základy, podle nichž se stanovila výše pojistného, avšak jen bylo-li včas zapláceno pojistné.

(⁹) Ustanovení předchozích odstavců platí přiměřeně i o hrubém výdělkem členů výrobních družstev; do výdělku se však včítá i doplňková odměna za práci, a to v tom roce, v němž byla vyplacena.

§ 14**Odpočítávání některých dob při výpočtu průměrného měsíčního výdělku**

(¹) Kryje-li se náhradní doba s dobou zaměstnání, hledí se k době zaměstnání a k výdělkům v ní dosaženým, je-li to pro pracovníka výhodnější.

[²] K době učňovského poměru nebo studia ani k příjmům v této době dosaženým se nehledí, je-li to pro pracovníka výhodnější.

[³] Při výpočtu průměrného měsíčního výdělku se nehledí k době mateřské dovolené a další mateřské dovolené, ani když pracovnice nemá nárok na peněžitou pomoc v mateřství.

§ 15

Rok prvního vstupu do zaměstnání. Rok výstupu ze zaměstnání

[¹] Jestliže rok prvního vstupu do zaměstnání spadá do období posledních 10 nebo 5 kalendářních let, za které se vypočítává průměrný měsíční výdělek, vypočítává se tento výdělek i za dobu kratší 10 (5) let z hrubých výdělků dosažených za kalendářní léta po roce prvního vstupu do zaměstnání.

[²] Při výpočtu průměrného měsíčního výdělku se nehledí k době zaměstnání ani k výdělkům dosaženým v kalendářním roce,

a) v němž pracovník poprvé vstoupil do zaměstnání a

b) v němž vznikl pracovníku nárok na důchod nebo v němž pracovník skončil zaměstnání po vzniku nároku na starobní důchod (§ 9 odst. 2 zákona).

[³] Jestliže, však kalendářní rok předcházející bezprostředně kalendářnímu roku, v němž vznikl nárok na důchod, je také rokem prvního vstupu do zaměstnání, vypočítá se průměrný měsíční výdělek z hrubých výdělků dosažených za celou dobu zaměstnání; to platí též, jestliže nárok na důchod vznikne v kalendářním roce, který je současně rokem prvního vstupu do zaměstnání.

§ 16

Starobní důchod

K § 11 odst. 3 a 4 a § 12 odst. 2 zákona

[¹] Podmínka výchovy dítěte je splněna, jestliže žena pečuje nebo pečovala o dítě aspoň do skončení jeho povinné školní docházky.

[²] Podmínka výchovy dítěte je splněna též, jestliže žena nemohla dočasně osobně pečovat o dítě nebo dokončit jeho výchovu z vážných důvodů, zejména pro nemoc nebo proto, že dítě zemřelo nebo bylo delší dobu v ústavní péči. Podmínka výchovy není splněna, jestliže dítě zemřelo do šesti měsíců po narození nebo jestliže se žena ujala výchovy dítěte krátce před dosažením jeho zletilosti.

[³] Péče ženy o jiné než její (i osvojené) dítě se hodnotí pro nárok na starobní důchod za podmínek stanovených v § 7.

Invalidní (částečný invalidní) důchod

§ 17

K § 20 odst. 3 zákona

[¹] Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pokládá nepříznivý zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy potrvá déle než rok.

[²] Soustavné zaměstnání je zaměstnání v pracovním poměru vykonávané s určitou pravidelností a v takovém rozsahu, že dosažený výdělek tvoří stálý zdroj příjmu pracovníka; takovým zaměstnáním však není zaměstnání, které nezakládá pojistnou povinnost v nemocenském pojištění podle předpisů platných pro pracovníky*).

[³] Plně invalidním je též pracovník, který pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav může sice vykonávat soustavné zaměstnání, avšak jen za zcela mimořádných podmínek (např. slepci, osoby s velmi těžkými ortopedickými vadami).

[⁴] Zaměstnání je zcela nepřiměřené dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního povolání, jestliže je pracovníku zcela cizí a odlehle jeho dosavadnímu zaměstnání a není-li v něm dostatečně využito jeho dřívějších schopností, takže z hlediska společnosti není účelné, aby pracovník vykonával takové nepřiměřené zaměstnání. Dřívějšími schopnostmi pracovníka se rozumí jak vrozené tělesné i duševní schopnosti, tak i dovednosti, vědomosti a zkušenosti získané před dlouhodobým zhoršením zdravotního stavu přípravou pro povolání v závodech nebo studiem na školách všech stupňů, popřípadě déle trvajícím výkonem zaměstnání.

§ 18

K § 20 odst. 4 zákona

[¹] Za podstatný pokles výdělku pracovníka se zpravidla považuje, jestliže průměr jeho hrubých výdělků za posledních šest měsíců je aspoň o třetinu nižší než průměrný měsíční výdělek, z něhož se vypočítává důchod, avšak neomezený podle § 9 odst. 3 zákona. Jde-li však o důchod, který podle dřívějších předpisů nebyl stanoven z průměrného měsíčního (ročního) výdělku, nebo jestliže se pracovník stal částečně invalidním v době přípravy pro povolání anebo jestliže po přiznání důchodu nastaly podstatné změny ve mzdových poměrech pracovníků, srovnává se průměr hrubých výdělků pracovníka zpravidla za posledních šest měsíců s průměrnou mzdou obvykle dosahovanou v zaměstnání, které pracovník konal v době vzniku nároku na důchod.

[²] Nečiní-li hrubý výdělek pracovníka (poživatele částečného invalidního důchodu) více než 1000 Kčs měsíčně, považuje se podmínka podstatného poklesu výdělku za splněnou.

*) § 6 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců

{³} Zaměstnání stejně kvalifikované je zaměstnání, které není zcela odlehle dosavadnímu zaměstnání, klade podobné požadavky na zdatnost pracovníka a zpravidla mu umožňuje dosáhnout přibližně stejného výdělku jako v dosavadním zaměstnání.

{⁴} Zvláště ulehčené pracovní podmínky jsou podstatné pracovní úlevy, zejména zvláštní úprava pracovní doby (např. zkrácení pracovní doby a rozmnožení nebo prodloužení pracovních přestávek), snížení požadavků na pracovní výkon pracovníka pracujícího v úkolu apod.

{⁵} Zaměstnání méně kvalifikované je zaměstnání, na něž pracovník stačí svými tělesnými a duševními schopnostmi, které však při srovnání s dosavadním zaměstnáním klade menší požadavky na tělesnou sílu, dovednost, vědomosti a zkušenosti, popřípadě na odpovědnost pracovníka, a zpravidla mu umožňuje dosáhnout jen podstatně nižšího výdělku než v dosavadním zaměstnání.

§ 19

K § 22 a § 41 odst. 1 písm. a) zákona

Stal-li se invalidním (částečně invalidním) občan, který utrpěl poškození zdraví následkem účasti v boji proti fašismu jako příslušník ozbrojených útvarů nebo následkem věznění z důvodů fašistické persekuce v době nesvobody, předpokládá se, že invalidita (částečná invalidita) vznikla v souvislosti s touto účastí (vězněním), není-li tato souvislost vyloučena povahou případu.

§ 20

K § 22 odst. 1 písm. d) a odst. 2 zákona

{¹} Stejně nároky, jako při pracovním úrazu, má pracovník též při úrazu utrpěném při zvláštních druhých činnostech za okolností uvedených v § 54. Přitom se za průměrný měsíční výdělek (§ 9 zákona) považuje nejméně částka 800 Kčs.

{²} Nemoci z povolání jsou nemocí uvedené v příloze k této vyhlášce, jestliže vznikly za podmínek tam stanovených.

§ 21

K § 23 odst. 1 a 2 a § 24 zákona

Stal-li se znovu plně invalidním pracovník, který již dříve pobíral invalidní důchod, hodnotí se pro výši invalidního důchodu též doba pobírání dřívějšího invalidního důchodu, jestliže tato doba byla hodnocena jako doba přičtená pro výši tohoto dřívějšího důchodu.

§ 22

K § 27 odst. 3 zákona

Obecné životní podmínky značně ztěžuje takový dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který se projevuje zjevnými chorobnými příznaky nebo va-

dami (např. stav po amputaci končetiny), pro něž může pracovník vykonávat běžné životní úkony (oblékání, obstarávání jídla, cesta do práce) a uspokojovat obvyklé společenské a kulturní potřeby (návštěva veřejných místností, kulturních podniků) jen se značnými obtížemi ve srovnání se zdravými pracovníky žijícími v podobném prostředí.

Důchody pozůstalých

§ 23

K § 29 odst. 2 zákona

Jestliže nikdo z rodičů nebo z osob, na něž bylo dítě převážně odkázáno výživou, nesplnil podmínky pro nárok na invalidní nebo starobní důchod, náleží oboustranně osiřelému dítěti sirotčí důchod, jen jestliže aspoň jeden z rodičů nebo z osob, na něž bylo dítě převážně odkázáno výživou, měl v době smrti trvalý pobyt v Československé socialistické republice.

Vdovský důchod

§ 24

K § 30 odst. 2 zákona

O splnění podmínky výchovy dítěte pro vznik nároku na vdovský důchod platí § 16 odst. 1 až 3.

§ 25

Souběh vdovského důchodu s jiným důchodem a s příjmem z výdělečné činnosti

K § 32 zákona

{¹} Příjmem z výdělečné činnosti je nejen hrubý výdělek z pracovního nebo obdobného poměru, nýbrž i příjem z jakékoli činnosti pravidelně konané. Do příjmu se zahrnují též peněžité dávky nemocenského pojištění (zabezpečení v nemoci) nahrazující ušlý příjem z výdělečné činnosti. Jde-li však o výdělečnou činnost, která by zakládala důchodové pojištění jednotlivě hospodářských rolníků a ostatních osob samostatně hospodářských, považují se za příjem z této činnosti vyměřovací základy stanovené podle předpisů o důchodovém pojištění uvedených osob.

{²} Do úhrnu důchodu a příjmu z výdělečné činnosti se nevčítá zvýšení důchodu pro bezmocnost.

{³} Péčí o dítě se rozumí péče poskytovaná dítěti do skončení povinné školní docházky; poté nejdéle do 25. roku věku dítěte, je-li splněna některá z podmínek uvedených v § 33 odst. 3 zákona.

{⁴} Jestliže pracující poživatelce vdovského důchodu náleží invalidní (částečný invalidní) důchod nebo starobní důchod (§ 58 zákona), provede se nejprve úprava důchodů podle § 56 zákona a vdovský důchod nebo jeho část se krátí pro souběh s výdělkem podle ustanovení o souběhu vdovského důchodu s výdělkem.

§ 26

Sirotčí důchod

K § 33 odst. 4 a 6 zákona

Za vlastní příjem dítěte se nepovažuje nahodilý výdělek za brigádu, výdělek za práci v době školních prázdnin, prospěchové stipendium ani výživné.

Sociální důchod

§ 27

K § 37 odst. 1 zákona

[¹] Za potřebného se považuje občan, jehož výživa není zabezpečena vlastními příjmy ani výživným od jiných osob.

[²] Výživa se zpravidla nepokládá za zabezpečenou, jestliže

a) jednotlivá osoba je odkázána na příjem nedosahující 250 Kčs měsíčně nebo manželská dvojice (druh a družka) na příjem nedosahující 375 Kčs měsíčně; při péči o dítě (dětí) zvyšují se tyto částky o výši přídavků na děti;

b) uživatel zemědělské půdy je odkázán na výnos půdy, kterou obhospodaruje a která nepřesahuje výměru 0,5 ha a v horské oblasti 2 ha.

[³] Při posuzování potřebnosti se nehledí k vyživovací povinnosti podle zákona o rodině, jestliže by jejím plněním byla ohrožena slušná životní míra povinného nebo příslušníků jeho rodiny.

§ 28

K § 37 odst. 2 zákona

Sociální důchod se poskytuje v nejmenší částce 85 Kčs měsíčně pro jednotlivce a 130 Kčs měsíčně pro manželskou dvojici (druha a družku).

§ 29

Výchovné k důchodům

K § 38 odst. 1 zákona

Je-li důchodce nebo jeho manžel zaměstnán a nesplňuje podle předpisů o nemocenském pojištění pracovníků podmínky pro přiznání přídavků na děti, náleží důchodci výchovné, jestliže

1. důchodce nebo jeho manžel

a) nemá pracovní úvazek v rozsahu požadovaném pro vznik nároku na přídavky na děti,

b) je zaměstnán jako domácí dělník a má výdělek nižší než 400 Kčs měsíčně, nebo je-li občanem se změněnou pracovní schopností anebo jde-li o důchodkyni, která má aspoň jedno nezaopatřené dítě a je jinak osamělá, nižší než 200 Kčs měsíčně,

c) je zaměstnán na nepravdělnou výpomoc a zpravidla nesplňuje podmínky pro nárok na přídavky na děti,

2. důchodce

a) pobírá invalidní důchod a jako svěřenec ústavu pro tělesně, smyslově nebo duševně vadné pracuje v ústavu z důvodů výchovných nebo rehabilitačních,

b) odpykává trest odnětí svobody v útvaru nápravného zařízení a je v něm zařazen k výkonu prací.

Oddíl 2

Zvláštní ustanovení o době zaměstnání, hrubém výdělků a pracovním úrazu platná pro některé pracovníky**Domáctví dělníci**

§ 30

Do doby zaměstnání domácího dělníka se započítávají jen kalendářní měsíce, za které dosáhl domácí dělník výdělků aspoň 120 Kčs. Započítávají se též kalendářní měsíce, za které domácí dělník nemohl dosáhnout tohoto výdělků jen proto,

a) že byl neschopen práce podle předpisů o nemocenském pojištění platných pro pracovníky nebo mu byla nařízena karanténa podle předpisů o boji proti přenosným nemocem, měl-li přitom nárok na nemocenské, nebo že nemohl konat práci z jiných důvodů, avšak po dobu nekonání prací měl nárok na náhradu mzdy,

b) že během měsíce konal službu v ozbrojených silách nebo se z ní vrátil, nebo proto,

c) že domácí dělnice byla na mateřské nebo na další mateřské dovolené a měla přitom nárok na peněžitou pomoc v mateřství.

§ 31

[¹] Za hrubý výdělek domácího dělníka v kalendářním měsíci se považuje hrubá odměna za odvedenou práci, která byla domácímu dělníku zúčtována za tento měsíc, pokud podléhá dani ze mzdy. Do výdělků se nezapočítávají režijní náhrady a cena surovin, které si domácí dělník opatřuje na vlastní náklad.

[²] Hrubý výdělek se započítává i za kalendářní měsíce, které nelze započítat do doby zaměstnání; tyto měsíce se též zahrnují do doby, za kterou se vypočítává průměrný měsíční výdělek.

[³] Hrubý výdělek se započítává do výše průměrného výdělků, kterého by dosáhl dělník vykonávající v téže době stejné zaměstnání v závodě, pro který domácí dělník pracoval.

§ 32

Učňové

[¹] Za hrubý výdělek učně se považuje částka 800 Kčs měsíčně, pokud odměny učně nejsou vyšší. Stal-li se učeň invalidním (částečně invalidním) následkem pracovního úrazu, považuje se za hrubý

výdělek učně, pokud je to pro něj výhodnější, měsíční průměr hrubých výdělků dosažených v posledních třech kalendářních měsících před pracovním úrazem.

[²] Pracovním úrazem učně je též úraz, který učeň utrpěl při výchově k povolání nebo v souvislosti s ní.

[³] Ustanovení o důchodovém zabezpečení učňů platí obdobně pro mládež starší 15 let, která je vychovávána k povolání v zařízeních státní správy pro mládež vyžadující zvláštní péče, i když nejde o učební poměr.

§ 33

Sezónní a kampaňoví pracovníci

[¹] Za dobu zaměstnání sezónního nebo kampaňového pracovníka*) se považují kalendářní měsíce, za které dosáhl hrubého výdělku aspoň 120 Kčs. Jestliže pracovník odpracoval v zemědělství nebo v lesnictví na sezónních nebo kampaňových pracích v kalendářním roce aspoň 150 dnů a dosáhl v tomto roce hrubého výdělku za tyto práce aspoň 3000 Kčs, započítává se do doby zaměstnání celý kalendářní rok.

[²] Pro určení průměrného měsíčního výdělku se započítává úhrn všech měsíčních výdělků dosažených v kalendářním roce výkonem sezónních nebo kampaňových prací, tedy i měsíčních výdělků nižších než 120 Kčs; kalendářní měsíce, za které pracovník dosáhl výdělků nižších než 120 Kčs měsíčně, se též zahrnují do doby, za kterou se vypočítává průměrný měsíční výdělek.

§ 34

Pracovníci na nepravdělnou výpomoc

[¹] Za dobu zaměstnání pracovníka na nepravdělnou výpomoc*) se považují kalendářní měsíce, v nichž pracoval více než šest dnů v měsíci a za které dosáhl hrubého výdělku aspoň 120 Kčs.

[²] Pro určení průměrného měsíčního výdělku se započítává úhrn všech měsíčních výdělků dosažených v kalendářním roce při nepravdělných výpomocích, tedy i měsíčních výdělků nižších než 120 Kčs; kalendářní měsíce, za které pracovník dosáhl výdělků nižších než 120 Kčs měsíčně, se též zahrnují do doby, za kterou se vypočítává průměrný měsíční výdělek.

Pracovníci v zahraničí

§ 35

[¹] Pracovníky v zahraničí**) jsou pracovníci československých rozpočtových, hospodářských

nebo jiných organizací, kteří jsou československými občany a jsou přiděleni nebo přijati po 30. září 1948 k výkonu činnosti pro tyto organizace mimo území Československé socialistické republiky.

[²] Za hrubý výdělek pracovníka v zahraničí se pro účely důchodového zabezpečení považuje hrubý funkční plat, který mu náleží podle příslušné mzdové úpravy po dobu jeho činnosti v zahraničí.

[³] Nenáleží-li pracovníku v zahraničí funkční plat nebo není-li stanoven, považuje se za hrubý výdělek částka, kterou podle povahy jeho činnosti v zahraničí stanoví příslušný ústřední orgán v souladu se zásadami mzdových úprav pro pracovníky zahraniční služby.

[⁴] Je-li hrubý výdělek podle předchozích odstavců nižší než měsíční hrubá mzda (plat), která pracovníku náležela v průměru za poslední rok před vysláním do zahraničí, popřípadě před započtením přípravy pro službu v zahraničí, považuje se za hrubý výdělek tato měsíční mzda (plat).

[⁵] Zahraniční přídavek, popřípadě jiné příplatky nebo zvýšení platu poskytované k úhradě zvýšených výdajů v zahraničí se do hrubého výdělku podle předchozích odstavců nezapočítávají.

§ 36

Vyplácí-li pracovníku v době jeho činnosti v zahraničí plat československá organizace, k níž není v pracovním poměru, oznámí tato organizace údaje o výši platu a jiné podklady potřebné pro důchodové zabezpečení závodu, který plní povinnost závodu pro účely sociálního zabezpečení.

Expertí v zahraničí

§ 37

[¹] Za experty v zahraničí***) se považují českoslovenští občané, kteří v rámci mezinárodní spolupráce jsou se souhlasem československých orgánů činní po 30. září 1948 v zahraničí pro zahraniční zaměstnavatele (podniky).

[²] Stejně jako expertí se v důchodovém zabezpečení posuzují pracovníci, kteří byli vysláni ke studijnímu pobytu v zahraničí a pobírají v zahraničí stipendium.

[³] Pro účely důchodového zabezpečení se za experty nepovažují pracovníci, kteří sice vykonávají činnost uvedenou v odstavci 1, avšak jsou za ni odměňováni některou československou organizací v souladu se zásadami mzdových úprav pro pracovníky zahraniční služby; tyto pracovníci jsou zabezpečeni podle § 35 a 36.

*) vyhláška č. 7/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení sezónních zaměstnanců a pracovníků na nepravdělnou výpomoc

**) část první vyhlášky č. 134/1960 Sb., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení zaměstnanců pověřených činností v zahraničí

***) část druhá vyhlášky č. 134/1960 Sb., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení zaměstnanců pověřených činností v zahraničí

§ 38

Za hrubý výdělek experta se pro účely důchodového zabezpečení považuje jeho měsíční hrubá mzda (plat), která mu náležela v průměru za poslední rok před vysláním do zahraničí, popřípadě před započítáním přípravy pro službu v zahraničí.

§ 39

Ustanovení § 35 až 38 se nevztahují

- a) na pracovníky — členy posádek československých dopravních prostředků a na pracovníky, jejichž zaměstnání záleží v jiné činnosti v československém dopravním prostředku;
- b) na pracovníky vyslané na zahraniční pracovní cestu, jimž je poskytována po dobu této pracovní cesty náhrada výdajů;
- c) na pracovníky, kteří v době odchodu do zahraničí jsou povinně zabezpečeni podle předpisů o nemocenském a důchodovém zabezpečení spisovatelů, hudebních skladatelů, výtvarných umělců, architektů, vědeckých pracovníků, výkonných umělců a artistů (§ 59 a násl.), u nichž i po dobu jejich činnosti v zahraničí zůstávají zachovány podmínky pro další trvání dosavadního zabezpečení;
- d) na občany zabezpečené podle předpisů o sociálním zabezpečení družstevních rolníků*, u nichž i po dobu jejich činnosti v zahraničí zůstávají zachovány podmínky pro další trvání dosavadního zabezpečení.

Oddíl 3

Důchodové zabezpečení dalších pracujících

§ 40

(1) Pokud jinak nevyplývá z dalších ustanovení, jsou ve stejném rozsahu jako pracovníci důchodově zabezpečeni i funkcionáři národních výborů, funkcionáři komisí lidové kontroly a statistiky, soudci z povolání, advokáti — členové advokátních organizací, studenti, vědečtí a umělečtí aspiranti a dobrovolní spolupracovníci pečovatelské služby.

(2) Jako pracovníci jsou též důchodově zabezpečeni pracující, kteří jsou činní pro socialistickou organizaci v poměru, který má obsah pracovního poměru, není však takto označen nebo nemá všechny náležitosti předepsané pro vznik pracovního poměru. Toto ustanovení neplatí pro občany, kteří jsou zabezpečeni podle zákona o sociálním zabezpečení družstevních rolníků a předpisů vydaných podle něho.

(3) V rozsahu uvedeném v § 53 jsou důchodově zabezpečeni odsouzení, kteří jsou v době výkonu trestu odnětí svobody zařazeni k výkonu prací.

Funkcionáři národních výborů

§ 41

Důchodového zabezpečení jsou s účinností od 1. října 1948 účastní předseda národního výboru, jeho náměstkyně, tajemník, další členové rady a předsedové komisí národního výboru, jestliže

- a) jsou plně uvolněni pro výkon této funkce ze svého zaměstnání nebo z jiné činnosti nebo
- b) pro výkon funkce mohou vykonávat své dosavadní zaměstnání jen zčásti a jsou již z důvodu zaměstnání důchodově zabezpečeni jako pracovníci nebo
- c) jsou poživateli invalidního (částečného invalidního) důchodu a vykonávají funkci aspoň po polovinu normální pracovní doby nebo
- d) splňují podmínky pro nárok na starobní důchod nebo požívají jiný důchod z důchodového zabezpečení a vykonávají funkci plně uvolněného funkcionáře.

§ 42

(1) Za hrubý výdělek funkcionářů uvedených v § 41 se považuje hrubá odměna za výkon funkce v národním výboru, včetně té části odměny, která je osvobozena od daně ze mzdy.

(2) Úraz, který utrpí funkcionář při plnění úkolů vyplývajících z funkce nebo v souvislosti s ní, se považuje za pracovní úraz.

§ 43

Ostatní poslanci národního výboru

(1) Utrpěl-li pracovní úraz poslanec národního výboru, který není důchodově zabezpečen podle § 41 ani není důchodově zabezpečen z jiného důvodu a stal se následkem tohoto úrazu plně (částečně) invalidním, náleží mu invalidní (částečný invalidní) důchod ve výši náležející při pracovním úrazu; důchod se vyměřuje z průměrného měsíčního výdělku 800 Kčs.

(2) Utrpěl-li pracovní úraz poslanec národního výboru, který je poživatelem starobního nebo invalidního (částečného invalidního) důchodu z důchodového zabezpečení pracovníků, nevykonává zaměstnání ani není důchodově zabezpečen podle § 41 a jemuž pracovní úraz způsobil plnou (částečnou) invaliditu, vyměří se mu invalidní (částečný invalidní) důchod náležející při pracovním úrazu z jeho průměrného měsíčního výdělku, nejmeně však z průměrného měsíčního výdělku 800 Kčs.

(3) Zemřel-li následkem pracovního úrazu poslanec národního výboru, který byl zabezpečen podle předchozích odstavců, náleží pozůstalým po něm dávky pozůstalých vyměřené z důchodů stanovených podle těchto odstavců.

* zákon č. 103/1964 Sb., o sociálním zabezpečení družstevních rolníků

§ 44

Průměrný měsíční výdělek

(1) Odměny poskytované národním výborem poslanci národního výboru, který není důchodově zabezpečen podle § 41, ale je důchodově zabezpečen jako pracovník, se započítávají pro stanovení průměrného měsíčního výdělku; jde-li o poživitele částečného invalidního důchodu, nehledí se však k těmto odměnám pro zjištění, zda trvá pokles výdělku jako podmínka nároku na částečný invalidní důchod.

(2) Náhrady ušlého výdělku poskytované národním výborem, popřípadě jiným orgánem, poslanci uvedenému v předchozím odstavci, se započítávají pro stanovení průměrného měsíčního výdělku.

(3) Orgán, který poskytl odměnu nebo náhradu ušlého výdělku podle předchozích odstavců, oznámí její výši závodě, k němuž je poslanec národního výboru v pracovním poměru, a závod ji uvede v evidenčním listě o době zaměstnání a výdělku odděleně od ostatních příjmů.

§ 45

Funkcionáři a ostatní členové komisí lidové kontroly a statistiky

Funkcionáři a ostatní členové komisí lidové kontroly a statistiky jsou důchodově zabezpečeni stejně jako funkcionáři a ostatní poslanci národních výborů (§ 41 až 44).

§ 46

Advokáti — členové advokátních organizací

(1) Doba členství advokáta v advokátní organizaci se považuje pro účely důchodového zabezpečení za dobu zaměstnání.

(2) Za hrubý výdělek advokáta se považují jeho hrubé příjmy na odměnách za práci v advokátní organizaci, vyplácené podle předpisů o odměňování za činnost v advokacii, pokud podléhají dani ze mzdy; za hrubý výdělek se však nepovažují příjmy, které jsou osvobozeny od daně ze mzdy zákonem o dani ze mzdy.

Studenti

§ 47

(1) Dobou studia je vedle dob studia uvedených v § 6 odst. 1 č. 4 zákona též

- a) doba studia československých občanů v cizině; tato doba se započítává za stejných podmínek, za jakých se započítává doba zaměstnání v cizině (§ 6 odst. 1 č. 5 zákona);
- b) doba studia účastníků inženýrských kursů.

(2) Za hrubý výdělek studenta se považuje částka 800 Kčs měsíčně.

(3) Dosáhl-li student při výrobní práci v některém měsíci vyššího hrubého výdělku než 800 Kčs měsíčně, považuje se za jeho výdělek v tomto měsíci hrubý výdělek skutečně dosažený. Stal-li se student plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu, který utrpěl při výrobní práci nebo v souvislosti s ní, považuje se za hrubý výdělek studenta, pokud je to pro něj příznivější, hrubý výdělek, kterého by dosáhl při výrobní práci, kdyby ji konal po plnou pracovní dobu stanovenou právními předpisy pro příslušné pracovní odvětví.

(4) Pracovním úrazem je úraz, který student utrpěl

- a) při vyučování nebo v souvislosti s ním*) a při práci ve školní dílně nebo na školním pozemku anebo v souvislosti s ní; ustanovení § 22 odst. 1 druhé věty písm. b) až d) zákona platí obdobně;
- b) při výrobní práci v závodě nebo provozní praxi anebo v souvislosti s nimi; ustanovení § 22 odst. 1 druhé věty zákona platí obdobně.

§ 48

(1) Do doby zaměstnání pracovníků, kteří jsou účastníky studia vedle zaměstnání (večerního, dálkového, externího), se započítává i doba neplaceného pracovního volna, které jim bylo poskytnuto závodem pro účely studia; pro tyto účastníky však neplatí ustanovení § 47 odst. 2 a 3.

(2) Doba neplaceného pracovního volna se považuje pro výpočet průměrného měsíčního výdělku za náhradní dobu.

(3) K hospodářskému zabezpečení, které účastníkům studia vedle zaměstnání poskytuje závod v době neplaceného pracovního volna, se nehledí pro stanovení výše dávky důchodového zabezpečení.

(4) Utrpěl-li pracovník, který je účastníkem studia vedle zaměstnání, úraz za okolností uvedených v § 47 odst. 4, považuje se takový úraz za pracovní úraz v zaměstnání; ustanovení § 22 odst. 1 druhé věty zákona platí obdobně.

Vědeckí a uměleckí aspiranti

§ 49

(1) Pracovním úrazem vědeckého nebo uměleckého aspiranta je úraz utrpěný při činnosti vykonávané podle organizačního a studijního řádu pro vědecké nebo umělecké aspiranty nebo v souvislosti s ní; ustanovení § 22 odst. 1 druhé věty zákona platí obdobně.

(2) Za hrubý výdělek vědeckého nebo uměleckého aspiranta se považuje stipendium a odměny vyplácené za činnost vykonávanou podle organizačního nebo studijního řádu pro vědecké nebo

* např. práce v laboratorních, při povinné tělesné a branné výchově

umělecké aspiranty; u aspiranta vyslaného na školení do ciziny se považuje za hrubý výdělek částka odpovídající stipendiu, které by mu náleželo, kdyby se školil v Československé socialistické republice.

(3) Úraz, který utrpí vědecký (umělecký) aspirant-externista důchodově zabezpečený jako pracovník při činnosti vykonávané podle organizačního a studijního řádu pro vědecké (umělecké) aspiranty-externisty nebo v souvislosti s touto činností, se považuje za pracovní úraz v zaměstnání; ustanovení § 22 odst. 1 druhé věty zákona platí obdobně.

Dobrovolní spolupracovníci pečovatelské služby

§ 50

Jako doba zaměstnání dobrovolných spolupracovníků pečovatelské služby (pečovatelů) se od 1. ledna 1957 započítávají kalendářní měsíce, za které pečovatel dosáhl odměnu za výkon pečovatelské služby aspoň 400 Kčs. Započítávají se mu též kalendářní měsíce, za které pečovatel nemohl dosáhnout této odměny jen proto,

- a) že byl neschopen práce podle předpisů o nemocenském pojištění platných pro pracovníky nebo mu byla nařízena karanténa podle předpisů o boji proti přenosným nemocem, měl-li přitom nárok na nemocenské,
- b) že pečovatel během měsíce konal službu v ozbrojených silách nebo se z ní vrátil,
- c) že mu byla poskytována lázeňská péče podle předpisů o nemocenském pojištění platných pro pracovníky, nebo proto,
- d) že pečovatelka byla na mateřské nebo na další mateřské dovolené a měla přitom nárok na peněžitou pomoc v mateřství.

§ 51

(1) Za měsíční hrubý výdělek pečovatele se považuje odměna za vykonané pečovatelské služby; započítává se za ten měsíc, za který byla zúčtována.

(2) Při stanovení průměrného měsíčního výdělku se započítávají i odměny, které nedosahují částky 400 Kčs měsíčně; měsíce, za které dosáhl pečovatel odměny nižší než 400 Kčs měsíčně, se zahrnují též do doby, za kterou se vypočítává průměrný měsíční výdělek.

§ 52

(1) Za pracovní úraz pečovatele (§ 50) se považuje úraz, který se přihodil pečovateli při výkonu pečovatelské služby prováděné podle pokynů daných národním výborem.

(2) Jestliže se pečovatel stal plně (částečně) invalidním nebo zemřel následkem pracovního úrazu, vyměřuje se invalidní (částečný invalidní) důchod z průměrného měsíčního výdělku, nejméně

však z průměrného měsíčního výdělku 800 Kčs; z taktó vyměřeného invalidního důchodu se stanoví též dávky pozůstalých.

§ 53

Odsouzení

(1) Důchodové zabezpečení odsouzeného, který v době výkonu trestu odnětí svobody je zařazen k pravidelnému výkonu prací v rozsahu obvyklém u pracovníků, vzniká dnem zařazení na tyto práce, nejdříve však dnem 1. ledna 1953; přitom nerozhoduje, zda pracuje v útvaru nápravného zařízení nebo mimo tento útvar. Důchodové zabezpečení zaniká dnem, kdy odsouzený byl z výkonu těchto prací odvolán.

(2) Odsouzený, který je zařazen k výkonu prací za jiných podmínek, než které jsou uvedeny v předchozím odstavci, je důchodově zabezpečen jen za podmínek stanovených ve směrnících ministerstva vnitra vydaných podle odstavce 7.

(3) Doba, po kterou byl odsouzený důchodově zabezpečen, se hodnotí jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie.

(4) Za hrubý výdělek odsouzeného se považuje odměna za vykonanou práci. Bylo-li přiznáno odškodnění za vazbu nebo za trest, započítává se pro stanovení průměrného měsíčního výdělku náhrada odpovídající ušlému výdělku (§ 9 odst. 3 zákona) v kalendářním roce vazby nebo trestu do hrubého výdělku za tento rok.

(5) Pro odsouzeného, který je v době výkonu trestu odnětí svobody v učebním poměru, platí ustanovení § 32.

(6) Při posuzování plně (částečně) invalidity odsouzeného se za jeho dosavadní zaměstnání považuje jeho zaměstnání před počátkem výkonu trestu; jestliže však odsouzený konal během výkonu trestu déle než dva roky práce vyšší kvalifikace nebo jestliže utrpěl při výkonu těchto prací pracovní úraz, považují se za dosavadní zaměstnání tyto práce. O plně (částečně) invaliditě odsouzeného rozhoduje okresní posudková komise sociálního zabezpečení po konzultaci mezi lékařem této komise a zdravotnickým orgánem nápravného zařízení.

(7) Ministerstvo vnitra stanoví v dohodě se Státním úřadem sociálního zabezpečení a Ústřední radou odborů podrobnosti.

Oddíl 4

Důchodové zabezpečení některých pracujících pro případ pracovního úrazu

§ 54

(1) Invalidní (částečný invalidní) důchod se poskytuje pro plnou (částečnou) invaliditu způsobenou úrazem, který utrpěl

- a) poslanci a členové komisí národních výborů, soudci, kteří vykonávají svou funkci vedle svého zaměstnání (pracovní činnosti), soudci místních lidových soudů a jiní funkcionáři při výkonu funkce nebo v souvislosti s ní, pokud nejsou důchodově zabezpečeni již podle předchozích ustanovení;
- b) dobrovolní požárníci, jakož i občané, kteří byli přibráni ku pomoci nebo konali povinnost v oboru požární ochrany, při plnění úkolů v oboru požární ochrany, počítajíc v to i potřebný výcvik, nebo při zásahu proti živelním pohromám nebo nehodám a při odstraňování jejich následků;
- c) zdravotníci, funkcionáři a členové Československého červeného kříže při přímé účasti na provádění úkolů této organizace, počítajíc v to i potřebný výcvik, jakož i dobrovolní spolupracovníci přibraní k pomocným akcím spadajícím do působnosti Československého červeného kříže při součinnosti na provádění těchto úkonů;
- d) dárci krve při účasti na všech úkonech potřebných k splnění úkolů organizovaného dárcovství krve;
- e) dobrovolní členové Horské služby při plnění úkolů Horské služby, zejména v souvislosti se záchrannými akcemi;
- f) dobrovolní spolupracovníci pečovatelské služby, pokud nejsou zabezpečeni jako pracovníci (§ 50 až 52), při úkonu této služby prováděné podle pokynů daných národním výborem;
- g) občané se změněnou pracovní schopností při provádění přípravy pro povolání;
- h) účastníci organizované tělesné výchovy, kteří dokončili povinnou školní docházku, s výjimkou účastníků ze zahraničí, jestliže se jim úraz přihodil jako cvičencům, sportovcům, turistům nebo jako dobrovolným organizačním a výchovným pracovníkům při činnosti vykonávané podle pokynů příslušného vedoucího nebo tělovýchovné složky, která poskytuje příležitost k této činnosti v souladu s příslušnými pravidly a řády;
- ch) účastníci krátkodobých nebo neplacených brigád (§ 56).

(2) Pracovnímu úrazu se klade naroveň onemocnění přenosnými a parazitárními nemocemi, které vzniklo v příčinné souvislosti s činností uvedenými v předchozím odstavci.

§ 55

(1) Důchod se vyměřuje z průměrného měsíčního výdělku 800 Kčs, pokud není pro oprávněného výhodnější vyměřit důchod z průměrného měsíčního výdělku z jeho zaměstnání.

(2) Jde-li o nepracujícího poživatele invalidního (částečného invalidního) důchodu nebo starobního důchodu z důchodového zabezpečení (pojištění), vyměří se invalidní (částečný invalidní) důchod z průměrného měsíčního výdělku 800 Kčs, pokud je to pro důchodce výhodnější.

(3) Zemřel-li zraněný následkem úrazu uvedeného v § 54, náleží pozůstalým po něm dávky pozůstalých.

Brigádníci

§ 56

(1) Krátkodobá ani neplacená brigádnická činnost* se nepovažují pro účely důchodového zabezpečení za zaměstnání. Jestliže však pracovní poměr brigádníka k dosavadnímu závodu trvá a poskytl-li tento závod brigádníkovi neplacené pracovní volno k výkonu brigádnické činnosti, nezahrnují se dny tohoto neplaceného pracovního volna do doby, za niž se vypočítává průměrný měsíční výdělek.

(2) Za brigádníky se považují též občané vypomáhající při svépomocné bytové výstavbě v rozsahu svépomoci vymezené národním výborem v rozhodnutí o přípustnosti stavby.

(3) Utrpěl-li brigádník při brigádnické činnosti nebo v přímé souvislosti s ní pracovní úraz nebo onemocněl-li nemocí z povolání v přímé souvislosti s brigádnickou činností, náleží mu invalidní (částečný invalidní) důchod ve výši náležející při pracovním úrazu, jsou-li splněny ostatní stanovené podmínky.

(4) Byl-li brigádník bezprostředně před nástupem na brigádnickou akci důchodově zabezpečen jako pracovník, vyměřuje se důchod z jeho průměrného měsíčního výdělku; jestliže je to pro brigádníka příznivější, vyměřuje se důchod z průměrného měsíčního výdělku, který by měl podle příslušných mzdových úprav pracovník, vykonávající obdobný druh práce, nejvýše však z průměrného měsíčního výdělku 800 Kčs. Nebyl-li brigádník důchodově zabezpečen jako pracovník nebo nebyl-li důchodově zabezpečen vůbec, vyměří se důchod z průměrného měsíčního výdělku 800 Kčs.

§ 57

(1) Závod, pro nějž brigádník pracuje, je povinen

- vést jmenovitě seznamy všech brigádníků, vyznačit u každého z nich dny, ve kterých brigádník pracoval, a tyto seznamy řádně uschovávat, popřípadě je předkládat podle pokynů orgánů sociálního zabezpečení;
- hlásit úraz (nemoc z povolání) podle předpisů o hlášení pracovních úrazů.

*] vyhláška č. 8/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení brigádníků (§ 2 a 8)

(²) Kdo organizuje brigádnickou akci, je povinen dát závod, pro nějž se brigáda koná, podklady potřebné pro splnění úkolů uvedených v předchozím odstavci.

Uplatnění nároku

§ 58

Kdo uplatňuje nárok podle § 54 až 57, oznámí pracovní úraz bez průtahu příslušné organizaci nebo její složce. Tato organizace ohlásí úraz po provedeném šetření nejpozději do osmi dnů okresnímu národnímu výboru s výstižným vyličením okolností případu a je povinna i nadále spolupůsobit při zjišťování skutečností rozhodných pro posouzení nároku. Dárce krve ohlásí úraz u transfusní stanice, kde daroval krev, nebo u ústavu národního zdraví, u něhož byl ošetřován; tato zařízení plní povinnosti náležející jinak dobrovolné organizaci. Spolupracovník pečovatelské služby ohlásí úraz národnímu výboru, který ho pověřil úkony pečovatelské služby.

Díl druhý

Zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a důchodové zabezpečení umělců

K § 1. odst. 1 č. 1 písm. g) a § 143 odst. 3 zákona

§ 59

Základní ustanovení

(¹) Spisovatelé, hudební skladatelé, výtvarní umělci, architekti, vědečtí pracovníci, výkonní umělci a artisté, uznání příslušnou vrcholnou ideovou organizací (dále jen „umělci“), kteří

- vykonávají svou činnost jako povolání tvořící trvalý a hlavní zdroj příjmů, avšak nikoli v pracovním poměru,
- nejsou již z jiného důvodu účastní důchodového zabezpečení,
- nepožívají důchod starobní, invalidní, osobní ani jiný obdobný důchod,

jsou účastní zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a důchodového zabezpečení jako pracovníci s odchylkami uvedenými v tomto díle vyhlášky (povinné zabezpečení*).

(²) Umělci, kteří

- jsou již účastní důchodového zabezpečení nebo
- požívají některý z důchodů uvedených v odstavci 1 písm. c),

jsou s odchylkami stanovenými v tomto díle vyhlášky zabezpečeni jako umělci uvedeni v odstavci 1, jestliže vykonávají svou činnost jako povolání tvořící trvalý zdroj příjmů, avšak nikoli v pracovním poměru, a přihlásí se k zabezpečení (dobrovolné zabezpečení).

(³) Jako výkonní umělci jsou zabezpečeni též

- hudebníci z povolání uznání organizací, které přísluší řídit a organizovat koncertní a jinou hudební činnost podle zákona č. 81/1957 Sb., o koncertní a jiné hudební činnosti, a podle předpisů vydaných podle něho,
- estrádní umělci uznání organizacemi, kterým přísluší řídit a organizovat estrádní činnost podle zákona č. 82/1957 Sb., o estrádách, artistických produkcích a lidové zábavě, a podle předpisů vydaných podle něho**).

§ 60

Vznik a zánik zabezpečení

(¹) Povinné zabezpečení umělce vzniká dnem, kterým podle vyjádření příslušné vrcholné ideové organizace umělec začal soustavně vykonávat svou činnost, a zaniká dnem, kterým podle vyjádření této organizace uvedená činnost skončila; zaniká také dnem, od něhož umělec již nesplňuje některou z podmínek uvedených v § 59 odst. 1.

(²) Dobrovolné zabezpečení umělce uznaného příslušnou vrcholnou ideovou organizací vzniká dnem, od něhož se umělec k zabezpečení přihlásil, nejdříve však od 1. ledna toho roku, v němž přihláška k zabezpečení došla k orgánu příslušnému provádět zabezpečení podle tohoto dílu vyhlášky, a zaniká dnem, kterým se umělec odhlásil ze zabezpečení, ne však dříve než koncem kalendářního měsíce, v němž odhláška došla; zaniká také koncem měsíce, za nějž byl příspěvek naposledy zaplacen, jestliže uplynul rok od konce tohoto měsíce a umělec byl upomenut a upozorněn na následky prodlení anebo jestliže tento rok sice neuplynul, avšak dlužný příspěvek nebyl zaplacen nejpozději do šesti měsíců po splnění podmínek pro vznik nároku na důchod.

(³) Jako doba zaměstnání se započítává doba umělecké činnosti nejdříve od 1. října 1948.

§ 61

Příjmové stupně

(¹) Povinně zabezpečení umělci se zařazují podle výše ročního příjmu plynoucího z jejich činnosti do příjmových stupňů určených těmito pevnými měsíčními částkami:

	roční příjem	příjmový stupeň (měsíčně)
	Kčs	Kčs
	do 5 400	250
nad 5 400	do 11 400	500
nad 11 400	do 17 400	1 000
nad 17 400	do 23 400	1 500
nad 23 400	do 34 400	2 000
nad 34 400		2 500

* poskytování preventivní a léčebné péče umělcům je upraveno léčebným řádem (vyhláška č. 164/1958 Ú. 1.) ve znění vyhlášek č. 242/1959 Ú. 1. a č. 44/1962 Sb.

** za estrádní umělce se nepovažují lidoví hudebníci a členové souborů lidové tvořivosti

[²] Za roční příjem umělce se považuje hrubý příjem z umělecké činnosti podrobený dani za kalendářní rok, snížený o skutečné režijní náklady spojené s výkonem této činnosti, nejvýše však

- a) o 60 % při umělecké činnosti v oboru sochařství,
- b) o 50 % při jiné výtvarné činnosti a při umělecké fotografii a
- c) o 40 % při ostatní umělecké činnosti.

[³] Do příjmových stupňů zařazuje umělce orgán příslušný provádět zabezpečení podle tohoto dílu vyhlášky po slyšení příslušné vrcholné ideové organizace. V prvním roce zabezpečení se umělec zařadí podle pravděpodobné výše hrubého příjmu. Změnu v zařazení do příjmového stupně lze provést při podstatné změně příjmu jen do budoucna od počátku následujícího kalendářního roku.

[⁴] Dobrovolně zabezpečený umělec se zařazuje do toho z příjmových stupňů uvedených v odstavci 1, který odpovídá příjmu z jeho činnosti podle vyjádření příslušné vrcholné ideové organizace.

§ 62

Příspěvek

[¹] Na částečnou úhradu nákladů platí umělci příspěvek ve výši 10 % z příjmového stupně, do něhož byli zařazeni. Příspěvek se platí měsíčně pozadu.

[²] Příspěvek se neplatí za kalendářní měsíce,

- a) v nichž bylo umělci poskytováno nemocenské nebo peněžité pomoci v mateřství po dobu aspoň 15 dnů,
- b) v nichž po celou dobu jejich trvání umělec konal službu v ozbrojených silách s výjimkou služby vojáka z povolání.

[³] Nebyl-li příspěvek zaplacen do měsíce ode dne splatnosti, je umělec povinen platit 0,01 % dlužné částky za každý den prodlení.

[⁴] Okresní národní výbor může dlužný příspěvek vybrat z běžného účtu umělce příkazem k vybrání; přitom platí obdobně předpisy o částkách, které nepodléhají výkonu soudních rozhodnutí*). Dlužný příspěvek lze uhradit srážkami z vyplácené dávky důchodového zabezpečení; vyplácená dávka nesmí však klesnout pod nejnižší výměru důchodu.

Zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky

§ 63

Dávky

[¹] Ze zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky se poskytují tyto dávky:

- a) lázeňská péče,
- b) nemocenské,
- c) peněžité pomoci v mateřství,
- d) podpora při narození dítěte,
- e) pohřebné.

[²] Pro poskytování dávek uvedených v předchozím odstavci platí předpisy o poskytování obdobných dávek podle předpisů o nemocenském pojištění platných pro pracovníky a předpisů o zvýšení péče o těhotné ženy a matky, pokud se dále nestanoví jinak.

§ 64

Lázeňská péče

Lázeňská péče může být poskytnuta za obdobných podmínek jako pracovníkům a způsobem, který stanoví předpisy o poskytování léčebné preventivní péče.

§ 65

Nemocenské

[¹] Nemocenské náleží výkonným umělcům a artistům, kteří jsou pro nemoc nebo úraz uznáni dočasně neschopnými k výkonu své činnosti, jestliže v důsledku pracovní neschopnosti došlo ke ztrátě příjmu z této jejich činnosti.

[²] Spisovatelům, hudebním skladatelům, výtvarným umělcům, architektům a vědeckým pracovníkům, kteří jsou pro nemoc nebo úraz uznáni dočasně neschopnými k výkonu své činnosti, může být přiznáno nemocenské, jestliže v důsledku pracovní neschopnosti došlo ke ztrátě příjmu z této jejich činnosti a je tím podstatně zhoršeno hospodářské postavení umělce nebo jeho rodiny.

[³] Nemocenské se poskytuje za kalendářní dny a činí

v příjmovém stupni	za kalendářní den
Kčs měsíčně	Kčs
250	7
500	13
1 000	26
1 500	40
2 000	52
2 500	64

[⁴] Nemocenské se poskytuje nejdříve od 16. dne pracovní neschopnosti; podpůrní doba**) se však vždy počítá již do počátku pracovní neschopnosti. Výkonným umělcům a artistům, jejichž pracovní neschopnost k výkonu jejich činnosti vznikla pracovním úrazem, náleží nemocenské již od prvního dne pracovní neschopnosti.

*] § 319 občanského soudního řádu

**] § 15 odst. 3 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců

[⁵] Nemocenské může být při pracovní neschopnosti pro aktivní tuberkulózu zvýšeno až o 15 %, jestliže pracovní neschopnost z tohoto důvodu trvá déle než měsíc; zvýšení může být přiznáno nejdříve od počátku druhého měsíce trvání této pracovní neschopnosti. Po dobu ústavního ošetřování může být zvýšené nemocenské vypláceno jen tehdy, má-li umělec nezaopatřené dítě; při rozhodování o přiznání zvýšeného nemocenského se hledí k sociálním poměrům umělcovy rodiny.

[⁶] Poskytuje-li se nemocenské podle tohoto dílu vyhlášky za tutéž dobu vedle nemocenského poskytovaného podle jiných předpisů, stanoví se nemocenské podle tohoto dílu vyhlášky nejvýše částkou, která spolu s nemocenským poskytovaným podle jiných předpisů nepřevyšuje za den částku 90 Kčs, popřípadě při zvýšení pro aktivní tuberkulózu částku 100 Kčs.

§ 66

Peněžité pomoci v mateřství

[¹] Peněžité pomoci v mateřství umělkyně se poskytuje za kalendářní dny a činí

platí též o nároku umělce nebo jeho pozůstalých na pohřebné.

§ 68

Zápočet do doby nepřerušovaného zaměstnání

Vstoupí-li umělec po skončení povinného zabezpečení do zaměstnání, použije se pro určení délky nepřerušovaného zaměstnání v témž podniku přiměřeně předpisů platných pro pracovníky; přitom se doba povinného zabezpečení umělce posuzuje jako doba zaměstnání.

Důchodové zabezpečení

§ 69

Základ pro výpočet důchodu

[¹] Pro výpočet průměrného měsíčního výdělku se považuje za hrubý výdělek příjmový stupeň, do něhož byl umělec zařazen.

[²] Za hrubý výdělek za dobu před 1. květnem 1960 se považují

příjmový stupeň	za prvních 18 týdnů	od 19. týdne			
		v souvislosti s porodem			
Kčs měsíčně	Kčs denně	prvního dítěte	druhého dítěte	třetího a dalšího dítěte	pro osamělou matku
		Kčs denně			
250	7	5	5	5	7
500	13	9	9	9	13
1 000	26	12	14	17	20
1 500	40	18	22	27	31
2 000	52	23	29	35	40
2 500	64	28	36	43	50

[²] Peněžité pomoci v mateřství se poskytuje i umělkyni, které náleží obdobná dávka z nemocenského pojištění (nemocenské péče) podle jiných předpisů; ustanovení § 65 odst. 6 platí obdobně.

§ 67

Jednorázové dávky

Podpora při narození dítěte se neposkytne, pokud náleží umělkyni nebo rodinné příslušnici umělce obdobné dávky z nemocenského pojištění (nemocenské péče) podle jiných předpisů*); to

a) v době od 1. října 1948 do 31. prosince 1956 vyměřovací základy, do nichž byl umělec v té době zařazen,

b) v době od 1. ledna 1957 do 30. dubna 1960 vyměřovací základy (příjmové stupně), podle nichž umělec platil pojistné.

§ 70

Starobní důchod

[¹] Netrvalo-li zabezpečení podle tohoto dílu vyhlášky bezprostředně přede dnem vzniku nároku na starobní důchod nepřetržitě aspoň 10 let, nepří-

*) § 28 a 29 zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců.

hlázi se při stanovení průměrného měsíčního výdělku k příjmu dosaženému činností umělce v době, kdy byl zabezpečen dobrovolně. Jestliže umělec dovrší dobu 10 let nepřetržitého zabezpečení podle tohoto dílu vyhlášky teprve po vzniku nároku na starobní důchod, přizná se mu ode dne dovršení této doby zabezpečení, je-li to pro něj výhodnější, starobní důchod nově vypočtený ke dni vzniku nároku na důchod z průměrného měsíčního výdělku, při jehož stanovení se přihlédne i k příjmu dosaženému umělcem v době, kdy byl zabezpečen dobrovolně.

(2) Umělci, který vykonává svou činnost po vzniku nároku na starobní důchod a má z ní po srážce skutečných režijních nákladů (§ 61 odst. 2) příjem vyšší než 6 000 Kčs ročně, se starobní důchod neposkytuje. Pro umělce starší 65 let a umělkyně starší 60 let, jejichž příjem přesahuje uvedenou částku, platí o výplatě starobního důchodu a o zvyšování nároku na tento důchod předpisy platné pro pracovníky. Za dobu, po kterou se starobní důchod neposkytuje, zvyšuje se nárok na tento důchod za každý rok činnosti, pro niž je umělec zabezpečen a která je vykonávána po vzniku nároku na starobní důchod, podle předpisů platných pro pracovníky.

Společná ustanovení

§ 71

Rízení. Součinnost vrcholných ideových organizací umělců

(1) Vrcholné ideové organizace umělců spolupůsobí při provádění zabezpečení umělců a při přípravě podkladů potřebných pro rozhodování o dávkách, zejména

- podávají vyjádření o tom, které kulturní pracovníky lze uznat za umělce,
- sídlují činnost umělců a určují počátek a konec této činnosti pro vznik a zánik zabezpečení,
- podávají vyjádření o výši příjmů umělců a o jejich hospodářském postavení v době pracovní neschopnosti.

(2) Přihlášky k zabezpečení a odhlášky z něho se podávají okresnímu národnímu výboru prostřednictvím vrcholných ideových organizací. Pokud jde o vědecké pracovníky, podávají se přihlášky a odhlášky přímo okresnímu národnímu výboru, který také sám zjišťuje výši příjmu vědeckých pracovníků a jejich hospodářské postavení v době nemoci.

(3) Působnost, která podle této vyhlášky náleží příslušné vrcholné ideové organizaci umělců, vykonává

- ve věcech vědeckých pracovníků ústřední výbor Odborového svazu zaměstnanců školství a kultury podle zásad dohodnutých s Československou akademií věd,

- ve věcech artistů organizace, kterým přísluší organizovat a provozovat artistickou činnost podle zákona č. 82/1957 Sb. a předpisů vydaných podle něho,
- ve věcech hudebníků z povolení a estrádních umělců organizace uvedené v § 59 odst. 3,
- ve věcech spisovatelů a překladatelů literárních děl, kteří nejsou členy Svazu československých spisovatelů, Československé ústředí knižní kultury.

Díl třetí

Oddíl 1

Účastníci přípravy k obraně Československé socialistické republiky

§ 72

K § 41 odst. 1 písm. b) zákona

(1) Za účast na přípravě k obraně Československé socialistické republiky se považuje účast na akci, která je předem organizována a označena jako příprava k této obraně a je též tak prováděna.

(2) Kdo utrpěl úraz (nemoc z povolání) při přípravě nebo v přímé souvislosti s ní, je povinen ohlásit to bez prodlení složce, která organizovala přípravu; to platí obdobně pro pozůstalé po něm.

(3) Složka, která organizuje přípravu, je povinna spolupůsobit při zjišťování skutečností, které jsou rozhodné pro posouzení nároků podle tohoto oddílu, a vydávat o těchto skutečnostech potvrzení. Je také povinna ohlásit úraz (nemoc z povolání) nejpozději do osmi dnů po provedenémšetření okresnímu národnímu výboru.

Oddíl 2

Zabezpečení členů rodin občanů konajících službu v ozbrojených silách

K § 43 až 49 a § 143 odst. 3 zákona

§ 73

K § 43 odst. 1 a § 44 zákona

(1) Službou v ozbrojených silách se rozumí

- základní služba (§ 27 branného zákona č. 92/1949 Sb., ve znění zákona č. 19/1958 Sb.),
- náhradní služba (§ 28 branného zákona),
- další služba (§ 37 branného zákona),
- vojenské cvičení (§ 39 branného zákona),
- mimořádná služba (§ 46 odst. 1 branného zákona),
- zvláštní služba (§ 46 odst. 2 branného zákona), s výjimkou zvláštní služby příslušníků Veřejné bezpečnosti a Státní bezpečnosti,
- osobní úkony pro potřebu ozbrojených sil (§ 45 branného zákona).

[²] Vykonává-li voják po skončení jednoho druhu služby bezprostředně tentýž nebo jiný druh služby v ozbrojených silách, posuzuje se navazující služba z hlediska nároku na zaopatřovací příspěvek jako pokračování předcházející služby.

[³] Zaopatřovací příspěvek se poskytuje těm členům rodiny vojáka, kteří mají trvalý pobyt na území Československé socialistické republiky.

[⁴] Za nezaopatřené dítě se považuje dítě do skončení povinné školní docházky; poté až do 25. roku věku, jestliže se soustavně připravuje na budoucí povolání předepsaným výcvikem anebo studiem, nebo je invalidní [§ 33 odst. 3 písm. b) a c) zákona]. Za nezaopatřené se nepovažuje dítě, které má bezplatné plné ústavní nebo internátní zaopatření z prostředků rozpočtových, hospodářských nebo jiných organizací.

[⁵] Za dítě vojáka se považuje i dítě, které převzal do péče nahrazující péči rodičů, jestliže s ním žilo do dne jeho nástupu služby v ozbrojených silách ve společné domácnosti a voják o ně pečoval, protože otec dítěte zemřel nebo je nezvěstný.

[⁶] Podmínka společné domácnosti je splněna, i když manželka, dítě vojáka nebo dítě, které voják převzal do péče nahrazující péči rodičů, žijí odděleně ze závažných důvodů, zejména v důvodů bytových, zdravotních, hospodářských nebo vzdělávacích. Za vážný důvod, pro který manželka nebo družka nemůže být výdělečně činnou, se považuje např. těhotenství počínajíc čtvrtým měsícem, studium, péče o zdravé dítě předškolního věku starší tří let, jestliže nelze péči o ně zajistit jinak, apod.

[⁷] Péči o dítě ve věku do tří let se klade na roveň péče o invalidní dítě starší tří let až do skončení 18. roku jeho věku, které potřebuje stálé péče a nemůže být umístěno v ústavu sociální péče.

[⁸] Zaopatřovací příspěvek lze v případech hodných zřetele poskytovat též zletilé příbuzné manželky vojáka za podmínek stanovených v § 44 odst. 1 písm. e) zákona.

§ 74

K § 44 odst. 2 písm. a) zákona

[¹] Zaopatřovací příspěvek může být poskytován (též rodičům, prarodičům, občanům, kteří pečovali o vojáka jako rodiče, tchánovi a tchyni vojáka, kteří jsou starší 65 let nebo plně invalidní a jsou sociálně potřební, pokud jim voják poskytoval prostředky k výživě aspoň po dobu tří měsíců přede dnem nástupu služby v ozbrojených silách.

[²] Zaopatřovací příspěvek pro občany uvedené v předchozím odstavci činí 300 Kčs měsíčně na osobu, nemůže však činit více, než činí průměrná částka, kterou jim voják pravidelně poskytoval v posledních třech kalendářních měsících před nástupem služby v ozbrojených silách.

[³] Zaopatřovací příspěvek se krátí o částku, o kterou úhrn zaopatřovacího příspěvku a čistého příjmu občanů uvedených v odstavci 1 převyšuje částku 300 Kčs měsíčně; jde-li o manželskou dvojici nebo o druhu s družkou, krátí se úhrn jejich zaopatřovacích příspěvků o částku, o kterou tento úhrn spolu s čistým příjmem manželské dvojice [druha a družky] převyšuje částku 800 Kčs měsíčně.

§ 75

K § 44 odst. 2 písm. b) zákona

Swobodnému, ovdovělému, rozvedenému nebo osamělému vojákově a vojákově, jehož manželka, družka nebo zletilá příbuzná pečuje o jeho dítě a má čistý příjem bez přídavků na děti nejvýše 600 Kčs měsíčně, a vojákyni za stejných podmínek může být poskytován příspěvek na úhradu za užívání bytu a za služby s tím spojené až do částky 150 Kčs měsíčně. Tento příspěvek lze též poskytnout, nevyplácí-li se manželce, družce nebo zletilé příbuzné vojáka zaopatřovací příspěvek z důvodů uvedených v § 49 odst. 2 zákona.

§ 76

K § 45 odst. 2 zákona

Za příjem dítěte se nepovažuje nahodilý výdělek za brigádu, výdělek za práci v době školních prázdnin, prospěchové stipendium ani výživné.

§ 77

K § 47 zákona

[¹] Průměr čistých výdělků vojáka se pro účely zaopatřovacího příspěvku zjišťuje z příjmů, které jsou započítatelné pro stanovení průměrného měsíčního výdělku [§ 13] po srážce daně ze mzdy, popřípadě z příjmů, které jsou započítatelné pro zařazení umělce do příjmového stupně [§ 61] po srážce daně z literární a umělecké činnosti.

[²] Měl-li voják v rozhodné době několik druhů příjmů z pracovní činnosti, např. z pracovního poměru a z činnosti v jednotném zemědělském družstvu, zjišťuje se průměr čistých výdělků za součtu všech příjmů [§ 13 odst. 6 až 9].

[³] U vojáků, kteří v posledních 12 kalendářních měsících před nastoupením služby v ozbrojených silách byli uční nebo studenty, se v těchto kalendářních měsících považuje za příjem z pracovní činnosti částka 800 Kčs měsíčně, pokud odměna učně nebo skutečný výdělek studenta dosažený při výrobní práci není vyšší.

[⁴] Z doby rozhodné pro výpočet průměru čistých výdělků vojáka se vylučuje doba služby v ozbrojených silách, doba pracovní neschopnosti pro nemoc nebo úraz a doba účasti na odborném a politickém školení; vylučují-li se tyto doby, nezačítávají se ani příjmy v nich dosažené.

§ 78

Zabezpečení umělců v době vojenského cvičení

K § 143 odst. 2 zákona

[1] Podle dalších ustanovení se poskytuje umělcům [§ 59 odst. 1 a 3] zaopatřovací příspěvek v době výkonu vojenského cvičení nebo jiné obdobné služby v ozbrojených silách s výjimkou vojenské základní a náhradní služby, jestliže jejich důchodové zabezpečení trvalo bezprostředně před nástupem vojenského cvičení aspoň tři měsíce; splnění této podmínky se nevyžaduje, jestliže nemohla být splněna z důvodu obecného zájmu nebo z jiných vážných důvodů.

[2] Do doby tříměsíčního trvání důchodového zabezpečení umělce před nastoupením vojenského cvičení se započítává též doba studia na odborné škole nebo doba trvání pracovního poměru umělce, jestliže bezprostředně předcházely umělecké činnosti.

[3] Zaopatřovací příspěvek činí za každý měsíc vojenského cvičení

- a) 400 Kčs, není-li tu žádná z osob uvedených v odstavci 5,
- b) 520 Kčs, je-li tu jedna z uvedených osob,
- c) 720 Kčs, jsou-li tu dvě z uvedených osob,
- d) 780 Kčs, jsou-li tu tři nebo více takových osob.

[4] Zaopatřovací příspěvek umělce se snižuje o částky, které umělec přijme v době vojenského cvičení za svou uměleckou činnost.

[5] Při vyměřování zaopatřovacího příspěvku podle odstavce 3 se hledí k těmto osobám:

- a) k manželce, nezletilým dětem a vnukům, žijí-li s umělcem trvale ve společné domácnosti;
- b) k jiným osobám, jestliže nemají vlastní příjem přesahující částku 200 Kčs měsíčně a žijí s umělcem ve společné domácnosti, nebo s ním sice ve společné domácnosti nežijí, avšak umělec jim pravidelně přispíval na výživu před nástupem služby v ozbrojených silách aspoň částkou 100 Kčs měsíčně.

[6] V době, za kterou umělci náleží zaopatřovací příspěvek podle těchto ustanovení, nenáleží členům jeho rodiny zaopatřovací příspěvek podle jiných předpisů*).

§ 79

Výplata zaopatřovacího příspěvku

Zaopatřovací příspěvek se zaokrouhluje na celé koruny nahoru a vyplácí se ve stanoveném výplatním termínu na běžný měsíc. Za část kalendářního měsíce se vyplácí poměrný díl, a to za každý den služby v ozbrojených silách třicetina měsíčního zaopatřovacího příspěvku.

*) § 43 a dalších zákona o sociálním zabezpečení a § 78 a dalších zákona o sociálním zabezpečení družstevních rolníků

**) podle vyhlášky č. 108/1964 Sb., o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení, může okresní národní výbor přenést rozhodování o zaopatřovacím příspěvku na městský národní výbor

§ 80

Uplatnění nároku

[1] Nárok na zaopatřovací příspěvek se uplatňuje u místního (městského) národního výboru, v jehož obvodu má člen rodiny vojáka trvalý pobyt, popřípadě v jehož obvodu měl umělec trvalý pobyt naposledy před nástupem služby v ozbrojených silách. Místní (městský) národní výbor ověří skutečnosti uvedené v přihlášce o zaopatřovací příspěvek a postoupí ji okresnímu národnímu výboru.

[2] O poskytnutí zaopatřovacího příspěvku rozhoduje okresní národní výbor**, v jehož obvodu měl voják naposledy trvalý pobyt před nástupem vojenské služby. Tento národní výbor vyrozumí o přiznání zaopatřovacího příspěvku také vojenský útvar, jehož je voják příslušníkem.

§ 81

Souběh nároků na zaopatřovací příspěvek

Jsou-li u téhož oprávněného splněny podmínky pro poskytnutí zaopatřovacího příspěvku podle různých předpisů, náleží jen jeden, a to vyšší.

ČÁST DRUHÁ**Zabezpečení důchodců v nemoci**

K § 51 zákona

§ 82

[1] Zabezpečení v nemoci se poskytuje důchodcům, jestliže se podmínky rozhodné pro nárok na jeho přiznání splnily

- a) v době, kdy důchodce pobírá důchod,
- b) v době, kdy se důchod nevyplácí, avšak nárok na důchod trvá,
- c) v době, kdy důchod byl odňat, avšak rozhodnutí o odnětí důchodu nenabylo dosud právní moci,
- d) v ochranné lhůtě 42 dnů, jež počíná dnem následujícím po dni, kdy rozhodnutí o odnětí důchodu nabylo právní moci. Vznikne-li však před uplynutím této lhůty nemocenská pojištění (zabezpečení v nemoci, nemocenská péče) podle jiných předpisů, končí ochranná lhůta dnem vzniku tohoto pojištění (zabezpečení v nemoci, nemocenská péče).

[2] Ustanovení předchozího odstavce se nevztahuje na důchodce, kteří v době pobírání důchodu byli účastníkem nemocenského pojištění jako pracovníci a jímž z tohoto pojištění dosud běží ochranná lhůta.

§ 83

(¹) Zabezpečení v nemoci se poskytuje za podmínek uvedených v § 82 též:

- a) manželce (manželovi),
- b) dětem do skončení povinné školní docházky; poté do dosažení věku 25 let, jestliže se soustavně připravují na budoucí povolání předepsaným výcvikem anebo studiem, nebo jsou invalidní [§ 33 odst. 3 písm. b) a c) zákona].

(²) Zabezpečení v nemoci se poskytuje za podmínek uvedených v § 82 též, pokud jsou výživou převážně odkázáni na důchoce:

- a) dětem, které důchodce převzal do péče nahrazující péči rodičů, vnukům a sourozencům do skončení povinné školní docházky; poté do dosažení věku 25 let, jestliže se soustavně připravují na budoucí povolání předepsaným výcvikem anebo studiem, nebo jsou invalidní,
- b) rodičům, prarodičům, tchánu a tchyni,
- c) sestře nebo dceři, která vede ovdovělému nebo rozvedenému důchodci domácnost, pokud v ní pečuje o jeho dítě ve věku do skončení povinné školní docházky,
- d) družce, pokud žije s důchodcem ve společné domácnosti alespoň tři měsíce.

(³) Zabezpečení v nemoci se poskytuje též bývalé manželce (manželovi) důchodce, pokud důchodce má vůči ní výživovací povinnost.

ČÁST TŘETÍ

Společná ustanovení o dávkách

§ 84

Výplata dávek jiné osobě

K § 55 odst. 2 zákona

Vyžaduje-li výživa dětí a manželky důchodce, který odpykává trest odnětí svobody delší jednoho měsíce nebo byl vzat do vazby, aby jim byla vyplácena část důchodu, vyplácí se manželce a dětem důchodce část jeho důchodu až do výše 60 %; přitom se hledí zejména k částkám z pracovní odměny odsouzeného, jež jsou poskytovány k úhradě potřeb rodiny, a k tomu, zda manželka důchodce pečuje o děti a zda může být zapojena do práce.

§ 85

Krácení důchodu pro souběh s jiným příjmem

K § 59 odst. 2 zákona

Krácení důchodu pro souběh s příjmem z výdělečné činnosti se provede nejprve prozatímně podle příjmu pravděpodobně očekávaného na podkladě oznámení důchodce nebo závodu, pro nějž důchodce pracuje; takto krácený důchod se vyplácí jako záloha. Po uplynutí šesti kalendářních měsíců výdělečné činnosti důchodce se zjistí hrubý příjem

z této činnosti, krácení se upraví podle průměrného příjmu dosaženého v této době a vyplacené zálohy se zúčtují. Důchod se nadále vyplácí v zálohách odpovídajících nové úpravě krácení a zálohy se zúčtují po uplynutí období šesti měsíců.

Zvláštní daň z důchodu

§ 86

K § 64 odst. 2, 4 a 5 zákona

(¹) Zvláštní daní z důchodu podléhá úhrn důchodů, i kdyby některý z nich sám o sobě nepodléhal této daní.

(²) Starobním (invalidním) důchodem nesňženým o zvláštní daň z důchodu, z něhož se vyměřuje vdovský nebo sirotčí důchod, a na nějž vznikl nárok po 30. červnu 1964, se rozumí starobní (invalidní) důchod vypočtený podle ustanovení platných pro tento důchod* bez přihlídnutí k ustanovením o zvláštní daní z důchodu [§ 63 a 64 zákona].

(³) Jde-li o souběh dvou nebo více důchodů s výdělkem, stanoví se zvláštní daň z důchodu připadající na ten který důchod poměrným dílem z daně vyměřené z úhrnu důchodů, určeným podle jejich výše.

§ 87

K § 65 zákona

(¹) Zvláštní daň z důchodu se vyměřuje podle tabulky obsažené v příloze.

(²) Výdaje na dávky důchodového zabezpečení se rozpočtují a účtují částkami odpovídajícími výši důchodů po sražené zvláštní daně.

ČÁST ČTVRTÁ

Služby sociálního zabezpečení

Díl první

Péče o občany se změněnou pracovní schopností

§ 38

Občané se změněnou pracovní schopností

Evidence těchto občanů

K § 67 zákona

(¹) Občan má pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav [§ 17 odst. 1] podstatně omezený výběr zaměstnání, jestliže mu jeho zachované funkční schopnosti umožňují vykonávat jen podstatně menší okruh zaměstnání ve srovnání se zdravým pracovníkem.

(²) Podstatně omezený výběr zaměstnání má zpravidla občan, jestliže

- a) může vykonávat soustavně zaměstnání jen po zvláštní přípravě pro povolání, nebo

*) § 13, 14, 16 až 18, 23, 26, 28 a další ustanovení zákona

- b) je schopen vykonávat dosavadní nebo jiné stejně kvalifikované zaměstnání jen za zvlášť ulehčených pracovních podmínek, nebo
- c) je schopen vykonávat jen jiné zaměstnání méně kvalifikované anebo
- d) má značně ztížené obecné životní podmínky.

(3) Za občany se změněnou pracovní schopností se vždy považují poživatelé částečného invalidního důchodu. Poživatelé invalidního důchodu a důchodu vdovského, sirotčího nebo sociálního anebo důchodu manželky, které byly přiznány pro invaliditu, jsou občany se změněnou pracovní schopností, jen jestliže bez vážného zhoršení zdravotního stavu

- a) jsou schopni vykonávat soustavné zaměstnání zcela nepřiměřené jejich dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního povolání, nebo jen za zcela mimořádných podmínek (§ 17 odst. 3),
- b) jejich zachované funkční schopnosti po potřebné léčbě, popřípadě léčebné rehabilitaci, připouštějí provádět pracovní rehabilitaci.

(4) Okresní národní výbory vedou v evidenci občany se změněnou pracovní schopností a údaje o jejich pracovním uplatnění v jednotlivých závodech okresu.

K § 68 z á k o n a

§ 89

Pracovní rehabilitace

Pracovní rehabilitace se provádí zejména tím, že se občanům se změněnou pracovní schopností

- a) poskytují odborné porady pro volbu povolání a informace o volných vhodných pracovních (učebních) místech,
- b) doporučují vhodná zaměstnání a zabezpečuje umístění na vhodná pracovní místa,
- c) poskytuje přípravu pro povolání a umožňuje získat potřebnou kvalifikaci.

§ 90

Příprava pro povolání

Příprava pro povolání občanů se změněnou pracovní schopností se provádí se zřetelem k jejich zdravotnímu stavu a v souladu s potřebami národního hospodářství

- a) v závodech výcvikem na pracovištích, v kursech nebo ve výcvikových zařízeních závodů,
- b) ve výcvikových kursech, střediscích nebo jiných zařízeních národních výborů,
- c) v kursech společenských nebo jiných organizací,
- d) studiem.

Příprava pro povolání se provádí podle učebních plánů a osnov a ukončuje se závěrečnou učňovskou, kvalifikační nebo jinou závěrečnou zkouškou.

§ 91

Úhrada nákladů při přípravě pro povolání

(1) Provádí-li závod podle § 90 písm. a) přípravu pro povolání vlastních pracovníků, nese náklady spojené s touto přípravou. Poskytne-li závod přípravu pro povolání také občanům, kteří jsou pracovníky jiného závodu, uhradí náklady spojené s přípravou tento závod. Poskytne-li závod přípravu pro povolání občanům, kteří nejsou v pracovním poměru, uhradí náklady okresní národní výbor, který vyslal občany k přípravě pro povolání.

(2) Náklady spojené s přípravou pro povolání podle § 90 písm. b), jakož i náklady na zřízení a provoz výcvikových středisek, hradí národní výbor, který organizuje přípravu pro povolání.

(3) Náklady spojené s přípravou pro povolání podle § 90 písm. c) nese organizace, která kurzy pořádá. Vyšle-li okresní národní výbor občana se změněnou pracovní schopností do takového kursu, uhradí organizaci pořádající kurs náklady spojené s přípravou vyslaných občanů nebo kursovné.

(4) Provádí-li se příprava pro povolání podle § 90 písm. d), uhradí případné náklady (např. školné, kursovné) za občana se změněnou pracovní schopností okresní národní výbor. Jestliže se tato příprava provádí v léčebném zařízení státní zdravotní správy, nese náklady národní výbor, který ji organizuje, spolu s léčebným zařízením.

(5) Náklady podle předchozích odstavců se nehradí, zvyšuje-li si občan se změněnou pracovní schopností kvalifikaci při výkonu svého pravidelného zaměstnání.

§ 92

Pracovní uplatnění

K § 69 z á k o n a

(1) Výběr vhodných pracovních míst pro občany se změněnou pracovní schopností provádí závodní (dilenský) lékař, popřípadě obvodní nebo jiný lékař, určený ředitelem okresního ústavu národního zdraví, a zástupce vedení závodu (technik, technolog) za účasti funkcionáře základní organizace Revolučního odborového hnutí; zástupce národního výboru se může vždy účastnit tohoto výběru.

(2) Plánem zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností stanoví každoročně okresní národní výbor závodu, kolik občanů se změněnou pracovní schopností je povinen celkem zaměstnávat na vhodných pracovních místech; přitom přihlíží k potřebám národního hospodářství a k místním podmínkám. Ústředním orgánům, národním výborům, soudům, prokuraturám, rozpočtovým organizacím ministerstev národní obrany a vnitra a společenským organizacím se plán zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností nestanoví.

(3) Technickými a organizačními opatřeními zajišťují závody na svůj náklad zejména potřebnou úpravu pracovních podmínek (např. zaměstnávání na zkrácenou pracovní dobu), úpravu pracovišť,

zřízení zvláštních dílen (pracovišť), přípravu pro povolání občanů se změněnou pracovní schopností a zvyšování kvalifikace těchto občanů při výkonu jejich pravidelného zaměstnání.

[¹] Národní výbory ve spolupráci s orgány výrobního družstevnictví dbají, aby složení členské základny v družstvech invalidů odpovídalo vzorovým stanovám; ve spolupráci s orgány Svazu československých invalidů dbají, aby v jeho provozovnách byli převážně zaměstnáváni občané plně invalidní (§ 17 odst. 3) a jiní pracovníci jen, pokud je to k provozu nezbytně nutné.

[²] Občanům se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním poškozením, kteří nemohou pracovat v běžném provozu ani za zvláštních úlev, občanům, kteří pro nepříznivý zdravotní stav mohou přivykat práci jen postupně, jakož i pracovníkům, kteří pro ohrožení zdraví nejsou dočasně způsobilí vykonávat dosavadní ani jiné vhodné zaměstnání, poskytují závody vhodné pracovní uplatnění ve zvláštních dílnách (pracovištích), kde je výrobní program upraven s ohledem na zdravotní stav těchto občanů.

§ 93

Péče o mládež

K § 70 z á k o n a

[¹] Podstatně omezený výběr zaměstnání má zpravidla mladistvý, který pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav (§ 17 odst. 1)

- může se připravovat jen k podstatně omezenému okruhu kvalifikovaných povolání, nebo
- může vykonávat jen podstatně omezený okruh zaměstnání, která nevyžadují předchozí přípravu anebo
- může se připravovat pro povolání jen ve zvláštních zařízeních státní správy.

[²] Závody jsou povinny přijímat na místa vyhrazená pro mladistvé se změněnou pracovní schopností přednostně tyto mladistvé. Školy přijímají přednostně mladistvé se změněnou pracovní schopností, které doporučila okresní posudková komise sociálního zabezpečení pro studium, jestliže mladiství splňují i ostatní podmínky pro přijetí ke studiu.

[³] Mladistvým se změněnou pracovní schopností, na něž nenáleží přidavky na děti (výchovné, sirotčí důchod) a pro které se okresnímu národnímu výboru nepodařilo včas zajistit studium ani učební nebo pracovní poměr, se poskytuje příspěvek před umístěním ve výši 120 Kčs měsíčně: mladistvým, kteří se připravují pro povolání podle doporučení okresní posudkové komise sociálního zabezpečení studiem na specializovaných školách a institutech, jejichž návštěva nezakládá nárok na výplatu přidavků na děti (výchovné), se poskytuje

příspěvek po dobu přípravy pro povolání ve výši 120 Kčs měsíčně.

Hmotné zabezpečení

K § 72 z á k o n a

§ 94

Příspěvek před umístěním

[¹] Není-li možno zajistit občanu se změněnou pracovní schopností, který není v pracovním poměru, vhodné pracovní místo nebo přípravu pro povolání, poskytuje mu okresní národní výbor příspěvek před umístěním. Příspěvek se poskytuje po 15 dnech v měsíčních splátkách pozadu ode dne, kdy občan požádal u okresního národního výboru o pracovní umístění, nebo ode dne, kdy mu okresní národní výbor doporučil přípravu pro povolání, popřípadě ode dne, kdy občan takovou přípravu ukončil; příspěvek se vyplácí do dne nástupu do zaměstnání nebo přípravy pro povolání.

[²] Příspěvek před umístěním

- se poskytuje poživatelé částečného invalidního důchodu ve výši rozdílu mezi invalidním důchodem, na jehož výplatu by oprávněný měl nárok, kdyby byl uznán plně invalidním, a mezi vypláceným důchodem (úhrnem vyplácených důchodů) bez výchovného, nejvýše však v částce 300 Kčs měsíčně,
- se může poskytnout podle sociálních poměrů občanu se změněnou pracovní schopností, který požívá jiný než částečný invalidní důchod nižší než 300 Kčs měsíčně, a to ve výši rozdílu mezi částkou 300 Kčs měsíčně a vypláceným důchodem (úhrnem vyplácených důchodů) bez výchovného,
- se může poskytnout občanu se změněnou pracovní schopností, který nepožívá důchod, ve výši 50 až 300 Kčs měsíčně podle sociálních poměrů.

[³] Příspěvek před umístěním se může zvýšit až o 200 Kčs měsíčně na každého rodinného příslušníka, který žije ve společné domácnosti s občanem se změněnou pracovní schopností, je-li to odůvodněno sociálními poměry rodiny.

[⁴] Stane-li se žadatel o pracovní umístění, kterému nenáleží nemocenské, neschopným k práci, vyplácí se mu příspěvek nejdéle po dobu 60 dnů pracovní neschopnosti v kalendářním roce.

[⁵] Příspěvek před umístěním se neposkytuje občanu se změněnou pracovní schopností, který pobírá nemocenské, nebo sám zavinil ztrátu posledního zaměstnání, nebo sám bez vážného důvodu rozvázal svůj pracovní poměr anebo odmítl nastoupit vhodné pracovní místo či přípravu pro povolání doporučené okresním národním výborem. Příspěvek se neposkytuje ani občanu se změněnou pracovní schopností, kterému byl důchod snížen nebo odňat podle zvláštních předpisů*).

* zákon č. 40/1953 Sb., o úpravě důchodů některých odsouzených osob, zákon č. 41/1958 Sb., o některých změnách v sociálním zabezpečení (článek III a IV), a předpisy o zvláštní úpravě důchodů některých osob národními výbory k provedení ustanovení § 141 zákona

§ 95

Příspěvek po dobu přípravy pro povolání

(1) Občan se změněnou pracovní schopností, který se připravuje pro povolání (§ 90), poskytuje okresní národní výbor příspěvek po dobu přípravy pro povolání.

(2) Příspěvek po dobu přípravy pro povolání se poskytuje ve výši základního časového tarifu kvalifikační třídy práce (dolní hranice platového rozpětí) příslušného povolání, pro které se příprava provádí. Dostává-li občan se změněnou pracovní schopností během přípravy pro povolání odměnu za vykonanou práci, sníží se příspěvek po dobu přípravy pro povolání o tuto hrubou odměnu.

(3) Požívá-li občan se změněnou pracovní schopností důchod, vypočte se příspěvek po dobu přípravy pro povolání tak, že součet odměny za vykonanou práci, vypláceného důchodu (úhrnu důchodů) a příspěvku sníženého podle předchozího odstavce se porovná s průměrným měsíčním výdělkem, z něhož byl důchod vyměřen; převyšuje-li tento součet průměrný měsíční výdělek, krátí se snížený příspěvek dále o částku, o niž součet převyšuje průměrný měsíční výdělek. Jestliže však je to pro důchodce výhodnější nebo nebyl-li důchod vyměřen z průměrného měsíčního výdělku, krátí se snížený příspěvek o částku, o kterou uvedený součet převyšuje základní časový tarif kvalifikační třídy práce (dolní hranici platového rozpětí) příslušného povolání.

(4) Dostává-li občan se změněnou pracovní schopností po dobu přípravy pro povolání bezplatné ubytování a stravování, poskytuje se příspěvek po dobu přípravy pro povolání ve výši 100 Kčs měsíčně; to platí též, poskytuje-li se jen bezplatné stravování.

(5) Příspěvek po dobu přípravy pro povolání se může zvýšit až o 200 Kčs měsíčně na každého rodinného příslušníka, který žije ve společné domácnosti s občanem se změněnou pracovní schopností, je-li to odůvodněno sociálními poměry rodiny.

(6) Pro výplatu příspěvku po dobu přípravy pro povolání platí obdobně § 94 odst. 4. Neplní-li občan se změněnou pracovní schopností během přípravy pro povolání uložené povinnosti, může být příspěvek vyplácen v nižší částce, popřípadě zastaven. Příspěvek po dobu přípravy pro povolání se neposkytuje občanu se změněnou pracovní schopností, který pobírá nemocenské.

§ 96

Náhrada nutných výloh

Občanům se změněnou pracovní schopností se při přípravě pro povolání poskytují bezplatně nutné školní potřeby a učebnice. Dále se jim poskytují zejména

- a) úhrada výbavy potřebné k provádění přípravy pro povolání až do výše 400 Kčs,

- b) cestovné a podle potřeby i nocležné za cestu z bydliště do místa přípravy pro povolání a zpět při zahájení a ukončení přípravy; v odůvodněných případech lze uhradit náklady za další cesty k návštěvě rodiny a zpět. Náhrada těchto výdajů se poskytuje podle obecných předpisů o náhradě cestovních výdajů.

§ 97

Zajištění pracovního poměru**K § 73 z á k o n a**

(1) Při rozhodování o návrhu závodu na udělení předchozího souhlasu k rozvázání pracovního poměru s občanem se změněnou pracovní schopností přihlíží okresní národní výbor zejména,

- a) zda lze přemístit pracovníka na jiné vhodné pracovní místo v závodě, a to popřípadě po předchozí přípravě pro povolání,
- b) zda lze opatřit pracovníku vhodné zaměstnání v jiném závodě,
- c) k sociálním poměrům pracovníka.

Okresní národní výbor může závodě uložit, aby provedl vhodná opatření, která umožní setrvání občana se změněnou pracovní schopností v pracovním poměru.

(2) Předchozího souhlasu okresního národního výboru k rozvázání pracovního poměru s občanem se změněnou pracovní schopností není třeba, jestliže

- a) pracovní poměr končí dohodou mezi závodem a pracovníkem,
- b) pracovní poměr končí uplynutím zkušební doby,
- c) pracovní poměr končí uplynutím určité doby, na kterou byl sjednán,
- d) závod zrušuje okamžitě pracovní poměr,
- e) jde o pracovníka provozu ve veřejné dopravě.

Závod je však povinen i v těchto případech předběžně oznámit okresnímu národnímu výboru skončení pracovního poměru s občanem se změněnou pracovní schopností a sdělit důvody.

(3) Závod, v němž je vhodné místo, smí odmítnout sjednání pracovního poměru s občanem se změněnou pracovní schopností, kterého mu doporučil okresní národní výbor, pouze tehdy, jestliže

- a) pracovník nemá odbornou způsobilost vyžadovanou povahou pracovního místa a závod mu nemůže poskytnout přípravu pro povolání, nebo
- b) pracovník nesplňuje ostatní podmínky vyžadované povahou práce a pracoviště, nebo
- c) přijetí pracovníka by bylo v rozporu s obecnými předpisy o vzniku pracovního poměru.

(4) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně, jde-li o pracovníka, který pozbyl následkem úrazu nebo nemoci schopnosti k práci požadované na pracovním místě, které dosud zastával.

§ 98

Povinnosti závodů**K § 74 zákona**

[¹] Závody doplňují stav svých kvalifikovaných pracovníků přednostně občany se změněnou pracovní schopností, kterým poskytly přípravu pro povolání.

[²] Závody zadávají domáckou a příležitostnou práci přednostně občanům se změněnou pracovní schopností.

[³] Závod je povinen do tří dnů ohlásit okresnímu národnímu výboru sjednání pracovního poměru s občanem se změněnou pracovní schopností; v téže lhůtě je povinen ohlásit uvolněná místa uvedená v seznamu vhodných pracovních míst pro občany se změněnou pracovní schopností a do osmi dnů od ohlášení nesmí tato místa obsadit bez souhlasu okresního národního výboru.

[⁴] Závod je povinen sdělit okresnímu národnímu výboru důvody, pro které odmítl sjednat pracovní poměr s občanem se změněnou pracovní schopností, jenž mu byl doporučen k přijetí. Nesouhlasí-li okresní národní výbor s důvody odmítnutí, rozhodne o povinnosti závodu přijmout občana se změněnou pracovní schopností do zaměstnání; nesouhlasí-li orgán Revolučního odborového hnutí na závodě s tímto rozhodnutím, lze je uskutečnit jen se souhlasem vyššího odborového orgánu.

[⁵] Evidence, kterou závody vedou o občanech se změněnou pracovní schopností pracujících v závodě, obsahuje zejména osobní data, označení rozhodnutí, podle něhož se pracovník považuje za občana se změněnou pracovní schopností, a údaje o původní kvalifikaci, o poskytnuté přípravě pro povolání a o druhu vykonávané práce s označením pracoviště, popřípadě jaký důchod pracovník pobírá.

Díl druhý**Péče o občany těžce poškozené na zdraví a o staré občany****K § 76 až 79 zákona**

§ 99

[¹] Občanům, kteří nemohou pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nebo pro věk uspokojovat své životní potřeby, jakož i občanům, kteří potřebují zvláštní pomoc k překonání mimořádně nepříznivých životních poměrů, národní výbory poskytují tyto služby sociálního zabezpečení:

- a) pečovatelskou službu,
- b) stravování důchodců,
- c) jinou věcnou pomoc,
- d) příspěvky,
- e) mimořádné výhody pro občany trvale těžce poškozené na zdraví,
- f) ústavní sociální péči.

[²] Služby sociálního zabezpečení uvedené v předchozím odstavci s výjimkou služby pod písm. e) se poskytují za úhradu skutečných nákladů; sociálně potřebným občanům se však poskytují zcela nebo zčásti ze státních prostředků. Za sociálně potřebného občana se považuje občan, jehož výživa není zabezpečena ani vlastními příjmy ani výživným, popřípadě příspěvkem na výživu od jiných osob.

[³] Občany, kteří potřebují služby, vyhledávají národní výbory zejména za pomoci společenských organizací, občanských výborů a dobrovolných spolupracovníků.

[⁴] Národní výbory poskytují potřebným občanům především věcnou pomoc; peněžité příspěvky poskytují jen tehdy, jestliže nelze odstranit nepříznivou sociální situaci potřebného občana věcnou pomocí.

[⁵] Ústavní sociální péče se poskytuje jen občanům, kteří jsou odkázáni plně na pomoc společnosti, především tělesně nebo duševně vadné mládeži, tělesně, smyslově nebo duševně vadným dospělým, trvale chorým občanům a starým osamělým občanům zejména s nízkými důchody.

[⁶] Národní výbory vytvářejí ve spolupráci s Revolučním odborovým hnutím a ostatními společenskými organizacemi podmínky, aby se též občané těžce poškození na zdraví a staří občané mohli podílet na kulturním a společenském životě pracujících.

§ 100

Pečovatelská služba

[¹] Pečovatelská služba spočívá v obstarávání donáškové služby, ve vykonávání nutných běžných prací spojených s udržováním domácnosti a v provádění jednoduchých ošetřovatelských úkonů, které nejsou vyhrazeny zdravotnickému pracovníku. Pečovatelská služba se poskytuje, jestliže potřebnou péči nemohou poskytovat rodinní příslušníci a nelze jí zajistit ani pomocí spoluobčanů.

[²] Pečovatelskou službu vykonávají jednak dobrovolní spolupracovníci pečovatelské služby, jednak pečovatelé z povolání. Dobrovolným spolupracovníkům pečovatelské služby může národní výbor vyplácet za výkon pečovatelské služby odměnu; výši odměny stanoví podle rozsahu a obtížnosti úkonů.

§ 101

Stravování důchodců

Stravování důchodců se zajišťuje v závodních jídelnách, v jídelnách podniků veřejného stravování, v jídelnách jednotných zemědělských družstev, popřípadě v klubech důchodců. Národní výbory mohou na toto stravování poskytnout sociálně potřebným občanům příspěvek, jehož výši stanoví s přihlédnutím k jejich sociálním poměrům.

§ 102

Jiná věcná pomoc

V naléhavých a odůvodněných případech se sociálně potřebným občanům poskytuje věcná pomoc též zakoupením nutných životních potřeb anebo zaplacením prací nebo úkonů.

§ 103

Příspěvky

(1) Nevidomému může být poskytnut příspěvek na zakoupení pomůcky, kterou neposkytuje státní zdravotní správa zdarma a kterou nevidomý nezbytně potřebuje zpravidla k výkonu zaměstnání, pro přípravu k povolání nebo pro výkon soustavné veřejné činnosti; může mu být poskytnut též příspěvek na zakoupení vodícího psa. Nepotřebuje-li již nevidomý pomůcku nebo vodícího psa, je povinen nabídnout je ke koupi Svazu československých invalidů.

(2) Nevidomému, který pracuje nebo se připravuje pro povolání, lze poskytnout příspěvek na zvýšené výdaje, jež souvisí s jeho vadou, až do výše 200 Kčs měsíčně.

(3) Invalidovi s těžkými vadami nosného a pohybového ústrojí, a to především se ztrátou nebo ochrnutím dolních končetin, který potřebuje motorový vozík pro výkon povolání nebo veřejné činnosti, lze poskytnout příspěvek na jeho zakoupení. Příspěvek může být poskytnut i v jiných případech hodných zřetele, např. jestliže invalida nemůže používat mechanického vozíku nebo jestliže jeho používání těžce poškozuje invalidovo zdraví. Prodej motorového vozíku je invalida povinen neprodleně oznámit národnímu výboru, od něhož příspěvek obdržel; tento národní výbor stanoví, zda a jakou částku z poskytnutého příspěvku je invalida povinen vrátit.

(4) Občanu nemocnému tuberkulózou může být poskytován příspěvek na úhradu zvýšených nákladů na stravování, pokud nemohou být uhrazeny z vlastního příjmu nemocného ani z výživného, popřípadě příspěvku na výživu od osob povinných nemocného vyživovat.

(5) Občanu, jehož hospodářské poměry odvodňují poskytování pomoci po delší dobu, může být poskytován opakující se příspěvek.

(6) V mimořádných životních situacích, které vznikají v důsledku nepředvídaných událostí (např. živelní pohromou), nebo k úhradě nezbytných životních nákladů lze poskytnout sociálně potřebnému občanu jednorázový příspěvek, pokud nelze potřebnou pomoc poskytnout jiným způsobem.

§ 104

Mimořádné výhody pro občany trvale těžce poškozené na zdraví

(1) Mimořádné výhody jsou určeny pro občany, jimž jejich vada nebo choroba způsobuje

trvalé těžké poškození zdraví, které podstatnou měrou omezuje jejich pohybovou schopnost. Jsou to těžké vady nebo choroby, které způsobují, že postižený občan buď nemůže delší dobu stát nebo není schopen delší chůze, popřípadě nemůže bez průvodce používat veřejných hromadných dopravních prostředků. Při určování stupně tělesného poškození postiženého občana se přihlíží ke všem vadám, chorobám a okolnostem, které ve vzájemné souvislosti omezují jeho pohybovou schopnost.

(2) Občanům trvale těžce poškozeným na zdraví, kteří nemohou delší dobu stát, může okresní národní výbor poskytnout tyto výhody:

- vyhrazené místo k sezení ve veřejných dopravních prostředcích pro pravidelnou hromadnou dopravu osob kromě vlaků (vozů), v nichž je místo k sezení vázáno na zakoupení místenky,
- přednost při osobním projednávání jejich věcí, např. v úřadech, v ordinacích aj.

(3) Občanům trvale těžce poškozeným na zdraví, kteří nejsou schopni delší chůze, lze vedle výhod uvedených v předchozím odstavci poskytnout tyto další výhody:

- bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní hromadné veřejné dopravy osob (tramvajemi, trolejbusy a autobusy),
- slevu poloviny jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku a v pravidelných spojích autobusové dálkové dopravy.

(4) Občanům trvale těžce poškozeným na zdraví, kteří nemohou bez průvodce používat veřejných hromadných dopravních prostředků, lze poskytnout výhody uvedené v odstavcích 2 a 3 a dále slevu poloviny vstupného na divadelní a filmová představení a jiné kulturní a sportovní podniky. Jejich průvodci se poskytuje sleva poloviny vstupného na tyto podniky a bezplatná doprava veřejnými hromadnými dopravními prostředky. Vodicí pes se dopravuje spolu s nevidomým a bezplatně.

(5) Okresní národní výbor může odejmout výhody, jestliže jich bylo opětovně zneužíváno.

(6) Okresní národní výbor vydává průkaz opravňující k výhodám podle předchozích odstavců. Průkaz občana trvale těžce poškozeného na zdraví platí zároveň i pro jeho průvodce.

Ústavní sociální péče

§ 105

Druhy ústavů sociální péče

Ústavy sociální péče mohou být zřízeny nebo zrušeny a jejich objekty mohou být odňaty svému účelu jen se souhlasem národního výboru vyššího stupně, a jde-li o ústav krajského významu, po předchozím projednání se Státním úřadem sociálního zabezpečení.

§ 106

Ústavy pro tělesně vadnou mládež

(1) Ústavy pro tělesně vadnou mládež jsou určeny pro mládež ve věku od 3 do 18 let,

- a) s trvalými těžšími tělesnými vadami, zejména s těžším poškozením pohybového a nosného ústrojí, jestliže vada znemožňuje nebo podstatně ztěžuje normální způsob výchovy, vzdělání a pracovního výcviku,
- b) s trvalými lehčími tělesnými vadami, jestliže nelze zabezpečit potřebnou rehabilitaci v prostředí, v němž žijí.

(2) Některé ústavy pro tělesně vadnou mládež mohou být vyhrazeny dětem a mladistvým, kteří vedle tělesné vady jsou postiženi též vadným duševním vývojem lehčího stupně, který však nevylučuje vzdělávání ve zvláštní škole zřízené při ústavu.

(3) V ústavech pro tělesně vadnou mládež se poskytuje ubytování, zaopatření, včetně ošacení, zdravotní péče, včetně rehabilitace, a vhodná příprava pro život.

(4) Příprava pro život zahrnuje:

- a) předškolní výchovu pro děti ve věku od 3 do 6 let a školní výchovu pro děti školou povinné,
- b) mimoškolní a mimopracovní výchovu,
- c) přípravu pro povolání, která se uskutečňuje buď studiem na školách mimo ústav nebo odborným výcvikem; odborný výcvik se provádí v socialistických organizacích nebo v ústavních dílnách, a to v učebním poměru,
- d) zácvičování k jednoduchým pracem, na které stačí mladistvý vzhledem ke svému zdravotnímu stavu.

(5) V ústavech pro tělesně vadnou mládež se může poskytovat v potřebném rozsahu péče uvedená v odstavcích 3 a 4 též dětem a mladistvým, kteří bydlí mimo ústav.

§ 107

Ústavy pro duševně vadnou mládež

(1) Ústavy pro duševně vadnou mládež jsou určeny pro nevzdělavatelnou mládež s těžším stupněm slabomyslnosti ve věku od 3 do 25 let. Do těchto ústavů mohou být přijímány též nevzdělavatelné duševně vadné děti s přidruženou tělesnou nebo smyslovou vadou.

(2) V ústavech pro duševně vadnou mládež se poskytuje ubytování, zaopatření, včetně ošacení, zdravotní péče, včetně přiměřené rehabilitace, a výchova zaměřená podle možnosti též k pracovnímu uplatnění.

(3) Pro mládež se středním stupněm slabomyslnosti bydlící v rodině jsou určena zařízení sociální péče pro denní (týdenní) pobyt mládeže. V těchto zařízeních se mládeži poskytuje v potřebném rozsahu strava, zdravotní péče a výchova za-

měřená též k pracovnímu uplatnění, v zařízeních pro týdenní pobyt též ubytování během týdne mimo dny pracovního klidu.

§ 108

Ústavy pro dospělé občany středního věku

(1) Ústavy pro dospělé občany středního věku jsou určeny pro občany s velmi těžkým tělesným nebo smyslovým poškozením ve věku od 18 let a pro duševně vadné občany ve věku od 25 let, jejichž vada je trvalá a kteří potřebují ústavní zaopatření, nikoliv však léčebnou péči v lůžkovém zdravotnickém zařízení.

(2) V ústavech pro dospělé občany středního věku se poskytuje ubytování, zaopatření, zdravotní péče, včetně přiměřené rehabilitace, kulturní péče a příležitost k systematické práci ve vhodných podmínkách.

§ 109

Domovy důchodců

(1) Domovy důchodců jsou určeny

- a) pro staré občany postižené trvalými chorobnými stavy, které i po poskytnutí léčebné a rehabilitační péče vyžadují zvýšené péče, s výjimkou občanů, jejichž zdravotní stav vyžaduje ošetřování v lůžkovém zdravotnickém zařízení;
- b) pro ostatní staré a osamělé občany, kteří potřebují ústavní péči, zejména jsou-li plně odkázaní na pomoc společnosti.

(2) V domovech důchodců se poskytuje ubytování, zaopatření, zdravotní a kulturní péče a příležitost k dobrovolné činnosti podle schopností a zájmů obyvatel ústavu tak, aby byla zajištěna vhodná náplň jejich života.

§ 110

Výbor obyvatel

(1) V ústavech pro dospělé občany středního věku tělesně nebo smyslově vadné a v domovech důchodců se obyvatelé zúčastňují na uspořádání života v ústavu svými zástupci zvolenými do výboru obyvatel; výbor obyvatel zejména spolupracuje při zajišťování kulturní náplně života a pracovní činnosti obyvatel ústavu a dbá o dodržování pořádku v ústavu a o ochranu ústavního majetku.

(2) Ústavům pro mládež napomáhají při plnění jejich úkolů sdružení rodičů a přátel ústavu; v ústavech, při nichž jsou ustavena sdružení rodičů a přátel školy, vykonávají uvedenou působnost tato sdružení.

§ 111

Kulturní fond

(1) Ke zvýšení kulturní úrovně života v ústavu zřizuje se kulturní fond. Fond spravuje výbor obyvatel, který používá jeho prostředků v dohodě s vedoucím ústavu. Není-li v ústavu výbor obyvatel (v ústavech pro mládež a v ústavech pro duševně vadné), rozhoduje o použití prostředků fondu vedoucí ústavu podle zmocnění národního výboru.

(2) Do kulturního fondu plyne část čistého vý-
řezku pomocného hospodářství ústavu, včetně
ústavní výroby, o který se podstatně zasloužili svojí
prací obyvatelé ústavu, a dobrovolné příspěvky.

Příspěvek na úhradu nákladů ústavní péče

§ 112

Příspěvek v zařízeních pro tělesně nebo duševně vadnou mládež

(1) V ústavech sociální péče pro tělesně vadnou
mládež a pro duševně vadnou mládež se příspěvek
na úhradu nákladů ústavní péče, včetně náhrady
na ošacení, stanoví podle hospodářských poměrů
rodičů, popřípadě dítěte (mladistvého), nejvýše
však v částce 350 Kčs měsíčně.

(2) Příspěvek se hradí především z přídávků
na děti nebo z výchovného anebo z výživného (pří-
spěvku na výživu), bylo-li určeno soudem. Část
stanoveného příspěvku, která není takto uhrazena,
se hradí z příjmů dítěte (mladistvého) až do výše
70 % jeho příjmů. Do příjmů dítěte (mladistvého)
se nezapočítávají odměny za práci vykonávanou
v učebním poměru. Není-li však za mladistvého,
který je v učebním poměru, takto uhrazen celý
příspěvek, odvádí učeň na jeho úhradu až polovinu
odměny za práci. Z odměn, jež nepřevyšují 120 Kčs
měsíčně, se příspěvek neuhrazuje. Z vyšších odměn
musí učni zůstat aspoň 120 Kčs měsíčně. Neuhrá-
zený zbytek příspěvku může se požadovat od rodi-
čů dítěte (mladistvého), a to s přihlédnutím k jejich
sociálním poměrům.

(3) Poskytuje-li se péče dětem (mladistvým)
v ústavech pro mládež nebo v zařízeních pro denní
pobyt mládeže jen během dne, činí příspěvek nej-
výše 5 Kčs denně, v zařízeních pro týdenní pobyt
činí příspěvek nejvýše 8 Kčs denně.

§ 113

Příspěvek v ústavech pro dospělé občany

(1) Příspěvek v ústavech pro dospělé občany
středního věku a v domovech důchodců se stanoví
až do výše provozních nákladů připadajících v průmě-
ru na jednoho obyvatele podle hospodářských
poměrů žadatele o přijetí (obyvatele ústavu) s při-
hlédnutím k jeho pracovním a jiným zásluhám.
Z důchodu nebo z jiného pravidelného příjmu musí
zůstat obyvateli ústavu aspoň 15 %, nejméně však
50 Kčs měsíčně.

(2) Poskytuje-li se ústavní zaopatření manže-
lům, bere se za základ pro stanovení příspěvku
každého z nich jedna polovina úhrnu jejich důcho-
dů (příjmů); má-li důchod (příjem) jen jeden
z manželů, polovina jeho důchodu (příjmu).

(3) Pro stanovení výše příspěvku se do příjmu
nezahrnují

a) částky poskytované osobám, které je žadatel
o přijetí (obyvatel ústavu) povinen vyživovat,

b) odměny za práce konané při vlastním provozu
ústavu,

c) jedna polovina čistě odměny za jiné práce, ko-
nané se souhlasem vedoucího ústavu; k odmě-
nám nepřesahujícím 100 Kčs měsíčně se nehledí
a z vyšších odměn musí obyvateli ústavu zůstat
aspoň 100 Kčs měsíčně.

(4) Národní výbor může v odůvodněných pří-
padech stanovit, že se nehledí k pracovním odmě-
nám nevidomých nebo občanů zvláště těžce postiže-
ných na zdraví a k odměnám za práce v zeměděl-
ství, jsou-li organizovány ústavem.

§ 114

Příspěvek při pobytu mimo ústav

(1) Příspěvek v ústavu pro mládež se neplatí
za dobu strávenou mimo ústav v době školních
prázdnin, ve zdravotnickém lůžkovém zařízení nebo
v době dovolené na zotavenou. Jde-li o jiný pře-
chodný pobyt mimo ústav se souhlasem vedoucího
ústavu, platí se příspěvek nejvýše 2 Kčs denně.
Jde-li o děti předškolního věku, neplatí se příspě-
vek ani za dobu strávenou se souhlasem vedoucího
ústavu u rodičů nebo u jiných osob.

(2) Zdržuje-li se obyvatel ústavu pro dospělé
občany středního věku nebo domova důchodců pře-
chodně se souhlasem vedoucího mimo ústav, platí
se příspěvek nejvýše 5 Kčs denně.

(3) Je-li obyvatel ústavu pro dospělé občany
středního věku nebo domova důchodců v bezplat-
ném zaopatření léčebného zařízení, platí se po
dobu, po kterou se důchod vyplácí v plné výši
(§ 54 odst. 2 a 3 zákona), stanovený příspěvek,
nejvýše však 10 Kčs denně; za tuto dobu se nepo-
žaduje placení doplatku od občanů, kteří mají vůči
obyvateli ústavu vyživovací povinnost. Za dobu, po
kterou se důchod nevyplácí anebo po kterou byla
vyplacena jen polovina důchodu, se nepožaduje
placení příspěvku.

(4) O výši příspěvku podle předchozích odstav-
ců a o jeho prominutí rozhoduje vedoucí ústavu
podle zmocnění národního výboru.

§ 115

Způsob placení příspěvku

(1) Příspěvek se platí měsíčně předem, a to
v den nástupu do ústavu za dobu do konce kalen-
dárního měsíce a za další měsíce vždy do 5. dne
každého měsíce. Důchodci platí příspěvek v den
nástupu do ústavu za dobu do dne příští výplaty
důchodu a nadále vždy v den výplaty důchodu;
příspěvek se sráží z důchodu (§ 61 odst. 2 zá-
kona).

(2) Za období kratší jednoho měsíce se platí
příspěvek podle dnů; denní příspěvek činí třicetinu
měsíčního příspěvku. Zemře-li obyvatel ústavu bě-
hem období, na něž byl příspěvek předem zaplacen,
nevrací se část příspěvku zaplaceného obyvatelem
ústavu.

{³} Příspěvek se zaokrouhluje na celé koruny dolů.

§ 118

Kapesné

Obyvatelům ústavů pro dospělé občany středního věku a domovů důchodců, kteří nemají prostředky na úhradu drobných osobních potřeb, se poskytuje kapesné až do částky 50 Kčs měsíčně.

§ 117

Odměny za pracovní činnost při provozu ústavu

Za pravidelnou pracovní činnost při provozu ústavu nebo jeho pomocného hospodářství náleží obyvateli ústavu pro dospělé občany středního věku nebo domova důchodců a mladistvým ve věku od 15 let v ústavech pro mládež, pokud mladiství nejsou v učebním poměru, odměna, která se stanoví podle druhu konané práce ve výši časové mzdy za stejné nebo obdobné práce vykonávané v pracovním poměru. Při výkonech nižších než normálních se odměny přiměřeně snižují; odměny lze stanovit paušálem. Pracovní činnost, která netrvá ani hodinu denně, práce vyplývající ze soudružského vztahu mezi obyvateli ani pracovní činnost ojedinelá nebo nahodilá se neodměňují.

ČÁST PÁTÁ

Řízení

Díl první

Zahájení řízení o dávku (službu)

K § 88 zákona

§ 118

{¹} Řízení o dávku se zahajuje žádostí u okresního národního výboru; žadatel může podat žádost též u místního (městského) národního výboru svého bydliště, který jí postoupí okresnímu národnímu výboru.

{²} Řízení o poskytování služby sociálního zabezpečení zahajuje národní výbor buď na žádost nebo z vlastního podnětu nebo z podnětu společenské organizace.

{³} Státní úřad sociálního zabezpečení stanoví, v kterých případech je třeba vyjádření místního (městského) národního výboru, výboru základní organizace Revolučního odborového hnutí nebo jiného orgánu o pracovním a osobním hodnocení žadatele.

Podávání žádostí o důchod na závodě (ve výrobním družstvu)

§ 119

{¹} Pracovník podává žádost o důchod na závodě, v němž je zaměstnán, u příslušného orgánu

základní organizace Revolučního odborového hnutí*). Totéž platí i pro občany, kteří již nejsou v pracovním poměru, avšak potírají z tohoto poměru dávky nemocenského pojištění, a pro pozůstalé.

{²} Je-li pracovník v době podání žádosti neschopen práce a bydlí v jiném okrese, než v kterém je sídlo závodu, nebo bydlí-li pozůstalý po pracovníkovi v jiném okrese, než ve kterém je sídlo závodu, v němž byl pracovník zaměstnán, může být podána žádost o důchod u okresního národního výboru místa bydliště žadatele.

{³} Pracovníci těch závodů, u nichž není ustanoven odborový orgán, podávají žádost o důchod u okresního národního výboru, v jehož obvodu mají bydliště.

§ 120

{¹} Závod je povinen poskytnout odborovému orgánu veškerou pomoc; zejména sepisuje žádost o důchod a zajišťuje, aby žádost byla doložena potřebnými doklady a včas zaslána okresnímu národnímu výboru, v jehož obvodu žadatel bydlí. K sepišování žádostí o důchod je závod povinen určit svého pracovníka.

{²} Státní úřad sociálního zabezpečení informuje odborový orgán, žádá-li o to, o průběhu řízení a pošle tomuto orgánu na vědomí opis rozhodnutí.

§ 121

Za den uplatnění nároku na důchod se považuje den, kdy se pracovník (pozůstalý po pracovníkovi) poprvé obrátil na orgán základní organizace Revolučního odborového hnutí a požádal o důchod. Den uplatnění nároku musí závod vyznačit v žádosti.

§ 122

Postup při přechodu z dočasné pracovní neschopnosti do plné (částečné) invalidity

K § 20 zákona

O plné (částečné) invaliditě pracovníka**) rozhoduje okresní posudková komise sociálního zabezpečení

- na podkladě žádosti pracovníka o invalidní (částečný invalidní) důchod,
- z podnětu lékařské poradní komise (lékařské komise), jestliže pracovník neschopný práce pro nemoc nebo úraz po dobu aspoň tří měsíců, jemuž náleží nemocenské, nepožádal o invalidní (částečný invalidní) důchod, nebo nebylo-li vyhověno takové jeho žádosti.

* směrnicí Ústřední rady odborů ze dne 2. října 1958 o účasti pracujících na provádění a kontrole sociálního zabezpečení (Knihovna národního pojištění, svazek 17)

** vyhláška č. 78/1957 Ů. l., o přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity (částečné invalidity), a vyhláška č. 108/1964 Sb., o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení

**Povinnosti závodu vést záznamy a podávat hlášení
pro účely sociálního zabezpečení**

K § 89 zákona

§ 123

Povinnosti vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení má

- a) u pracovníků v pracovním poměru závod, u něhož je pracovník zaměstnán;
- b) u pracovníků pověřených činností v zahraničí (§ 35 a násl.) závod v Československé socialistické republice, k nimž je pracovník v pracovním poměru, popřípadě organizace, která převzala povinnosti závodu vyplývající z předpisů o důchodovém zabezpečení nebo již bylo jejich plnění uloženo rozhodnutím příslušného ústředního orgánu; to platí též, pokud jde o experty činné v zahraničí (§ 37 a násl.);
- c) u domácích dělníků závod, pro nějž domácí dělník koná sjednanou práci;
- d) u učňů závod, který jinak plní povinnosti závodu pro nemocenské pojištění;
- e) u brigádníků závod, pro nějž brigádník pracuje;
- f) u poslanců národního výboru (§ 41 a násl.) národní výbor, který obstarává osobní věci pracovníků národního výboru, o jehož poslance jde;
- g) u advokátů — členů advokátních organizací krajské (městské) sdružení advokátů, popřípadě Ústředí Československé advokacie, pokud jde o jeho funkcionáře;
- h) u studentů vysokých škol škola, na které se studenti vzdělávají, a to i v době, kdy při studiu vykonávají v závodě podle učebních plánů a osnov výrobní práci ať v pracovním či učebním poměru; závod je povinen sdělit škole údaje potřebné ke splnění těchto povinností; to platí též, pokud jde o studující na školách, které poskytují střední, vyšší a vysokoškolské vzdělání, i když podle učebních plánů a osnov konají výrobní práci v pracovním nebo učebním poměru;
- ch) u vědeckých a uměleckých aspirantů orgány, které jinak obstarávají věci nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení svých pracovníků; u studentů a vědeckých a uměleckých aspirantů vyslaných ke studiu do ciziny ministerstvo školství a kultury;
- i) u spisovatelů, hudebních skladatelů, výtvarných umělců, architektů, vědeckých pracovníků, výkonných umělců a artistů okresní národní výbor místa bydliště těch osob;

- j) u členů výrobních družstev jejich družstvo nebo družstevní organizace;
- k) u dobrovolných spolupracovníků pečovatelské služby národní výbor, který pečovateli vyplácí odměnu za výkon pečovatelské služby;
- l) u odsouzených odpykávajících trest v útvaru nápravného zařízení náčelník útvaru.

§ 124

Povinnosti uložené závodu při vedení evidenčních listů plní u všech pracovníků téhož závodu, včetně pracovníků přidělených na pobočnou (místně oddělená) pracoviště, útvar, u něhož je vedena účetní evidence jejich mezd.

Vedení záznamů (evidence)

§ 125

(1) Závod je povinen zaznamenávat údaje o okolnostech rozhodných pro nárok na dávky důchodového zabezpečení a pro jejich výši v evidenci pracovníků, a to zpravidla na mzdových listech.

(2) Občan zaměstnávající pracovníka splní svou povinnost, jestliže má o pracovníku zaznamenány údaje předepsané v § 126 na mzdovém listě založeném pro účely daně ze mzdy*).

§ 126

(1) Evidence, kterou závod vede o svých pracovnících, musí obsahovat pro účely sociálního zabezpečení tyto údaje:

- a) příjmení, jméno, osobní data a bydliště pracovníka; přitom se zaznamenávají i všechna dřívější příjmení;
- b) rodné číslo pracovníka uvedené v občanském průkaze;
- c) počátek a konec pracovního poměru pracovníka;
- d) přesné označení druhu činnosti a doby jejího trvání, přičemž u pracovníků, kteří vykonávají zaměstnání zařazené do I. nebo II. pracovní kategorie, se druh činnosti označí podle názvosloví i podle pořadových čísel uvedených v resortních seznamech**);
- e) hrubý výdělek (mzdu) pracovníka za jednotlivá mzdová (výplatní) období a jeho složky;
- f) kalendářní dobu, po kterou pracovník měl nárok na peněžité dávky nemocenského pojištění poskytované místo mzdy, dobu mateřské dovolené, po kterou se neposkytovala peněžité pomoc v mateřství, a dobu neplaceného pracovního volna poskytnutého závodem pro účely studia účastníkům studia vedle zaměstnání;

*) bod 57 vyhlášky ministerstva financí č. 369/1952 Ú. l., kterou se provádí zákon o daní ze mzdy

**) vládní vyhláška č. 107/1964 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely sociálního zabezpečení,

g) dobu, po kterou pracovník vykonával službu v ozbrojených silách;

h) záznam, zda pracovník pobírá důchod a jaký.

(2) Za hrubý výdělek (mzdu) pracovníka se považuje výdělek podle § 13; mzda nebo její náhrada poskytovaná při nástupu vojenské služby anebo po dobu jejího konání se nevykazuje jako výdělek.

(3) Závod je povinen do 30. června 1965 založit, popřípadě doplnit záznamy o době výkonu a druhu zaměstnání zařazených do I. nebo II. pracovní kategorie podle předpisů platných od 1. července 1964, a to i pro pracovníky, kteří toto zaměstnání vykonávali i před tímto dnem. Tyto záznamy je třeba vést nadále běžně.

§ 127

Povinnost hlášení

Závod je povinen vést a předkládat Státnímu úřadu sociálního zabezpečení evidenční list o době zaměstnání a výdělku a na výzvu podávat i jiná hlášení; jde-li o pracovníka, jemuž vznikl nárok na důchod z důchodového zabezpečení příslušníků ozbrojených sil, předkládá se evidenční list a podávají se hlášení krajské vojenské správě místa bydliště pracovníka nebo ministerstvu vnitra, podle toho, který orgán přiznal důchod.

Evidenční list o době zaměstnání a výdělku

§ 128

(1) Evidenční list o době zaměstnání a výdělku založí závod ihned při vstupu pracovníka do pracovního poměru a vede jej po celou dobu, po kterou pracovní poměr trvá. Jakmile uplyne období, pro které je evidenční list určen, založí se nový evidenční list a dosavadní evidenční list se předloží podle § 130.

(2) Přebíhá-li pracovník na jiné pracoviště téhož závodu, založí se pro něj nový evidenční list, jestliže jeho záznamy povede napříště jiný útvar závodu. V tom případě bude dosavadní evidenční list předložen jako při výstupu pracovníka ze zaměstnání (§ 130).

§ 129

(1) Do evidenčního listu se zapisuje za každý kalendářní rok po uzávěrce mzdových listů, nejpozději do 30. dubna následujícího roku, doba trvání pracovního poměru, druh činnosti, hrubý výdělek (mzda) a doba, po kterou pracovník měl nárok na peněžité dávky nemocenského pojištění poskytované místo mzdy. U pracovníků, kteří vykonávají zaměstnání zařazené do I. nebo II. pracovní kategorie, se do evidenčního listu zapisují údaje o době a trvání práce (údajem počtu dnů za kalendářní dobu skutečné práce) a druh činnosti podle názvosloví a pořadových čísel uvedených v resortních seznamech.

(2) V evidenčních listech uvádí závod druh činnosti vykonávané do 30. června 1964 podle dosavadních předpisů. Je-li druh činnosti zařazen do výhodnější pracovní kategorie podle nových předpisů, uvede závod údaje podle těchto nových předpisů za celou dřívější dobu v rubrice „Poznámka“.

§ 130

(1) Evidenční listy se předkládají za období a ve lhůtách stanovených Státním úřadem sociálního zabezpečení, a to prostřednictvím okresního národního výboru, v jehož obvodu je útvar závodu, ve kterém je vedena evidence mezd (mzdová účtárna). Vede-li útvar závodu se sídlem na Slovensku evidenční listy za jeho pracovníky, kteří mají pracoviště v českých krajích, odevzdá je okresnímu národnímu výboru příslušnému pro tato pracoviště. Obdobně se postupuje, má-li útvar v českých krajích pracoviště na Slovensku.

(2) Obsah i rozsah zvláštního hlášení (§ 127) je určen výzvou.

(3) Mimo lhůtu stanovenou pro periodická předkládání evidenčních listů je závod povinen předložit evidenční list do jednoho týdne po konečném mzdovém vyúčtování

a) při výstupu pracovníka ze zaměstnání; jestliže je nepochybné, že pracovník v brzké době opět do tohoto zaměstnání vstoupí, lze pokračovat v záznamech na dřívějším evidenčním listu;

b) při zrušení závodu.

(4) Při úmrtí pracovníka a při zahájení řízení o přiznání dávky z důchodového zabezpečení, nebo požádá-li o to orgán sociálního zabezpečení, předloží se evidenční list ihned.

(5) Zůstane-li pracovník v zaměstnání i poté, co požádal o invalidní důchod, založí pro něj závod nový evidenční list, na němž pokračuje v záznamech.

§ 131

Odchytky

(1) Státní úřad sociálního zabezpečení může stanovit odchylný způsob vedení záznamů a hlášení okolností rozhodných pro nárok na dávky důchodového zabezpečení pro některé skupiny pracovníků, u nichž to vyžaduje zvláštní povaha jejich činnosti, a pro hlášení kampaňových, sezónních a jiných krátkodobých prací.

(2) Státní úřad sociálního zabezpečení může též stanovit odchylný způsob vedení a předkládání evidenčních listů pro závody, které vedou záznamy o okolnostech rozhodných pro nárok na dávky důchodového zabezpečení a pro jejich výši na děrných štítcích nebo na jiných prostředcích záznamů pro samočinné zpracování dat.

§ 132

Hlášení vstupu do zaměstnání a některých změn ve výkonu zaměstnání

(1) Závod (občan) je povinen ohlásit, vstoupil-li k němu do zaměstnání

- a) poživatel jakéhokoliv důchodu z důchodového zabezpečení (pojištění);
- b) pracovník, jemuž vstupem do zaměstnání vznikne nárok na přídatky na děti, na které se poskytuje pracovníku nebo jiné osobě výchovné k důchodu.

(2) Hlášení musí obsahovat příjmení, jméno, osobní data a bydliště pracovníka, jeho rodné číslo, den, kdy došlo ke vstupu do zaměstnání, popřípadě kdy nastala jiná skutečnost zakládající ohlašovací povinnost, a výši předpokládaného hrubého výdělku. U poživatelky vdovského důchodu je závod povinen hlásit každého půl roku výši dosaženého hrubého výdělku a výši vypláceného nemocenského, a to odděleně. Jde-li o pracovníka, na jehož dítě pobírá jiná osoba výchovné k důchodu, musí hlášení obsahovat též příjmení, jméno, osobní data, bydliště a rodné číslo osoby, která pobírá výchovné.

(3) Jde-li o poživatele důchodu z důchodového zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, musí hlášení obsahovat mimo údaje uvedené v předchozím odstavci číslo výměru o přiznání důchodu.

(4) Závod (občan) je povinen hlášení odeslat do 8 dnů po dni, kdy došlo k vstupu do zaměstnání, popřípadě, kdy nastala jiná skutečnost zakládající ohlašovací povinnost, Státnímu úřadu sociálního zabezpečení nebo okresnímu národnímu výboru podle toho, který z těchto orgánů je příslušný rozhodovat o dávce; hlášení týkající se poživatelů důchodů z důchodového zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů je závod povinen v uvedené lhůtě odeslat krajské vojenské správě místa bydliště pracovníka nebo ministerstvu vnitra podle toho, který orgán přiznal důchod.

§ 133

Součinnost zdravotnických zařízení**K § 91 zákona**

(1) Zdravotnická zařízení ústavní péče jsou povinna podávat hlášení o občanech přijatých do ústavní péče a poživajících jakoukoliv dávku z důchodového zabezpečení nebo zaopatřovací příspěvek, pokud ústavní ošetřování potrvá déle než dva měsíce, a jde-li o dítě, na které náleží výchovné k důchodu, déle než šest měsíců.

(2) Hlášení se podává o poživatelích důchodu, kteří neplní vůči nikomu vyživovací povinnost (včetně ženatých a vdaných, jejichž rodinní příslušníci mají vlastní příjem), nebo kteří mají povinnost vyživovat jen osoby, jimž bylo přiznáno výživné (příspěvek na výživu) rozhodnutím soudu (např.

rozvedený, který plní vyživovací povinnost stanovenou soudem vůči bývalé manželce nebo vůči dítěti); jde-li o poživatele zaopatřovacího příspěvku nebo o dítě, na něž náleží výchovné, podává se hlášení vždy. Hlášení se podává na základě sdělení občanů přijatých do ústavní péče nebo jejich rodinných příslušníků.

(3) Hlášení musí obsahovat příjmení, jméno, osobní data a bydliště poživatele důchodu (zaopatřovacího příspěvku), jeho rodné číslo a den, kdy byl přijat do ústavního ošetřování. Jde-li o dítě, na něž náleží výchovné, musí hlášení obsahovat uvedené údaje toho, kdo na dítě pobírá výchovné. Jde-li o poživatele důchodu z důchodového zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, musí hlášení obsahovat mimo uvedené údaje též číslo výměru o přiznání důchodu.

(4) Hlášení nutno odeslat do 15 dnů před koncem druhého měsíce ústavního ošetřování, a jde-li o dítě, na něž náleží výchovné, do 15 dnů před koncem šestého měsíce ústavního ošetřování Státnímu úřadu sociálního zabezpečení. Jde-li o poživatele sociálního důchodu nebo zaopatřovacího příspěvku, odešle se hlášení okresnímu národnímu výboru, v jehož obvodě má ošetřovaný bydliště; jde-li o poživatele důchodu z důchodového zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, odešle se hlášení krajské vojenské správě podle bydliště pracovníka nebo ministerstvu vnitra podle toho, který orgán přiznal důchod.

§ 134

Opravné řízení**K § 92 odst. 2 věta druhá zákona**

(1) Rozhodnutí okresního národního výboru se nepovažuje za podklad rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení o zákonném nároku na dávku důchodového zabezpečení, jestliže bylo vydáno ještě před podáním žádosti o takovou dávku; totéž platí, bylo-li rozhodnutí okresního národního výboru sice vydáno po uplatnění zákonného nároku na dávku důchodového zabezpečení, o kterém přísluší rozhodovat Státnímu úřadu sociálního zabezpečení, avšak řeší otázku, jejíž posouzení je dáno do volné úvahy národního výboru. Proti takovým rozhodnutím se proto lze odvolat ke krajskému národnímu výboru. Soud však přezkoumává zákonnost takto vydaných rozhodnutí národních výborů jen při rozhodování o opravném prostředku proti rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení o dávce.

(2) Rozhodnutí okresního národního výboru, které je toliko podkladem pro rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení o zákonném nároku na dávku důchodového zabezpečení, se vydá účastníku řízení písemně v rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení o dávce.

Díl druhý

Náhrada nutných výloh a ušlého
výdělku účastníkům řízení
o dávkách a službách sociálního
zabezpečení

K § 93 zákona

§ 135

Osobní rozzah

Náhrada nutných výloh a ušlého výdělku v řízení o dávkách a službách sociálního zabezpečení náleží

- a) žadatelům o dávky nebo o služby sociálního zabezpečení, důchodcům a rodinným příslušníkům těchto osob, kteří se v řízení o těchto dávkách nebo službách na vyzvání podrobili lékařskému vyšetření zdravotního stavu nebo se dostavili k jednání posudkové komise sociálního zabezpečení;
- b) průvodcům osob uvedených pod písm. a), uzná-li lékař, že tyto osoby potřebují průvodce k cestě k lékařskému vyšetření nebo k jednání posudkové komise;
- c) zákonným zástupcům nezletilců, jestliže je doprovázejí na vyzvání k lékařskému vyšetření nebo k jednání posudkové komise.

§ 136

Náhrada jízdného

[1] Občanům uvedeným v § 135 náleží náhrada jízdného při použití veřejných dopravních prostředků pro hromadnou dopravu osob za cestu z místa bydliště do místa, kam jsou předvoláni, a zpět, je-li bydliště vzdáleno od tohoto místa více než dva kilometry.

[2] Při použití železnice se hradí jízdné za druhou vozovou třídu. Příplatek na rychlík za cestu do místa předvolání se hradí jen tehdy, jestliže oprávněný uplatňující nárok na náhradu jízdného by při použití jiného veřejného dopravního prostředku pro hromadnou dopravu osob musel nastoupit cestu před šestou hodinou, aby se mohl včas dostavit k lékařskému vyšetření nebo k jednání posudkové komise; za cestu zpět se hradí příplatek na rychlík obdobně jen tehdy, jestliže by se jinak cesta do místa bydliště prodloužila přes 24. hodinu.

[3] Měl-li oprávněný možnost uplatnit nárok na slevu jízdného, náleží mu náhrada jen ve výši zlevněného jízdného; má-li možnost použít volné jízdenky, náhrada jízdného nenáleží.

[4] Náhrada jízdného při použití nájemního automobilu nebo povozu, jakož i náhrada jízdních výdajů při použití vlastního motorového vozidla se

poskytne jen tehdy, uzná-li lékař se zřetelem na zdravotní stav vyšetřovaného nutnost takové dopravy. Výše náhrady se řídí sazbami stanovenými obecnými předpisy*).

[5] Náhrada jízdních výdajů se poskytuje jen, jsou-li prokázány.

§ 137

Stravné a nocležné

[1] Denní stravné náleží, jestliže řízení v místě mimo bydliště trvalo — čítajíc v to dobu cesty do místa řízení a zpět —

nejméně 6, avšak nejvíce 10 hodin částkou 5 Kčs,
více než 10, avšak nejvíce 14 hodin částkou 8 Kčs,
více než 14 hodin částkou 14 Kčs.

[2] Nocležné náleží, jestliže vyšetřovaný by se nemohl při použití veřejného dopravního prostředku pro hromadnou dopravu osob vrátit do místa svého bydliště do 24. hodiny téhož dne, kdy skončilo lékařské vyšetření nebo jednání posudkové komise. Nocležné náleží částkou 10 Kčs za jeden nocleh. Nestačí-li nocležné k úhradě nutného výdaje za ubytování, hradí se tento výdaj v prokázané částce podle předloženého dokladu, nejvýše však částkou 20 Kčs. Výdaj za ubytování do částky 10 Kčs není třeba prokazovat.

[3] Stravné a nocležné nenáleží za dobu pobytu v léčebném ústavu; rovněž nenáleží, je-li bezplatné poskytnutí stravy, popřípadě noclehu, zajištěno orgánem národního výboru.

§ 138

Náhrada jiných nutných výloh

Jiné nutné výlohy, které měli občané v souvislosti s lékařským vyšetřením nebo s účastí na jednání posudkové komise, k nimž byli předvoláni (např. úschovné za vozík pro invalidy), se nahrazují v prokázané výši.

§ 139

Náhrada ušlého výdělku

[1] Pracovníkům, kteří se v řízení o dávkách nebo službách sociálního zabezpečení na vyzvání podrobili vyšetření zdravotního stavu nebo se na vyzvání dostavili k jednání posudkové komise, náleží za dobu, za kterou jim ušel výdělek, jeho náhrada.

[2] Náhrada ušlého výdělku nenáleží za dobu, za kterou pracovníku náleží nemocenské nebo za kterou mu závod poskytne náhradu mzdy.

[3] Náhrada ušlého výdělku náleží ve výši a za podmínek uvedených v předchozích odstavcích také průvodcům osob, které se na vyzvání podrobily vy-

* J vyhláška č. 74/1961 Sb., o pronájmu a používání silničních vozidel pro motorovou dopravu

šetření zdravotního stavu nebo se dostavily k jednání posudkové komise, potvrdil-li lékař, že předvolaný se nemohl dostavit k lékařskému vyšetření nebo k jednání posudkové komise bez průvodce.

(4) Nárok na náhradu ušlého výdělku nutno uplatnit do 30 dnů po skončení vyšetření zdravotního stavu nebo jednání posudkové komise. Žádost o náhradu je třeba doložit potvrzením závodu obsahujícím údaje potřebné pro zjištění nároku na náhradu ušlého výdělku a jeho výše.

§ 140

Nárok na náhradu se uplatňuje u národního výboru, při němž je zřízena posudková komise, jež působila v řízení o dávce (službě). Tento národní výbor rozhodne o náhradě a provede její výplatu.

ČÁST ŠESTÁ

Sociální zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů

§ 141

Kategorie funkcí

K § 98 zákona

(1) Službou v ozbrojených silách se rozumí pro nárok na starobní a invalidní důchod podle § 99 až 103 zákona a pro úpravu důchodů podle § 131, 132 a 134 zákona doba služby v ozbrojených silách od 9. května 1945. Jako služba v ozbrojených silách se hodnotí v rozsahu uvedeném v § 8 i doba odbojové činnosti a věznění.

(2) Doba služby konané v armádě Československé republiky od 28. října 1918 do 31. prosince 1939 a doba služby konané před 9. květnem 1945 v bývalých bezpečnostních sborech se hodnotí pro nárok na důchod jako doba zaměstnání III. pracovní kategorie, pokud nejde o činnost výkonného letce.

(3) Zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie se hodnotí pro nárok na starobní a invalidní důchod jako služba vojáka z povolání v I. (II.) kategorii.

(4) Pro nárok na starobní a invalidní důchod pracovníka se hodnotí služba v ozbrojených silách v I. (II.) kategorii jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie.

(5) Vojáku z povolání, který vykonával funkci I. (II.) kategorie a byl uvolněn pro výkon funkce v organizaci Komunistické strany Československa nebo Československého svazu mládeže v ozbrojených silách nebo v bezpečnostních sborech, se započítává doba výkonu stranické (mládežnické) funkce jako doba výkonu funkce I. (II.) kategorie.

(6) Ustanovení § 1 až 3 platí obdobně.

§ 142

Hrubý výdělek

K § 9 a 98 zákona

Hrubým výdělkem vojáka z povolání je úhrn hrubého služebního příjmu a příplatků podle předpisů o materiálním zabezpečení příslušníků ozbrojených sil, podléhajících dani ze mzdy.

§ 143

Starobní důchod

K § 99 odst. 1 zákona

Nárok na starobní důchod z důchodového zabezpečení vojáků z povolání podle § 99 odst. 1 zákona zůstává zachován, jestliže

- od propuštění ze služby v ozbrojených silách neuplynulo více než dva roky, nebo
- občan po propuštění ze služby v ozbrojených silách ze zdravotních důvodů na podkladě rozhodnutí lékařské komise nebo z jiných vážných důvodů byl dále zaměstnán a dosáhl věku stanoveného pro nárok na starobní důchod nejpozději do pěti let po propuštění ze služby v ozbrojených silách.

§ 144

Služby sociálního zabezpečení

K § 105 zákona

Příspěvky podle § 103 se poskytují na žádost oprávněného nebo z vlastního podnětu orgánu ministerstva národní obrany nebo ministerstva vnitra anebo z podnětu společenské organizace. Žádost o poskytnutí příspěvku se podává u toho orgánu, který přiznal důchod.

§ 145

Odchytky pro řízení

K § 107 zákona

Ministerstva národní obrany a vnitra rozhodují v oborech své působnosti o nárocích na dávky z důchodového zabezpečení, jestliže

- žadatel splnil ke dni propuštění z ozbrojených sil podmínku aspoň 25 let doby zaměstnání, z toho nejméně 20 let služby v ozbrojených silách,
- žadatel o důchod byl přiznán v době služby v ozbrojených silách nebo při propuštění z ní invalidní (částečně invalidní) důchod, anebo stane-li se invalidním (částečně invalidním) do dvou let od propuštění ze služby v ozbrojených silách,
- jde o občany uvedené v § 131 odst. 3 zákona,

- d) jde o občany, u nichž bylo učiněno opatření podle § 129 odst. 3 zákona,
e) jde o dávky pozůstalých po občanech uvedených pod písm. a) až d).

ČÁST SEDMÁ

Přechodná ustanovení

Díl první

Důchodové zabezpečení pracovníků

§ 146

Souběh nároků na důchody

K § 56 a 123 zákona

Starobní, invalidní a částečný invalidní důchod se považují pro souběh nároků na důchody za důchody téhož druhu.

Díl druhý

Důchodové zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů

§ 147

K § 131 odst. 3 zákona

[1] Poživatelům dosavadních výsluhových důchodů bude poskytnut při dosažení věku 60 let starobní důchod z důchodového zabezpečení příslušníků ozbrojených sil, i když nesplňovali ke dni propuštění z činné služby podmínku aspoň 25 let doby zaměstnání, z toho nejméně 20 let doby služby v ozbrojených silách.

[2] Ustanovení § 143 platí obdobně.

§ 148

Vdovský důchod

K § 134 odst. 3 zákona

Vdově, jejíž manžel zemřel následkem úrazu utrpěného v přímé souvislosti s výkonem služby v ozbrojených silách a již náleží vdovský důchod podle dosavadních předpisů, zůstává nárok na tento důchod zachován, i když nesplňuje podmínky podle § 30 odst. 2 zákona, jestliže dosáhla ke dni 30. září 1964 věku aspoň 40 let.

Díl třetí

Závěrečná ustanovení

§ 149

Kde se v předpisech o nemocenském pojištění platných pro pracovníky mluví o starobním důchodu vypláceném v plné výši, rozumí se jím plný i poměrný starobní důchod.

§ 150

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

- vyhláška č. 84/1953 Ú. l., kterou se stanoví podrobnosti k provedení vládního nařízení o některých opatřeních v oboru penzijního nadlepení,
- vyhláška č. 101/1954 Ú. l., kterou se stanoví, jak se určují nároky podle stanov v penzijním nadlepení,
- vyhláška č. 251/1956 Ú. l., kterou se vyhláší pro účely důchodového zabezpečení seznam zaměstnání zařazených do II. pracovní kategorie,
- vyhláška č. 1/1957 Ú. l., kterou se stanoví podrobnosti k přechodným ustanovením zákona o sociálním zabezpečení,
- vyhláška č. 2/1957 Ú. l., o průměrném ročním výděлку pro účely důchodového zabezpečení,
- vyhláška č. 3/1957 Ú. l., již se stanoví, které osoby se považují za potřebné a v jaké výši se vyměňuje sociální důchod,
- vyhláška č. 15/1957 Ú. l., o povinnostech zaměstnavatelů vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení,
- vyhláška č. 33/1957 Ú. l., o zabezpečení nepracujících důchodců a jejich rodinných příslušníků pro případ nemoci,
- vyhláška č. 61/1957 Ú. l., o nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení domácích dělníků, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
- směrnice Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 73/1957 Ú. l. pro posuzování invalidity a částečné invalidity,
- vyhláška č. 77/1957 Ú. l., o zhodnocení různých druhů důchodového zabezpečení (pojištění),
- vyhláška č. 102/1957 Ú. l., o nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení studentů a vědeckých aspirantů, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
- vyhláška č. 113/1957 Ú. l., o zápočtu vojenské služby, jakož i odbojové činnosti a věznění v době nesvobody do doby zaměstnání,
- vyhláška č. 115/1957 Ú. l., již se stanoví, která zaměstnání se považují za zaměstnání pod zemí v dolech a za zaměstnání výkonných letců,
- vyhláška č. 170/1957 Ú. l., kterou se stanoví podrobnosti o provádění doplňkové péče, jakož i rozsah a podmínky mimořádných výhod poskytovaných osobám trvale těžce poškozeným na zdraví,
- vyhláška č. 205/1957 Ú. l., o zhodnocení nároků příslušníků ozbrojených sil ze sociálního zabezpečení při přestupu do důchodového zabezpečení zaměstnanců (důchodového pojištění),

17. vyhláška č. 238/1957 Ú. l., o nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení dobrovolných požárníků, příslušníků civilní obrany, zdravotníků Československého červeného kříže, dárců krve, členů Horské služby a spolupracovníků pečovatelské služby, pokud upravuje důchodové zabezpečení.
18. vyhláška č. 7/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení sezónních zaměstnanců a pracovníků na nepravidelnou výpomoc, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
19. vyhláška č. 8/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení brigádníků, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
20. vyhláška č. 94/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení advokátů — členů advokátních poraden, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
21. vyhláška č. 122/1958 Ú. l., o náhradě cestovních a jiných výdajů a o náhradě ušlého výdělku účastníkům řízení o dávkách nebo službách podle předpisů o sociálním zabezpečení,
22. vyhláška č. 141/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení odsouzených, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
23. vyhláška č. 147/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení účastníků organizované tělesné výchovy, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
24. vyhláška č. 169/1958 Ú. l., kterou se provádí vládní nařízení č. 48/1958 Sb., a úpravě penzijních nároků založených na závazcích rozpočtových a hospodářských organizací,
25. vyhláška č. 190/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení funkcionářů národních výborů, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
26. vyhláška č. 199/1958 Ú. l., o příspěvku na zopatrnutí a kapesném v ústavech sociální péče pro dospělé a o odměnách za pracovní činnost jejich obyvatel, ve znění vyhlášky č. 63/1963 Sb.,
27. vyhláška č. 200/1958 Ú. l., o příspěvku na zopatrnutí v ústavech sociální péče pro děti a mládež s trvalými tělesnými nebo duševními vadami,
28. vyhláška č. 44/1959 Ú. l., o nemocenské pojistění a o důchodovém zabezpečení učňů, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
29. vyhláška č. 120/1959 Ú. l., o poskytování preventivní a léčebné péče a některých dávek nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení činným účastníkům II. celostátní spartakiády,
30. vyhláška č. 8/1960 Sb., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení studentů a žáků při výrobní práci v závodech, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
31. vyhláška č. 20/1960 Sb., o péči o osoby se změněnou pracovní schopností,
32. vyhláška č. 50/1960 Sb., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení spisovatelů, hudebních skladatelů, výtvarných umělců, architektů, vědeckých badatelů, výkonných umělců a artistů,
33. vyhláška č. 64/1960 Sb., kterou se mění vyhláška o povinnostech zaměstnavatelů vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení,
34. vyhláška č. 184/1960 Sb., o nemocenském pojištění a o důchodovém zabezpečení zaměstnanců pověřených činnostmi v zahraničí, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
35. vyhláška č. 48/1961 Sb., o poskytování některých dávek nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení občanům, kteří se účastní přípravy k obraně Československé socialistické republiky, pokud upravuje důchodové zabezpečení,
36. vyhláška č. 105/1961 Sb., kterou se mění a doplňuje seznam nemocí z povolání,
37. ustanovení § 9 vyhlášky č. 107/1961 Sb., o pracovních úlevách a o hospodářském zabezpečení studujících při zaměstnání na školách poskytujících střední a vyšší vzdělání, na některých vysokých školách a na večerních univerzitách marxismu-leninismu, pokud se toto ustanovení týká důchodového zabezpečení,
38. vyhláška č. 34/1962 Sb., o zásadách pro posuzování invalidity a částečné invalidity pro účely důchodového zabezpečení (pojištění),
39. směrnice Státního úřadu sociálního zabezpečení o souběhu dvou nebo více nároků z penzijního nadlepšení, uveřejněné v částce 116 Ú. l. z r. 1956,
40. směrnice Státního úřadu sociálního zabezpečení, kterými se vydávají zaměstnavatelům pokyny o vedení a předkládání evidenčních listů o době zaměstnání a výdělku od 1. ledna 1958 pro účely důchodového zabezpečení zaměstnanců, uveřejněné v částce 123 Ú. l. z r. 1957,
41. pokyny Státního úřadu sociálního zabezpečení zaměstnavatelům o zápisech v evidenčních listech o době zaměstnání a výdělku týkajících se zaměstnanců, kteří budou přemístěni v souvislosti se změnami v řízení a organizaci průmyslu a s přestavbou platové a prémiové soustavy pro inženýrskotechnické a administrativní pracovníky ve výrobě, jakož i v souvislosti s obdobnými opatřeními ve státním a hospodářském aparátu, uveřejněné v částce 25 Ú. l. z r. 1958, ve znění směrnic Státního úřadu sociálního zabezpečení uveřejněných v částce 25 Ú. l. z r. 1960,

42. směrnice Státního úřadu sociálního zabezpečení ze dne 16. října 1958 o podávání žádostí o důchody zaměstnanců na závodech, uveřejněné v částce 84 Ú. l. z r. 1958.

§ 151

Účinnost

43. směrnice Státního úřadu sociálního zabezpečení, ministerstva národní obrany a ministerstva vnitra o poskytování výhod poživatelům starobního důchodu přechodně zaměstnaným při kampaňových a jiných krátkodobých pracích, uveřejněné v částce 66 Ú. l. z r. 1959.

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 1964 s výjimkou ustanovení vztahujících se k úpravám uvedeným v § 145 odst. 2 a 3 zákona; tato ustanovení vyhlášky nabývají účinnosti dnem, kterým nabudou účinnosti příslušná ustanovení zákona, tj. dnem 1. ledna 1965, popřípadě dnem 1. října 1964.

Předseda:

Štanceř v. r.

PŘEHLED VYHLÁŠKY,

kteřou se provádí zákon o sociálním zabezpečení

ČÁST PRVNÍ

Díl první: Oddíl 1: Důchodové zabezpečení pracovníků

Pracovní kategorie	§ 1—3
Doba zaměstnání	§ 4
Náhradní doby	§ 5—7
Hodnocení nároků získaných v důchodovém zabezpečení družstevních rolníků	§ 8
Hodnocení nároků získaných v důchodovém pojištění osob samostatně hospodařících	§ 8—11
Průměrný měsíční výdělek	§ 12—15
Starobní důchod	§ 16
Invalidní (částečný invalidní) důchod	§ 17—22
Důchody pozůstalých	§ 23—26
Sociální důchod	§ 27—28
Výchovné k důchodům	§ 29
Oddíl 2: Zvláštní ustanovení o době zaměstnání, hrubém výdělku a pracovním úrazu	
Domáctí dělníci	§ 30—31
Učňové	§ 32
Sezónní a kampaňoví pracovníci	§ 33
Pracovníci na nepravdělnou výpomoc	§ 34
Pracovníci v zahraničí	§ 35—39
Důchodové zabezpečení dalších pracujících	§ 40
Funkcionáři národních výborů	§ 41—44

Funkcionáři a ostatní členové komisí lidové kontroly a statistiky	§ 45
Advokáti — členové advokátních organizací	§ 46
Studenti	§ 47—48
Vědečtí a umělečtí aspiranti	§ 49
Dobrovolní spolupracovníci pečovatelské služby	§ 50—52
Odsouzení	§ 53
Důchodové zabezpečení některých pracujících pro případ úrazu	§ 54—55
Brigádníci	§ 56—57
Uplatnění nároku	§ 58
Díl druhý: Zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a důchodové zabezpečení umělců	
§ 59—71	
Díl třetí: Oddíl 1: Účastníci přípravy k obraně Československé socialistické republiky	
§ 72	
Oddíl 2: Zabezpečení členů rodin osob konajících službu v ozbrojených silách	
§ 73—81	

ČÁST DRUHÁ

Zabezpečení důchodců v nemoci . . . . . § 82—83

ČÁST TŘETÍ

Společná ustanovení o dávkách . . . . . § 84—87

ČÁST ČTVRTÁ

SLUŽBY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Díl první: Péče o občany se změněnou pracovní schopností	§ 88—98
Díl druhý: Péče o občany těžce poškozené na zdraví a o staré občany	§ 99—117

ČÁST PÁTÁ

ŘÍZENÍ

Díl první: Zahájení řízení o dávku (službu)	§ 118—121
Postup při přechodu z dočasné pracovní neschopnosti do plné (částečné) invalidity	§ 122
Povinnosti závodů vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení	§ 123—132
Součinnost zdravotnických zařízení	§ 133
Opravné řízení	§ 134:
Díl druhý: Náhrada nutných výloh a ušlého výdělku v řízení o dávkách a službách sociálního zabezpečení	§ 135—140

ČÁST ŠESTÁ

Sociální zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů	§ 141—145
---	-----------

ČÁST SEDMÁ

PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

Díl první: Důchodové zabezpečení pracovníků	§ 146
Díl druhý: Důchodové zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů	§ 147—148
Díl třetí: Závěrečná ustanovení	§ 149—151

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 102/1964 Sb.

Seznam nemocí z povolání

Číslo	Nemoc z povolání	vzniklá v podnicích
1	Onemocnění z olova a jeho sloučenin	
2	Onemocnění z fosforu a jeho sloučenin	
3	Onemocnění z fluoru a jeho sloučenin	
4	Onemocnění ze rtuti a jejích sloučenin	
5	Onemocnění z arsenu a jeho sloučenin	
6	Onemocnění z manganu a jeho sloučenin	
7	Onemocnění z kadmia a jeho sloučenin	
8	Onemocnění z vanadia a jeho sloučenin	
9	Onemocnění z chromu a jeho sloučenin	
10	Onemocnění ze sirouhlíku	
11	Onemocnění ze sírovodíku	
12	Onemocnění z kysličníku uhelnatého	k č. 1—21: ve kterých látky vedle uvedené se vyrábějí, zpracovávají, používají nebo se vyskytují jako vedlejší výrobky či vůbec jinak
13	Onemocnění z kyanových sloučenin	
14	Onemocnění z benzenu a jeho homologů	
15	Onemocnění z nitro- a aminosloučenin benzenu nebo jeho homologů a jejich odvozenin	
16	Onemocnění z halogenizovaných uhlovodíků	
17	Onemocnění z dusičných esterů glycerinu a dusičných esterů jiných látek mastné řady	
18	Onemocnění z látek bojových	
19	Onemocnění z ionizujícího záření a ze záření s obdobným účinkem	
20	Poškození elektromagnetickým zářením o vlnové délce větší než 1 mm	
21	Onemocnění kožní rakovinou nebo kožními změnami, majícími sklon k přechodu v rakovinu, způsobená látkami vyvolávajícími rakovinu, kde škodlivina je v příčinné souvislosti s výkonem zaměstnání	
22	Kožní onemocnění účinkem škodlivin, která jsou v příčinné souvislosti s výkonem zaměstnání a kde onemocnění nutí ke změně zaměstnání	k č. 22—23: v nichž jsou pracovníci vydáni tomuto nebezpečí
23	Onemocnění rakovinou plic z radioaktivních látek nebo dočasný chorobný stav, který způsobuje odůvodněné podezření z tohoto onemocnění	

Číslo	Nemoc z povolání	vzniklá v podnicích	
24	Onemocnění přenosnými a parazitárními nemocemi	na všech zdravotnických pracovištích a ve všech výzkumných ústavech, kde prokazatelný styk s infekčně nemocnými nebo s infekčním materiálem je součástí výkonu zaměstnání	
25	Tropické choroby přenosné a parazitární	v nichž jsou pracovníci ve zvýšené míře vydáni tímto onemocněním při pobytu v tropech	
26	Nemoci přenosné ze zvířat na lidi buď přímo nebo prostřednictvím přenašečů	v nichž jsou pracovníci vydáni tomuto nebezpečí anebo kde onemocnění vzniklo prokazatelně výkonem zaměstnání	
27	Onemocnění vyvolané prací ve stlačeném vzduchu	v nichž se používá kesonů, potápěcích zvonů nebo skafandrů	
28	Onemocnění kostí, kloubů, svalů, cév a nervů končetin způsobené při práci otřesy o vysokých frekvencích	v nichž jsou pracovníci vydáni tomuto nebezpečí	
29	Onemocnění dolních dýchacích cest a plic způsobené hliníkovým prachem a prachem z hliníkových slitin (zaprášení plic hliníkem — fibróza plic)	k č. 29—33:	
30	Onemocnění dolních cest dýchacích a plic z berylia a jeho sloučenin		v nichž jsou pracovníci vydáni tomuto nebezpečí
31	Onemocnění zaprášením plic prachem obsahujícím kysličník křemičitý (silikóza, silikotuberkulóza) a) s typickými rtg znaky s přihlédnutím k dynamice onemocnění b) ve spojení s aktivní tuberkulózou		
32	Onemocnění zaprášením plic asbestovým prachem (asbestóza) a) při kterém jsou zjištěny typické rtg znaky b) ve spojení s plicní rakovinou		
33	Onemocnění při výrobě tvrdokovů		
34	Onemocnění dolních dýchacích cest a plic škodlivými účinky Thomasovy moučky	jež dopravují nebo zpracovávají Thomasovu strusku nebo zpracovávají, uskladňují nebo dopravují Thomasovu moučku	

Číslo	Nemoc z povolání	vzniklá v podnicích
35	Onemocnění hluchotou nebo těžkou nedoslýchavostí způsobenou hlukem	v nichž jsou pracovníci vydáni nadměrnému hluku
36	Onemocnění šedým zákalem	v nichž jsou pracovníci vydáni nadměrnému působení krátkovlnných tepelných paprsků
37	Onemocnění nystagmem v těžkých a složitých tvarech	v dolech a při minérských pracích
38	Onemocnění nervu loketního otlakem	v brusírnách skla
39	Rozedma plic foukačů skla	v nichž jsou pracovníci vydáni tomuto nebezpečí
40	Profesionální nedomykavost hlasivek nebo uzlíky na hlasívkách, nutící ke změně zaměstnání (u zpěváků a herců z povolání a učitelů)	v nichž jsou pracovníci vydáni tomuto onemocnění zejména v divadlech, školách a profesionálních pěveckých tělesech

Poznámka: Akutní otravy a poškození zdraví chemickými škodlivinami, které nejsou uvedeny v seznamu nemocí z povolání, a poškození zdraví způsobená nedostatkem kyslíku v atmosféře pracoviště (např. nadbytek dusíku, kyslíčnanu uhličitého, metanu) se považují za úraz.

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 102/1964 Sb.

Tabulka zvláštní daně z důchodu

1	2	3	4
Důchod (základ pro vyměření daně) měsíčně od — do Kčs	Daňová srážka činí u důchodů bez výchovného Kčs	Daňová srážka činí u důchodů s výchovným na 1 dítě Kčs	Daňová srážka činí u důchodů s výchovným na 2 děti Kčs
701 — 800	7		
801 — 810	9		
811 — 820	11		
821 — 830	12		
831 — 840	14		
841 — 850	15		
851 — 860	17		
861 — 870	18		
871 — 880	20		
881 — 890	21		
891 — 900	23		
901 — 910	24	9	
911 — 920	26	9	
921 — 930	28	9	
931 — 940	29	9	
941 — 950	31	9	
951 — 960	33	9	
961 — 970	34	9	
971 — 980	36	9	
981 — 990	38	9	
991 — 1000	40	9	
1001 — 1010	42	10	
1011 — 1020	44	12	
1021 — 1030	46	13	
1031 — 1040	48	15	
1041 — 1050	50	16	
1051 — 1060	52	17	
1061 — 1070	54	19	
1071 — 1080	56	20	
1081 — 1090	58	21	
1091 — 1100	60	23	

1	2	3	4
Důchod (základ pro vyměření daně) měsíčně od — do Kčs	Daňová srážka činí u důchodů bez výchovného Kčs	Daňová srážka činí u důchodů s výchovným na 1 dítě Kčs	Daňová srážka činí u důchodů s výchovným na 2 děti Kčs
1101 — 1110	62	24	10
1111 — 1120	65	26	11
1121 — 1130	67	28	11
1131 — 1140	70	29	11
1141 — 1150	72	31	11
1151 — 1160	75	33	11
1161 — 1170	77	34	11
1171 — 1180	80	36	11
1181 — 1190	82	38	11
1191 — 1200	85	40	11
1201 — 1210	87	42	13
1211 — 1220	90	44	14
1221 — 1230	92	46	15
1231 — 1240	95	48	16
1241 — 1250	97	50	17
1251 — 1260	100	52	18
1261 — 1270	102	54	19
1271 — 1280	105	56	20
1281 — 1290	107	58	21
1291 — 1300	110	60	23
1301 — 1310	113	62	24
1311 — 1320	116	65	26
1321 — 1330	119	67	28
1331 — 1340	122	70	29
1341 — 1350	125	72	31
1351 — 1360	128	75	33
1361 — 1370	131	77	34
1371 — 1380	134	80	36
1381 — 1390	137	82	38
1391 — 1400	140	85	40

1	2	3	4
Důchod (základ pro vyměření daně) měsíčně od — do Kčs	Daňová srážka činí u důchodů bez výchovného Kčs	Daňová srážka činí u důchodů s výchovným na 1 dítě Kčs	Daňová srážka činí u důchodů s výchovným na 2 děti Kčs
1401 — 1410	143	87	42
1411 — 1420	146	90	44
1421 — 1430	149	92	46
1431 — 1440	152	95	48
1441 — 1450	155	97	50
1451 — 1460	158	100	52
1461 — 1470	161	102	54
1471 — 1480	164	105	56
1481 — 1490	167	107	58
1491 — 1500	170	110	60
1501 — 1510	173	113	62
1511 — 1520	176	116	65
1521 — 1530	179	119	67
1531 — 1540	182	122	70
1541 — 1550	185	125	72
1551 — 1560	188	128	75
1561 — 1570	191	131	77
1571 — 1580	194	134	80
1581 — 1590	197	137	82
1591 — 1600	200	140	85
1601 — 1610	201	143	87
1611 — 1620	202	146	90
1621 — 1630	203	149	92
1631 — 1640	205	152	95
1641 — 1650	206	155	97
1651 — 1660	207	158	100
1661 — 1670	208	161	102
1671 — 1680	210	164	105
1681 — 1690	211	167	107
1691 — 1700	212	170	110

1	2	3	4
Důchod (základ pro vyměření daně) měsíčně od — do Kčs	Daňová srážka činí u důchodů bez výchovného Kčs	Daňová srážka činí u důchodů s výchovným na 1 dítě Kčs	Daňová srážka činí u důchodů s výchovným na 2 děti Kčs
1701 — 1710	213	173	113
1711 — 1720	215	176	116
1721 — 1730	216	179	119
1731 — 1740	217	182	122
1741 — 1750	218	185	125
1751 — 1760	220	188	128
1761 — 1770	221	191	131
1771 — 1780	222	194	134
1781 — 1790	223	197	137
1791 — 1800	225	200	140
1801 — 1810	226	201	143
1811 — 1820	227	202	146
1821 — 1830	228	203	149
1831 — 1840	230	205	152
1841 — 1850	231	206	155
1851 — 1860	232	207	158
1861 — 1870	233	208	161
1871 — 1880	235	210	164
1881 — 1890	236	211	167
1891 — 1900	237	212	170
1901 — 1910	238	213	173
1911 — 1920	240	215	176
1921 — 1930	241	216	179
1931 — 1940	242	217	182
1941 — 1950	243	218	185
1951 — 1960	245	220	188
1961 — 1970	246	221	191
1971 — 1980	247	222	194
1981 — 1990	248	223	197
1991 — 2000	250	225	200

1	2	3	4
Důchod (základ pro vyměření daně) měsíčně od — do Kčs	Daňová srážka činí u důchodů bez výchovného Kčs	Daňová srážka činí u důchodů s výchovným na 1 dítě Kčs	Daňová srážka činí u důchodů s výchovným na 2 děti Kčs
2001 — 2010	251	226	201
2011 — 2020	252	227	202
2021 — 2030	253	228	203
2031 — 2040	255	230	205
2041 — 2050	256	231	206
2051 — 2060	257	232	207
2061 — 2070	258	233	208
2071 — 2080	260	235	210
2081 — 2090	261	236	211
2091 — 2100	262	237	212
2101 — 2110	263	238	213
2111 — 2120	265	240	215
2121 — 2130	266	241	216
2131 — 2140	267	242	217
2141 — 2150	268	243	218
2151 — 2160	270	245	220
2161 — 2170	271	246	221
2171 — 2180	272	247	222
2181 — 2190	273	248	223
2191 — 2200	275	250	225

U důchodů vyšších než 2200 Kčs (osobní důchody) činí daň 12,5 %; přitom se u důchodů s výchovným na 1 dítě odčítá ze základu pro vyměření daně 200 Kčs, u důchodů s výchovným na 2 děti 400 Kčs. Důchody s výchovným na 3 a více dětí se nezdaňují.

Poznámka

Částka zbývající po srážce daně nesmí být nižší než kolik činí po srážce daně částka, která tvoří horní hranici nejbližší nižšího daňového pásma [např. důchod (základ pro vyměření daně) ve výši 811 Kčs se po odečtení samotné daňové srážky 11 Kčs upraví na 801 Kčs; po zdanění se důchod upraví podle dalších ustanovení zákona, pokud jde o výši (§ 13 odst. 4, § 16, § 18 odst. 4, § 23 odst. 4, § 28 odst. 3 a další)].

Vydavatel: Ministerstvo spravedlnosti. — Redakce: Praha 1, Malá Strana, Tržiště 9. Telefon 53 38 41 až 49. — Administrace: Statistická a evidenční vydavatelství tiskopisů, n. p., Praha 1, Malá Strana, Tržiště 9. Telefon 53 38 41 až 49. Vychází podle potřeby. — Předplatné na celý rok Kčs 80 — na půl roku Kčs 39, — na čtvrt roku Kčs 15, —. Předplácet lze na dobu nejméně čtvrt roku, vždy jen k 1. dni každého kalendářního čtvrtletí. — Zrušení odběru se uznává jen ke konci každého kalendářního čtvrtletí, nejpozději 10 dní před stanoveným datem. — Frankované reklamace se uznávají jen, dojdou-li do 15 dnů po vydání reklamované částky. — Účet SBOŠ Praha 1, č. ú. 321-9:62. — Novinová sazba povolena puštrovním úřadem Praha 022, číslo 312-348 8e-55. — Tiskne: Knihkisk 1, národní podnik v Praze 1, Malá Strana, Karmelitská 6.
Dohledací pošta Praha 07.